

ЗАКОН

О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се систем високог образовања, услови и начин обављања делатности високог образовања, основе финансирања високог образовања, као и друга питања од значаја за обављање ове делатности.

Сви термини којима су у овом закону означени положаји, професије, односно занимања и звања, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

Делатност високог образовања

Члан 2.

Делатност високог образовања од посебног је значаја за Републику Србију (у даљем тексту: Република), део је међународног, а посебно европског, образовног, научног, односно уметничког простора и обухвата академско и струковно образовање.

Циљеви високог образовања

Члан 3.

Циљеви високог образовања јесу:

- 1) преношење научних, уметничких и стручних знања и вештина;
- 2) развој науке и унапређивање уметничког стваралаштва;
- 3) обезбеђивање научног, уметничког и стручног подмлатка;
- 4) образовање креативне популације која непрекидно усваја и ствара нова знања;
- 5) обезбеђивање једнаких услова за стицање високог образовања и образовања током читавог живота;
- 6) битно повећање броја становника са високим образовањем;
- 7) унапређење међународне отворености система високог образовања.

Принципи високог образовања

Члан 4.

Делатност високог образовања заснива се на следећим принципима:

- 1) академске слободе;
- 2) аутономија;
- 3) академски интегритет;
- 4) јединство наставе, научноистраживачког, односно уметничког рада и иновативне делатности, као и стручног рада;

- 5) отвореност према јавности и грађанима;
- 6) уважавање хуманистичких и демократских вредности националне и европске традиције и вредности културног наслеђа;
- 7) поштовање људских права и грађанских слобода, укључујући забрану свих видова дискриминације;
- 8) усклађивање са европским системом високог образовања и унапређивање академске мобилности наставног и ненаставног особља и студената;
- 9) учешће студената у управљању и одлучивању, посебно у вези са питањима која су од значаја за квалитет наставе;
- 10) равноправност високообразовних установа без обзира на облик својине, односно на то ко је оснивач;
- 11) афирмација конкуренције образовних и истраживачких услуга ради повећања квалитета и ефикасности високошколског система;
- 12) обезбеђивање квалитета и ефикасности студирања;
- 13) повезаност са предуниверзитетским образовањем;
- 14) заштита интелектуалне својине у процесима трансфера знања.

Академске слободе

Члан 5.

Академске слободе јесу:

- 1) слобода научноистраживачког и уметничког рада, укључујући слободу објављивања и јавног представљања научних резултата и уметничких достигнућа, уз поштовање права интелектуалне својине;
- 2) слобода избора метода интерпретације наставних садржаја.

Аутономија

Члан 6.

Аутономија универзитета и других високошколских установа подразумева, у складу са овим законом:

- 1) право на утврђивање студијских програма;
- 2) право на утврђивање правила студирања и услова уписа студената;
- 3) право на уређење унутрашње организације;
- 4) право на доношење статута и избор органа управљања и других органа, у складу са овим законом;
- 5) право на избор наставника и сарадника;
- 6) право на издавање јавних исправа;
- 7) право на располагање финансијским средствима, у складу са законом;
- 8) право на коришћење имовине, у складу са законом;
- 9) право на одлучивање о прихватању пројеката и о међународној сарадњи.

Права из става 1. овог члана остварују се уз поштовање људских права и грађанских слобода и отворености према јавности и грађанима.

Академски интегритет

Члан 7.

На академском интегритету заснивају се: очување достојанства професије, унапређивање моралних вредности, заштита вредности знања и подизање свести о одговорности свих чланова академске заједнице и унапређење људских права и слобода.

Неповредивост академског простора

Члан 8.

Простор високошколске установе неповредив је и у њега не могу улазити припадници органа надлежног за унутрашње послове без дозволе надлежног органа те установе, осим у случају угрожавања опште сигурности, живота, телесног интегритета, здравља или имовине.

У академском простору не могу се организовати активности које нису повезане са делатношћу одговарајуће високошколске установе, осим уз њену дозволу.

Право на високо образовање

Члан 9.

Право на високо образовање имају сва лица са претходно стеченим средњим образовањем у четворогодишњем трајању, у складу са овим законом и законом којим се уређује средње образовање.

Изузетно, под условима одређеним статутом високошколске установе, право на високо образовање има и лице без стеченог средњег образовања које конкурише за упис на студијске програме из уметничких области.

II. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

Национални савет за високо образовање

Члан 10.

Национални савет за високо образовање (у даљем тексту: Национални савет) образује се ради обезбеђивања развоја и унапређења квалитета високог образовања.

Састав Националног савета

Члан 11.

Национални савет има 17 чланова, које именује Влада, водећи рачуна о заступљености припадника оба пола, и то:

1) 15 чланова из реда редовних професора, врхунских стручњака у звању научног саветника, односно уметника са међународно признатим радовима или осведоченим доприносом националној култури, водећи рачуна о заступљености образовно-научних, односно образовно-уметничких поља, као и заступљености универзитета, на предлог Конференције универзитета;

2) два члана из реда професора струковних студија, на предлог Конференције академија струковних студија и високих школа (у даљем тексту: Конференција академија и високих школа).

У питањима која су од значаја за студенте, на позив Националног савета, у раду Националног савета, са правом учествовања у одлучивању, учествују два представника студената које одређују студентске конференције из редова студената који имају просечну оцену студија најмање осам.

Када се на језику националне мањине у целини или делимично изводи настава у оквиру високог образовања, у питањима од значаја за извођење наставе на језику националне мањине, у раду Националног савета, са правом учествовања у одлучивању, учествује представник националног савета те националне мањине.

Конференција универзитета, односно Конференција академија и високих школа, објављује јавни позив за пријављивање кандидата за чланове Националног савета најкасније у року од шест месеци пре истека мандата чланова Националног савета.

Рок за пријављивање кандидата за чланове Националног савета јесте 15 дана од дана објављивања јавног позива.

Листа пријављених кандидата ставља се на увид јавности у року од 10 дана од истека рока за пријављивање кандидата.

Примедбе и предлози у вези са пријављеним кандидатима могу се доставити у року од 15 дана од дана стављања листе пријављених кандидата на увид јавности.

Конференција универзитета, односно Конференција академија и високих школа упућује предлог Влади, од највише 18, односно три кандидата, у року од 30 дана од истека рока за достављање примедби и предлога из става 7. овог члана, водећи рачуна о броју студената и о броју наставника и сарадника, сходно члану 26. став 5. овог закона.

Влада доноси одлуку о именовању чланова Националног савета у року од 30 дана од добијања предлога из става 8. овог члана.

Члан Националног савета не може бити лице изабрано, постављено или именовано на функцију у државном органу, органу аутономне покрајине или локалне самоуправе, у органу политичке странке или на дужност органа пословођења високошколске установе, као ни лице које је члан Комисије за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија за акредитацију) и лице које је запослено у Националном телу за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању (у даљем тексту: Национално акредитационо тело).

Мандат чланова Националног савета траје четири године са могућношћу још једног избора.

Влада разрешава члана Националног савета пре истека мандата, и то:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако не испуњава дужности члана Националног савета или својим поступцима повреди углед те дужности, а на предлог Конференције универзитета, односно Конференције академија и високих школа;
- 3) уколико се испуни услов из става 10. овог члана.

Национални савет бира председника из реда својих чланова.

Чланови Националног савета имају право на накнаду за рад у висини коју утврди Влада.

Надлежност Националног савета

Члан 12.

Национални савет:

1) прати развој високог образовања и његову усклађеност са европским и међународним стандардима;

2) предлаже министарству надлежном за послове високог образовања (у даљем тексту: Министарство) мере за унапређивање система високог образовања;

3) даје мишљење о политици уписа на високошколске установе;

4) даје мишљење у поступку доношења прописа којима се уређују питања од значаја за делатност високог образовања;

5) предлаже Влади нормативе и стандарде рада високошколских установа, као и материјална средства за њихово остваривање, по прибављеном мишљењу Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа;

6) одлучује у другом степену по жалбама у поступку акредитације, на основу предлога жалбене комисије, коју образује за сваку појединачну жалбу;

7) утврђује смернице у вези са организацијом, спровођењем кратког програма студија и издавањем одговарајућег сертификата;

8) утврђује научне, уметничке, односно стручне области у оквиру поља из члана 37. овог закона, на предлог Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа;

9) утврђује листу стручних, академских, научних, односно уметничких назива са назнаком звања одговарајућег степена студија из одговарајућих области и скраћенице стручних, академских, научних, односно уметничких назива двојезично, на српском и енглеском језику;

10) утврђује стандарде за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа на предлог Националног акредитационог тела;

11) утврђује стандарде за спољашњу проверу квалитета високошколских установа на предлог Националног акредитационог тела;

12) утврђује стандарде за почетну акредитацију на предлог Националног акредитационог тела;

13) утврђује стандарде и поступак за акредитацију високошколских установа на предлог Националног акредитационог тела;

14) утврђује стандарде и поступак за акредитацију студијских програма на предлог Националног акредитационог тела;

15) утврђује минималне услове за избор у звања наставника, на предлог Конференције универзитета, односно Конференције академија и високих школа;

16) доноси Основе за кодекс о академском интегритету на високошколским установама у Републици Србији;

17) обавља и друге послове, у складу са законом.

Национални савет најмање два пута годишње одржава састанак са Привредном комором Србије, односно једанпут годишње са Националним просветним саветом, Саветом за стручно образовање и образовање одраслих и другим професионалним удружењима за разматрање питања из своје

надлежности и утврђивања приоритета у спровођењу политике високог образовања.

Акти из става 1. тач. 8)–16) овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Рад Националног савета

Члан 13.

Рад Националног савета је јаван.

Национални савет, за потребе свог рада, може да образује посебна радна тела.

Средства за рад Националног савета и његових радних тела обезбеђују се у буџету Републике.

Стручне, административно-техничке и информатичке послове за потребе Националног савета и његових радних тела обавља Министарство.

Национални савет подноси Влади извештај о свом раду најмање једанпут годишње.

Национални савет доноси пословник о свом раду, пословник о раду Жалбене комисије и Кодекс о академском интегритету и спречавању сукоба интереса чланова Националног савета и чланова жалбене комисије.

Национално акредитационо тело

Члан 14.

Ради обављања послова акредитације, провере квалитета високошколских установа и јединица у њиховом саставу, вредновања студијских програма и обезбеђивања квалитета у високом образовању Влада образује Национално акредитационо тело.

Национално акредитационо тело има својство правног лица.

Национално акредитационо тело финансира се из прихода од накнада за акредитацију и проверу квалитета високошколских установа и јединица у њиховом саставу, вредновања студијских програма и обезбеђивања квалитета у високом образовању и из других прихода у складу са законом.

Национално акредитационо тело подноси Влади извештај о свом раду најмање једанпут годишње, а изузетно и на захтев Националног савета и Министарства.

Органи Националног акредитационог тела

Члан 15.

Национално акредитационо тело има орган управљања, орган пословођења, стручни орган и стручне службе које обављају административно-техничке послове.

Ближи услови у погледу начина рада, начина и поступка избора и разрешења органа Националног акредитационог тела утврђују се актом о оснивању и статутом Националног акредитационог тела.

Управни одбор

Члан 16.

Орган управљања Националног акредитационог тела је управни одбор.

Управни одбор има пет чланова, које именује Влада, водећи рачуна о заступљености припадника оба пола.

Четири члана Управног одбора предлаже Конференција универзитета из реда редовних професора универзитета, а једног члана предлаже Конференција академија и високих школа из реда професора струковних студија.

Чланови управног одбора бирају се на период од четири године, са могућношћу још једног избора.

Члан управног одбора не може бити лице изабрано, постављено или именовано на функцију у државном органу, органу аутономне покрајине или локалне самоуправе, у орган политичке странке или на дужност органа пословођења високошколске установе, као ни лице које је члан Националног савета, Комисије за акредитацију или лице које је запослено у Националном акредитационом телу.

Члан управног одбора има право на накнаду за рад у износу који утврђује Влада.

Надлежност управног одбора

Члан 17.

Управни одбор:

- 1) бира и разрешава директора Националног акредитационог тела;
- 2) бира и разрешава чланове Комисије за акредитацију;
- 3) усваја годишњи програм рада и финансијски план, уз сагласност Владе;
- 4) доноси статут и опште акте;
- 5) усмерава и надзире рад директора;
- 6) доноси етички кодекс и правила понашања лица запослених у Националном акредитационом телу, чланова Комисије за акредитацију и рецезената;
- 7) утврђује висину накнаде за акредитацију уз сагласност Владе;
- 8) врши и друге послове у складу са законом, статутом и актом о оснивању Националног акредитационог тела.

Управни одбор доноси статут уз претходну сагласност Владе.

Директор

Члан 18.

Орган пословођења Националног акредитационог тела је директор.

Директора се бира и разрешава у складу са законом, на основу јавног конкурса, из реда редовних професора универзитета који имају искуство у пословођењу и обезбеђивању квалитета у високом образовању.

Директор се бира на период од пет година, са могућношћу још једног избора.

Надлежност директора

Члан 19.

Директор:

- 1) заступа и представља Национално акредитационо тело;
- 2) руководи радом и пословањем Националног акредитационог тела;
- 3) руководи радом стручних служби Националног акредитационог тела;
- 4) одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених у Националном акредитационом телу;
- 5) доноси правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места;
- 6) спроводи одлуке управног одбора;
- 7) именује рецензенте са листа коју утврђују Конференција универзитета и Конференција академија и високих школа (у даљем тексту: рецензенти), на предлог Комисије за акредитацију;
- 8) врши друге послове у складу са законом, статутом и актом о оснивању Националног акредитационог тела.

Комисија за акредитацију

Члан 20.

Стручни орган Националног акредитационог тела је Комисија за акредитацију.

Комисија за акредитацију спроводи поступак акредитације високошколских установа и студијских програма и поступак спољашње провере квалитета високошколских установа, у складу са законом и прописаним поступком и стандардима за акредитацију и за спољашњу проверу квалитета.

Комисија за акредитацију има 17 чланова.

Чланове Комисије за акредитацију бира управни одбор Националног акредитационог тела, на предлог Конференције универзитета, односно Конференције академија и високих школа, водећи рачуна о заступљености припадника оба пола.

Конференција универзитета предлаже највише по четири кандидата за свако образовно-научно, односно образовно-уметничко поље, а Конференција академија и високих школа, највише три члана, на основу јавног конкурса.

Чланови Комисије за акредитацију бирају се на пет година.

Члан Комисије за акредитацију има право на накнаду за рад у висини коју утврђује Управни одбор Националног акредитационог тела, уз сагласност Владе.

Члан Комисије за акредитацију не може бити лице изабрано, постављено или именовано на функцију у државном органу, органу аутономне покрајине или локалне самоуправе, у орган политичке странке или на дужност органа пословођења високошколске установе, лице које је члан Националног савета, као ни лице које је запослено у Националном акредитационом телу.

Лице које је изабрано за члана Комисије за акредитацију, а које је на листи рецензентата Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа не може обављати послове рецензента у току трајања мандата члана Комисије за акредитацију.

Управни одбор разрешава члана Комисије за акредитацију:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако несавесно обавља послове или својим поступцима повреди углед дужности коју обавља;
- 3) ако се испуни услов из става 8. овог члана;
- 4) због повреде етичког кодекса из члана 17. став 1. тачка 6) овог закона.

Комисија за акредитацију бира председника из реда својих чланова.

Комисија за акредитацију доноси пословник о раду.

Надлежност и рад Комисије за акредитацију

Члан 21.

Комисија за акредитацију:

- 1) одлучује о захтеву за акредитацију и спроводи поступак акредитације установа и студијских програма у области високог образовања;
- 2) сачињава извештај о почетној акредитацији у поступку издавања дозволе за рад;
- 3) спроводи поступак спољашње провере квалитета;
- 4) стара се о хармонизацији примене стандарда и процедура у области акредитације, у оквиру европског простора високог образовања;
- 5) обавља и друге послове у складу са статутом Националног акредитационог тела.

Ради обављања послова из става 1. тач. 1)-3) овог члана Комисија за акредитацију у складу са статутом Националног акредитационог тела:

- 1) образује поткомисије за образовно-научна поља, односно образовно-уметничко поље из члана 37. овог закона;
- 2) образује поткомисију за спољашњу проверу квалитета у чијем раду учествују представници студената;
- 3) предлаже Директору Националног акредитационог тела рецензенте, на начин и по поступку утврђеном статутом Националног акредитационог тела, а са листе коју су утврдили Конференција универзитета, односно Конференција академија и високих школа.

У случају акредитације студијског програма специфичног националног карактера, рецензенти се именују из реда домаћих универзитетских наставника, научника, уметника или стручњака.

У случају акредитације студијског програма докторских студија најмање један рецензент мора бити наставник, научник или уметник запослен на високошколској, односно научној установи из иностранства, који испуњава услове да буде ментор на том студијском програму, у складу са стандардима из члана 12. став 1. тачка 14) овог закона.

Спољашња провера квалитета високошколских установа

Члан 22.

Провера испуњења обавеза високошколске установе у погледу квалитета врши се у складу са актом о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета.

Поступак спољашње провере квалитета високошколске установе спроводи Комисија за акредитацију редовно у четвртој години акредитационог циклуса, а ванредно на захтев Министарства и Националног савета.

Извештај о извршеној спољашњој контроли квалитета високошколске установе Комисија за акредитацију доставља високошколској установи и подносиоцу захтева за ванредну проверу.

Уколико високошколска установа не испуни обавезе у погледу квалитета, Комисија за акредитацију у извештају из става 3. овог члана одређује високошколској установи мере за исправљање утврђених недостатака и накнадног праћења у трајању од шест месеци од дана достављања извештаја из става 3. овог члана.

Комисија за акредитацију у року од 30 дана од дана истека рока из става 4. овог члана сачињава завршни извештај о спољашњој контроли и провери квалитета високошколске установе.

Извештај из става 3. овог члана, на који високошколска установа није уложила приговор у року из става 5. овог члана, као и извештај који Комисија усвоји након истека рока од шест месеци из става 4. овог члана (у даљем тексту: завршни извештај), објављује се на службеној интернет страници Националног акредитационог тела.

Уколико је завршни извештај негативан, Национално акредитационо тело у року од 30 дана од дана објављивања завршног извештаја доноси решење о одузимању акредитације студијског програма, односно акредитације високошколске установе.

Против решења из става 7. овог члана, високошколска установа може да изјави жалбу Националном савету, преко Националног акредитационог тела.

Акредитација

Члан 23.

Акредитацијом се утврђује да високошколска установа и студијски програми испуњавају стандарде из члана 12. тач. 13) и 14) овог закона и да високошколска установа има право на издавање јавних исправа у складу са овим законом.

У поступку акредитације високошколске установе утврђује се испуњеност стандарда за акредитацију, да ли установа испуњава и одговарајуће услове из чл. 44–48. овог закона и да ли испуњава услов у погледу потребног броја наставника.

Услов у погледу потребног броја наставника високошколска установа испуњава ако има наставнике у радном односу са пуним радним временом за извођење најмање 70% часова активне наставе на студијском програму за који се тражи дозвола за рад, а најмање 20 наставника у радном односу са пуним радним временом на високошколској установи.

Изузетак су студијски програми у пољу уметности где тај број не може бити мањи од 50%.

Од укупног броја наставника потребних за обављање наставе по годинама студија за студијски програм за који се тражи дозвола за рад, академије струковних студија и високе школе струковних студија, изузев у пољу уметности, морају да имају најмање 50% наставника са стеченим научним називом доктора наука.

У поступку акредитације мастер академског, односно докторског студијског програма утврђује се и да ли су испуњени услови за обављање научноистраживачког, односно уметничкоистраживачког рада, у складу са законом.

Поступак акредитације спроводи се редовно, у року од седам година, а раније на захтев високошколске установе.

У поступку акредитације Национално акредитационо тело:

- 1) издаје уверење о акредитацији високошколске установе, односно студијског програма;
- 2) доноси решење којим се одбија захтев за акредитацију;
- 3) издаје потврду високошколској установи да је поднет уредан захтев;
- 4) доноси закључак којим упућује високошколску установу да допуни захтев недостајућом документацијом у року од 30 дана, а ако установа не допуни захтев у року, доноси решење о одбацивању захтева.

Национално акредитационо тело издаје уверење о акредитацији, односно доноси решење којим се одбија захтев за акредитацију у року од девет месеци од дана пријема уредног захтева.

На решење Националног акредитационог тела којим се одбија захтев за акредитацију, високошколска установа, може у року од 15 дана од дана пријема решења уложити жалбу Националном савету преко Националног акредитационог тела.

У року од 30 дана од дана пријема жалбе на решење из става 10. овог члана, Национални савет именује жалбену комисију.

У жалбену комисију из става 11. овог члана именују се три рецезента из одговарајуће области са листе рецезената коју је утврдила Конференција универзитета, односно Конференција академија и високих школа.

Рецезент из става 12. овог члана не може бити лице запослено на високошколској установи која је поднела жалбу, као ни лице које је учествовало у поступку доношења решења из става 10. овог члана.

Жалбена комисија доставља Националном савету извештај и предлог за доношење одлуке о жалби поднетој на решење из става 10. овог члана у року од 30. дана од дана именовања.

Национални савет у року од 30 дана од дана достављања предлога из става 14. овог члана доноси решење којим може одбити жалбу или поништити првостепено решење и вратити Националном акредитационом телу на поновно одлучивање.

Национално акредитационо тело је дужно да у року од 30 дана од дана пријема решења Националног савета о поништавању првостепеног решења и враћању на поновно одлучивање донесе решење у складу са правним схватањем Националног савета.

Уколико високошколска установа уложи жалбу против решења Националног акредитационог тела из става 16. овог члана, Национални савет

ће сам, у року од 30 дана од дана пријема жалбе одлучити о захтеву за акредитацију.

Решење којим се жалба одбија, односно решење којим Национални савет сам одлучује о акредитацији, коначно је у управном поступку.

Високошколска установа из става 17. овог члана, има право да понови захтев за акредитацију по истеку рока од 90 дана од дана доношења коначног решења којим се одбија захтев за акредитацију.

Рецезенти из става 12. овог члана имају право на накнаду за рад у висини коју утврди Влада.

Почетна акредитација

Члан 24.

Почетном акредитацијом утврђује се испуњеност стандарда за почетну акредитацију високошколске установе и студијских програма.

У поступку почетне акредитације Национално акредитационо тело сачињава извештај о испуњености стандарда за почетну акредитацију високошколске установе и студијских програма са препоруком за издавање дозволе за рад, односно за одбијање захтева за издавање дозволе за рад високошколској установи.

Самовредновање

Члан 25.

Високошколска установа спроводи поступак самовредновања и оцењивања квалитета својих студијских програма, наставе и услова рада.

Самовредновање се спроводи на начин и по поступку прописаним општим актом високошколске установе, у складу са актом о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма.

У поступку самовредновања разматра се и оцена студената.

Високошколска установа доставља Националном акредитационом телу извештај о поступку и резултатима самовредновања, као и друге податке од значаја за оцену квалитета у периоду од три године.

Конференција универзитета

Члан 26.

Ради координирања рада, утврђивања заједничке политике, остваривања заједничких интереса и обављања послова утврђених законом, оснива се Конференција универзитета.

Чланови Конференције универзитета су сви акредитовани универзитети.

Организација и рад Конференције универзитета уређују се статутом.

Универзитет у Конференцији универзитета представља ректор.

Универзитет из става 2. овог члана има право да на сваких 1.000 наставника и сарадника делегира још по једног представника у Конференцију универзитета, као и да на сваких 5.000 студената делегира још по једног представника у Конференцију универзитета.

Средства за рад Конференције универзитета обезбеђују се у буџету Републике.

Надлежност Конференције универзитета

Члан 27.

Конференција универзитета:

- 1) разматра питања од заједничког интереса за унапређивање наставно-научне, односно наставно-уметничке делатности на универзитету;
- 2) усаглашава ставове и координира активности универзитета, посебно у области уписне политике;
- 3) даје мишљење о стандардима за оцену квалитета образовног, научноистраживачког, уметничког и стручног рада;
- 4) предлаже кандидате за чланове Националног савета, управног одбора Националног акредитационог тела и Комисије за акредитацију;
- 5) предлаже листу стручних, академских, научних, односно уметничких назива из одговарајућих области, скраћеница и опис квалификације тих назива;
- 6) предлаже мере ради унапређивања материјалног положаја универзитета и стандарда студената;
- 7) утврђује листу рецезената;
- 8) разматра и друга питања од заједничког интереса за универзитете, у складу са овим законом.

У листу рецезената из става 1. тачка 7) овог члана могу бити именовани наставници високошколских установа у Републици, као и наставници у одговарајућем звању са високошколских установа ван територије Републике.

Листа рецезената објављује се на званичној интернет страници Националног акредитационог тела и садржи податке о:

- 1) имену и презимену рецезента;
- 2) држави, месту и установи на којој је стечен највиши степен образовања;
- 3) тренутном наставно-научном звању и години и установи у којој је изабран у наставно-научно звање;
- 4) образовно-научном, односно образовно-уметничком пољу и области у којој је изабран у наставно-научно звање.

Лице именовано у листу из става 1. тачка 7) овог члана не може обављати послове рецезента уколико је изабрано, постављено или именовано на функцију у државном органу, органу аутономне покрајине или локалне самоуправе, у органу политичке странке, на дужност органа пословођења високошколске установе, члана Националног савета, Комисије за акредитацију, односно запослено у Националном акредитационом телу.

Конференција академија и високих школа

Члан 28.

Ради координирања рада, утврђивања заједничке политике, остваривања заједничких интереса и обављања послова утврђених законом, оснива се Конференција академија и високих школа.

Конференцију академија и високих школа чине акредитоване високе школе, академије струковних студија и високе школе струковних студија.

Организација и рад Конференције академија и високих школа уређује се статутом.

Академију струковних студија, високу школу и високу школу струковних студија у Конференцији академија и високих школа представља председник, односно директор.

Средства за рад Конференције академија и високих школа обезбеђују се у буџету Републике.

Надлежност Конференције академија и високих школа

Члан 29.

Конференција академија и високих школа:

1) разматра питања од заједничког интереса за унапређивање наставно-стручне, односно наставно-уметничке делатности;

2) усаглашава ставове и координира активности академија струковних студија и високих школа, посебно у области уписне политике;

3) даје мишљење о стандардима за оцену квалитета образовног, истраживачког, уметничког и стручног рада;

4) предлаже листу стручних назива из одговарајућих области, скраћеница и опис квалификације тих назива;

5) предлаже кандидате за чланове Националног савета, управног одбора Националног акредитационог тела и Комисије за акредитацију;

6) предлаже мере ради унапређивања материјалног положаја академија струковних студија и високих школа и стандарда студената;

7) утврђује листу рецезената, сходно одредбама члана 27. ст. 2–4. овог закона;

8) разматра и друга питања од заједничког интереса за високе школе, академије струковних студија и високе школе струковних студија, у складу са овим законом.

Студентске конференције

Члан 30.

Ради остваривања заједничких интереса студената као партнера у процесу високог образовања оснивају се Студентска конференција универзитета и Студентска конференција академија струковних студија и високих школа (у даљем тексту: Студентска конференција академија и високих школа).

Студентску конференцију универзитета чине представници студентских парламената универзитета.

Студентску конференцију академија и високих школа чине представници студентских парламената академија струковних студија, високих школа и високих школа струковних студија.

Организација и рад конференција из става 1. овог члана уређују се статутом конференције, у складу са овим законом.

Студентске конференције имају право да дају мишљење о питањима из члана 12. став 1. тачка 10) овог закона.

Средства за рад студентских конференција обезбеђују се у буџету Републике.

Студентске конференције имају својство правног лица које стичу уписом у судски регистар у складу са законом.

Министарство

Члан 31.

Министарство:

- 1) предлаже Влади политику високог образовања;
- 2) планира политику уписа студената на студије које остварују високошколске установе чији је оснивач Република, на предлог Националног савета;
- 3) прати развој високог образовања;
- 4) издаје дозволу за рад високошколских установа;
- 5) расподељује финансијска средства из буџета Републике намењена високошколским установама и контролише њихово коришћење;
- 6) стара се о укључивању високошколских установа у процес признавања високошколских квалификација у Европи;
- 7) врши надзор над законитошћу прописа из члана 12. став 1. тач. 10)–14), у складу са законом којим се уређује државна управа;
- 8) утврђује поступак за спољашњу проверу квалитета високошколских установа;
- 9) обавља и друге послове, у складу са законом.

Акт из става 1. тачка 8) овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Европске интеграције у образовању

Члан 32.

Министарство се стара о усклађивању система образовања и васпитања Републике са трендовима развоја образовања у Европи. Ради испуњења овог циља Министарство предузима све потребне радње за:

- 1) обезбеђење пуноправног учешћа у програмима Европске уније за сарадњу у области образовања и обука и праћење ефеката учешћа у овим програмима;
- 2) остваривање учешћа представника Републике у радним групама и активностима које се организују у склопу Отвореног метода координације, Болоњског процеса и других сличних иницијатива које су покренуте на нивоу Европске уније и Европе у целини.

У циљу што бољег и ефективнијег учешћа у наведеним европским иницијативама Министарство остварује сарадњу са другим државним органима, образовним установама, удружењима грађана и осталим организацијама уколико је то потребно, а њихове представнике може именовати у радне групе из става 1. тачка 2) овог члана.

III. СТУДИЈЕ И СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ

Студијски програм

Члан 33.

Студијски програм је скуп обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем, чијим се савладавањем обезбеђују неопходна знања и вештине за стицање дипломе одговарајућег степена и врсте студија.

Врсте студија

Члан 34.

Делатност високог образовања остварује се кроз академске и струковне студије на основу акредитованих студијских програма за стицање високог образовања.

На академским студијама изводи се академски студијски програм, који оспособљава студенте за развој и примену научних, уметничких и стручних достигнућа.

На струковним студијама изводи се струковни студијски програм, који оспособљава студенте за примену и развој стручних знања и вештина потребних за укључивање у радни процес.

Ради стручног оспособљавања лица са стеченим високим образовањем за укључивање у радни процес, изводи се кратки програм студија који има јасно дефинисану структуру, сврху и исходе учења и за који се издаје сертификат о завршеном кратком програму студија и стеченим компетенцијама.

Степени студија

Члан 35.

Студије првог степена су:

- 1) основне академске студије;
- 2) основне струковне студије;
- 3) специјалистичке струковне студије.

Студије другог степена су:

- 1) мастер академске студије;
- 2) мастер струковне студије;
- 3) специјалистичке академске студије.

Студије трећег степена су докторске академске студије.

Студијски програм за стицање заједничке дипломе

Члан 36.

Студијски програм за стицање заједничке дипломе јесте студијски програм који организују и изводе више високошколских установа које имају дозволу за рад за одговарајући студијски програм.

Студијски програм из става 1. овог члана може да се изводи када га усвоје надлежни органи високошколских установа које га организују.

Образовно-научна и образовно-уметничка поља

Члан 37.

Студијски програми се остварују у оквиру једног или више следећих образовно-научних, односно образовно-уметничких поља:

- 1) Природно-математичке науке;
- 2) Друштвено-хуманистичке науке;
- 3) Медицинске науке;
- 4) Техничко-технолошке науке;
- 5) Уметност

Одговарајуће научне, уметничке и стручне области у оквиру поља из става 1. овог члана утврђује Национални савет, на предлог Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа.

Одговарајуће уже научне, уметничке и стручне области у оквиру научне, уметничке и стручне области из става 2. овог члана утврђује самостална високошколска установа, на предлог високошколске установе.

Садржај студијског програма

Члан 38.

Студијским програмом утврђују се:

- 1) назив и циљеви студијског програма;
- 2) врста студија;
- 3) исходи процеса учења у складу са законом који утврђује национални оквир квалификација;
- 4) стручни, академски, научни односно уметнички назив;
- 5) услови за упис на студијски програм;
- 6) листа обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;
- 7) начин извођења студија и потребно време за извођење појединих облика студија;
- 8) бодовна вредност сваког предмета исказана у складу са Европским системом преноса бодова (у даљем тексту: ЕСПБ бодови);
- 9) бодовна вредност завршног рада на основним, специјалистичким и мастер студијама, односно докторске дисертације или докторског уметничког пројекта, исказана у ЕСПБ бодовима;
- 10) предуслови за упис појединих предмета или групе предмета;
- 11) начин избора предмета из других студијских програма;
- 12) услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;
- 13) друга питања од значаја за извођење студијског програма.

Обим студија

Члан 39.

Сваки предмет из студијског програма или кратког програма студија исказује се бројем одговарајућих ЕСПБ бодова, а обим програма се изражава збиром ЕСПБ бодова.

Збир од 60 ЕСПБ бодова одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године.

Укупно ангажовање студента састоји се од активне наставе (предавања, вежбе, практикуми, семинари и др.), самосталног рада, колоквијума, испита, израде завршних радова, студентске праксе, добровољног рада у локалној заједници и других видова ангажовања.

Добровољни рад је рад студента без накнаде, који организује високошколска установа на пројектима од значаја за локалну заједницу који се вреднује у систему високог образовања.

Услове, начин организовања и вредновање добровољног рада уређује високошколска установа својим општим актом.

Укупан број часова активне наставе не може бити мањи од 600 часова у току школске године.

Основне академске студије имају од 180 до 240 ЕСПБ бодова.

Основне струковне студије имају 180 ЕСПБ бодова.

Специјалистичке струковне студије имају најмање 60 ЕСПБ бодова.

Специјалистичке академске студије имају најмање 60 ЕСПБ бодова када су претходно завршене мастер академске студије.

Мастер академске студије имају:

1) најмање 60 ЕСПБ бодова, када је претходно остварен обим основних академских студија од 240 ЕСПБ бодова;

2) најмање 120 ЕСПБ бодова када је претходно остварен обим основних академских студија од 180 ЕСПБ бодова.

Мастер струковне студије имају најмање 120 ЕСПБ бодова када је претходно остварен обим првог степена студија од најмање 180 ЕСПБ бодова.

Студијски програми академских студија могу се организовати интегрисано у оквиру основних и мастер академских студија.

Докторске студије имају најмање 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и мастер академским студијама, односно интегрисаним академским студијама.

Студијски програми академских студија из медицинских наука могу се организовати интегрисано у оквиру основних и мастер академских студија, са укупним обимом од највише 360 ЕСПБ бодова.

Кратки програм студија може се изводити у обиму од 30 до 60 ЕСПБ бодова.

Завршни рад и дисертација

Члан 40.

Студијским програмом основних и специјалистичких студија може бити предвиђен завршни рад.

Студијски програм мастер академских студија и мастер струковних студија садржи обавезу израде завршног рада.

Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија, осим доктората уметности који је уметнички пројекат.

Изузетно, докторат наука може да стекне лице са завршеним студијама медицине и завршеном одговарајућом специјализацијом у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, на основу одбрањене дисертације засноване на радовима објављеним у врхунским светским часописима, у складу са стандардима које утврђује Национални савет.

Број бодова којима се исказује завршни рад, односно завршни део студијског програма, улазе у укупан број бодова потребних за завршетак студија.

Начин и поступак припреме и одбране завршног рада, уређује се општим актом високошколске установе.

Поступак припреме и услови за одбрану дисертације, односно уметничког пројекта уређују се општим актом универзитета.

Високошколска установа на којој се брани докторска дисертација, односно уметничких пројеката дужна је да докторску дисертацију и извештај комисије о оцени докторске дисертације учини доступном јавности, и то у електронској верзији на званичној интернет страници установе и у штампаном облику у библиотеци установе, најмање 30 дана пре усвајања извештаја комисије на надлежном органу, као и до одбране дисертације.

Универзитет је дужан да установи дигитални репозиторијум у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација, односно уметничких пројеката, заједно са извештајем комисије за оцену дисертације, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о заштити ауторских права, као и да све наведене податке учине јавно доступним.

Копију садржаја који се чува у репозиторијуму универзитет је дужан да у року од три месеца од одбране докторске дисертације, односно уметничког пројекта достави у централни репозиторијум који води Министарство.

Преношење ЕСПБ бодова

Члан 41.

Између различитих студијских програма, у оквиру истог степена и врсте студија може се вршити преношење ЕСПБ бодова.

Критеријуми и услови преношења ЕСПБ бодова и одговарајућа провера знања прописују се општим актом самосталне високошколске установе, односно споразумом високошколских установа.

Укидање студијског програма

Члан 42.

Одлуку о укидању студијског програма доноси стручни орган самосталне високошколске установе у складу са општим актом.

У случају да високошколска установа не поднесе захтев за редовну акредитацију студијског програма у року из члана 23. став 7. овог закона, дужна је да донесе одлуку о укидању тог студијског програма, у року од 30 дана од дана истека акредитације тог студијског програма.

У случају укидања студијског програма, високошколска установа је дужна да затеченим студентима омогући завршетак студија по започетом студијском програму и правилима студија у складу са овим законом.

Високошколска установа може утврдити услове за прелазак студената из става 3. овог члана на други студијски програм.

Високошколска установа Министарству доставља одлуку о укидању студијског програма, ради уношења промена у регистар акредитованих високошколских установа и у регистар акредитованих студијских програма, у року од 30 дана од дана доношења одлуке.

Министарство доноси решење о измени дозволе за рад у року од 30 дана од достављања одлуке из става 5. овог члана.

IV. УСТАНОВЕ КОЈЕ ОБАВЉАЈУ ДЕЛАТНОСТ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

Високошколске установе

Члан 43.

Делатност високог образовања обављају следеће високошколске установе:

- 1) универзитет;
- 2) факултет, односно уметничка академија, у саставу универзитета;
- 3) академија струковних студија;
- 4) висока школа;
- 5) висока школа струковних студија.

Универзитет, академија струковних студија, висока школа и висока школа струковних студија су самосталне високошколске установе.

Под називима установа из става 1. овог члана могу иступати у правном промету само високошколске установе које имају дозволу за рад, у складу са овим законом.

Високошколска установа обавља делатност високог образовања у седишту.

Високошколска установа може изводити студијски програм на даљину, у складу са дозволом за рад.

У оквиру делатности високог образовања високошколска установа обавља научноистраживачку, уметничку, експертско-консултантску и издавачку делатност, а може обављати и друге послове којима се комерцијализују резултати научног, уметничког рада и истраживачког рада, под условом да се тим пословима не угрожава квалитет наставе и научног, уметничког, односно стручног рада.

У циљу комерцијализације научних резултата, уметничког стваралаштва и проналазака, високошколска установа може бити оснивач привредног друштва, при чему остварену добит која јој припада високошколска установа може користити искључиво за унапређење делатности високошколске установе.

Самостална високошколска установа може да организује смештај и исхрану студената у складу са законом којим се уређује колективни смештај и исхрана студената.

На оснивање и рад високошколских установа примењују се прописи о јавним службама, уколико овим законом није другачије уређено.

На високошколској установи није дозвољено политичко, страначко или верско организовање и деловање.

Универзитет

Члан 44.

Универзитет је самостална високошколска установа која у обављању своје делатности обједињује образовну, научноистраживачку, стручну, уметничку и иновациону делатност, као компоненте јединственог процеса високог образовања.

Универзитет може остваривати све врсте и степене студија.

Високошколска установа има статус универзитета ако остварује академске студијске програме на свим степенима студија, у оквиру најмање три поља и три области из члана 37. овог закона.

Изузетно, универзитет се може основати у пољу уметности, ако има сва три степена студија из најмање три области уметности и наука о уметности.

Факултет и уметничка академија

Члан 45.

Факултет, односно уметничка академија, јесте високошколска установа, односно високошколска јединица у саставу универзитета, која остварује академске студијске програме и развија научноистраживачки, уметнички, односно стручни рад у једној или више области.

Факултет, односно уметничка академија, може остваривати и струковне студијске програме.

Факултет, односно уметничка академија, у правном промету наступа под називом универзитета у чијем је саставу и под својим називом, у складу са статутом универзитета.

Академија струковних студија

Члан 46.

Академија струковних студија је самостална високошколска установа која у обављању делатности обједињује образовни, примењено-истраживачки, стручни и уметнички рад, као компоненте јединственог процеса високог образовања.

Академија струковних студија може остваривати основне струковне студије, мастер струковне студије и специјалистичке струковне студије.

Високошколска установа има статус академије струковних студија ако остварује најмање пет акредитованих студијских програма струковних студија из најмање два поља из члана 37. овог закона.

Висока школа

Члан 47.

Висока школа је самостална високошколска установа која остварује основне академске студије, мастер академске студије и специјалистичке академске студије, из једне или више области из члана 37. овог закона.

Висока школа струковних студија

Члан 48.

Висока школа струковних студија је самостална високошколска установа која остварује основне струковне студије, специјалистичке струковне студије и мастер струковне студије, из једне или више области из члана 37. овог закона.

Научни институти и друге организације у саставу универзитета

Члан 49.

Ради унапређивања научноистраживачке, односно уметничкоистраживачке делатности универзитет у свом саставу може имати научне, односно уметничке институте.

За обављање иновационе делатности и пружање инфраструктурне подршке за развој иновација и комерцијализацију резултата научних, односно уметничких истраживања универзитет у свом саставу може имати иновационе центре, центре изузетних вредности, центре за трансфер технологија, пословно-технолошке инкубаторе, научно-технолошке паркове и друге организације, у складу са законом којим се уређује научноистраживачка делатност.

Универзитет може остваривати део акредитованих студијских програма мастер академских студија и докторских студија на установама из става 1. овог члана.

Имовина

Члан 50.

Непокретности и друга средства обезбеђени од стране Републике за оснивање и рад високошколске установе у државној су својини.

Непокретности из става 1. овог члана не могу се отуђивати без сагласности оснивача.

Непокретности и друга средства из става 1. овог члана могу се користити само у функцији обављања делатности утврђених овим законом.

Непокретности и друга имовина стечена на основу завештања, поклоне, донација и спонзорстава, својина су високошколске установе која је ту имовину стекла.

Високошколска установа самостално управља задужбинама, фондацијама, односно фондовима који су јој поверени, у складу са законом.

Имовину стечену завештањем високошколска установа користи у сврхе за коју је оставилац наменио приликом завештања (ако постоји писани документ о завештању) или за делатности за које је високошколска установа регистрована (уколико нема писаног документа о завештању).

Оснивање

Члан 51.

Самосталну високошколску установу могу основати Република, правно и физичко лице, у складу са законом.

Када је оснивач самосталне високошколске установе Република, одлуку о оснивању доноси Влада.

Високошколске установе за остваривање студијских програма за потребе полицијског, односно војног образовања, као и за потребе националне безбедности, оснива Влада, у складу са условима утврђеним овим законом.

Високошколске установе из става 3. овог члана могу бити у саставу универзитета, односно академије струковних студија, у складу са посебним споразумом универзитета, односно академије струковних студија и Владе.

Споразумом универзитета, односно академије струковних студија и Владе, на предлог органа државне управе надлежног за унутрашње послове, послове националне безбедности, односно послове одбране, може се установити посебан студијски програм за потребе полицијског, односно војног образовања, као и за потребе националне безбедности, у оквиру одређеног универзитета, односно академије струковних студија.

Споразумом универзитета, односно академије струковних студија и високошколске установе из става 3. овог члана може се, уз сагласност Владе, установити студијски програм за стицање заједничке дипломе.

Влада, на предлог органа државне управе надлежног за унутрашње послове, послове националне безбедности, односно послове одбране, ближе уређује услове и начин остваривања студијских програма из ст. 5. и 6. овог члана и положај наставника и студената, у погледу особености везаних за циљеве и природу полицијског односно војног образовања и образовања за потребе националне безбедности.

Управни надзор над радом високошколских установа из става 3. овог члана и остваривањем студијских програма из ст. 5. и 6. овог члана врши орган државне управе надлежан за унутрашње послове, послове националне безбедности, односно послове одбране.

Дозвола за рад

Члан 52.

Високошколска установа може почети са радом по добијању дозволе за рад.

Дозволу за рад издаје Министарство, на захтев високошколске установе.

Уз захтев из става 2. овог члана високошколска установа доставља оснивачки акт и доказе о испуњености стандарда из члана 12. тачка 12) овог закона.

Високошколска установа за чије оснивање и рад се не обезбеђују средства из буџета Републике уз захтев из става 2. овог члана доставља доказ о оснивачком капиталу или банкарској гаранцији у вредности која се утврђује стандардима из члана 12. став 1. тач. 12) и 13) овог закона.

Министарство у року од 30 дана од дана пријема проверава да ли је захтев поднет у складу са ст. 3. и 4. овог члана.

У случају да Министарство утврди да захтев није поднет у складу са ст. 3. и 4. овог члана, одређује накнадни рок од највише 30 дана за отклањање утврђених недостатака.

Ако подносилац захтева у остављеном року не отклони недостатке сматра се да је одустао од захтева.

Уредан захтев са документацијом Министарство упућује Националном акредитационом телу, ради почетне акредитације, у року од десет дана од дана када утврди да је захтев уредан.

Почетном акредитацијом утврђује се да ли високошколска установа и студијски програм испуњавају стандарде из члана 12. тачка 12) овог закона, а посебно у погледу:

- 1) садржаја, квалитета и обима студијских програма;
- 2) потребног броја наставног и другог особља с одговарајућим научним, уметничким и стручним квалификацијама;
- 3) одговарајућег простора и опреме, у складу с бројем студената које високошколска установа намерава да упише и потребним квалитетом студирања.

Услов из става 9. тачка 2) овог члана испуњен је ако високошколска установа поднесе доказ да је обезбеђен потребан број наставника из члана 23. ст. 3–5. овог закона, који су стекли звање у складу са овим законом.

Национално акредитационо тело у року од три месеца од дана пријема захтева сачињава извештај о почетној акредитацији високошколске установе, односно студијског програма и доставља га Министарству са препоруком да:

- 1) изда дозволу за рад високошколској установи;
- 2) одбије захтев високошколске установе за издавање дозволе за рад.

Министарство издаје дозволу за рад 30 дана по достављању извештаја Националног акредитационог тела са препоруком из става 11. тачка 1) овог члана и утврђивању испуњености одговарајућих услова из чл. 44–48. овог закона.

Министарство решењем одбија захтев за издавање дозволе за рад 30 дана по достављању извештаја Националног акредитационог тела са препоруком из става 11. тачка 2) овог члана, односно по утврђивању да нису испуњени одговарајући услови из чл. 44–48. овог закона.

Решење о одбијању захтева за издавање дозволе за рад коначно је и против њега се може покренути управни спор.

У дозволи за рад наводе се: студијски програми, број студената, број наставника, објекти у којима се обавља делатност, да ли се студијски програм изводи на даљину и максималан број студената који на тај начин може да студира, као и да ли високошколска установа може обављати делатност изван седишта.

Високошколска установа којој је издата дозвола за рад дужна је да поднесе захтев за акредитацију високошколске установе и студијског програма најкасније годину дана од добијања дозволе за рад.

Захтев за акредитацију се подноси Националном акредитационом телу преко Министарства, а на обрасцу чију садржину утврђује Национално акредитационо тело.

Високошколска установа може вршити упис студената по добијању уверења о акредитацији високошколске установе и студијског програма, а у случају високошколске установе чији оснивач није Република и обезбеђеног оснивачког капитала, односно банкарске гаранције из става 4. овог члана.

Сваке школске године, током првог остваривања студијског програма, Национално акредитационо тело врши спољашњу проверу квалитета.

Измена, допуна и одузимање дозволе за рад

Члан 53.

Високошколска установа која има дозволу за рад подноси захтев за допуну дозволе за нов студијски програм.

Измене и допуне студијског програма за који је високошколска установа добила дозволу за рад, а које врши ради његовог усклађивања са организацијом рада и достигнућима науке и уметности у складу са прописаним стандардима за акредитацију студијских програма, не сматрају се новим студијским програмом. О измени, односно допуни студијског програма високошколска установа обавештава Министарство у року од 60 дана од дана доношења одлуке о измени, односно допуни студијског програма.

Високошколској установи која не добије акредитацију, дозвола за рад важи још годину дана од дана коначности решења о одбијању захтева за акредитацију, без права уписа студената.

Високошколској установи се може изменити или одузети дозвола за рад када се у поступку спољашње контроле квалитета, односно инспекцијског надзора утврди да не испуњава услове за обављање делатности предвиђене Законом.

Високошколској установи одузима се дозвола за рад и када јој се забрани рад, у складу са законом.

Високошколска установа подноси захтев за нову акредитацију најкасније годину дана пре истека рока из члана 23. став 7. овог закона.

Уколико високошколска установа не поднесе захтев за нову акредитацију у року из става 6. овог члана, важење акредитације престаје наредног дана по истеку рока из члана 23. став 7. овог закона.

Министарство је дужно да у року од 15 радних дана од дана истека рока из ст. 3. и 6. овог члана донесе решење о одузимању дозволе за рад и да објави престанак важења акредитације.

Високошколској установи која не добије акредитацију за неки студијски програм, дозвола за рад за тај студијски програм важи још годину дана, али губи право на упис нових студената на тај студијски програм.

Високошколској установи из става 9. овог члана која у прописаном року не добије акредитацију за тај студијски програм измениће се дозвола за рад.

Национално акредитационо тело извештава Министарство о исходу акредитације високошколске установе и студијских програма ради предузимања мера утврђених у ст. 4. и 10. овог члана, у року од месец дана од дана доношења одлуке о акредитацији.

Решење о одбијању захтева за допуну дозволе за рад, као и решење о измени, односно одузимању дозволе за рад, коначно је у управном поступку.

У случају престанка рада високошколске установе због одузимања дозволе за рад или другог разлога, министар ће на предлог Националног савета у року од 30 дана од дана престанка рада установе, донети акт којим се обезбеђује завршетак студија студентима те високошколске установе.

Трошкове завршетка студија за студенте из става 13. овог члана сноси високошколска установа којој је одузета дозвола за рад.

Високошколска установа којој је одузета дозвола за рад може поднети захтев из члана 52. овог закона за издавање нове дозволе за рад по истеку рока од годину дана од дана достављања решења о одузимању дозволе за рад.

Промена назива, седишта и статусне промене

Члан 54.

Самостална високошколска установа може вршити промену назива, седишта и статусне промене, у складу са законом.

За самосталне високошколске установе чији је оснивач Република одлуку о промени из става 1. овог члана доноси Влада.

У поступку доношења одлуке из става 2. овог члана, прибавља се мишљење органа управљања свих високошколских установа на које се промена односи и мишљење Националног савета.

У случају промене из става 1. овог члана, спроводи се поступак за издавање нове дозволе за рад.

Укидање

Члан 55.

Високошколска установа се укида под условима и по поступку утврђеним законом.

Одлуку о укидању високошколске установе чији је оснивач Република доноси Влада.

У поступку доношења одлуке из става 2. овог члана, прибавља се мишљење органа управљања високошколске установе и мишљење Националног савета.

У одлуци из става 2. овог члана одређују се високошколске установе на којима студенти имају право да наставе започете студије.

Статут

Члан 56.

Статут је основни општи акт високошколске установе којим се уређује организација установе, начин рада, управљање и руковођење, као и друга питања од значаја за обављање делатности и рад високошколске установе, у складу са законом.

Организација високошколске установе

Члан 57.

Организација високошколске установе уређује се статутом, у складу са актом о оснивању и овим законом.

Самостална високошколска установа оснива високошколске јединице као облике унутрашње организације, у складу са статутом.

Актом о оснивању високошколске јединице одређује се статус високошколске јединице у погледу права иступања у правном промету и пословању, располагања материјалним ресурсима, управљања, одлучивања и уређују се друга питања од значаја за рад високошколске јединице.

Академија струковних студија има у свом саставу одсеке ради остваривања студијских програма из сродних дисциплина, истраживања и уметничког рада, као и ефикаснијег коришћења ресурса.

Универзитет има у свом саставу факултете, уметничке академије или друге високошколске јединице, институте, научно-истраживачке центре, иновационе центре, центре за трансфер технологија, центре за каријерно вођење, саветовање и подршку студентима, центре изузетних вредности и друге организационе јединице, ради остваривања студијских програма из сродних дисциплина, научних истраживања, и уметничког рада, развоја иновација и трансфера знања, као и ефикаснијег коришћења ресурса.

Универзитет може имати у свом саставу факултете, уметничке академије и друге високошколске јединице са својством правног лица.

Факултет, односно уметничка академија, има својство правног лица ако остварује најмање три акредитована студијска програма.

Одлуку о оснивању високошколске јединице са својством правног лица у саставу универзитета чији је оснивач Република, доноси Влада, по прибављеном мишљењу органа управљања универзитета и Националног савета.

Одлуку о статусној промени, промени назива и седишта високошколске јединице у саставу универзитета са својством правног лица доноси орган управљања универзитета двотрећинском већином.

Одлуку о статусној промени, промени назива и седишта високошколске јединице са својством правног лица у саставу универзитета чији је оснивач Република доноси Влада, по прибављеном мишљењу органа управљања универзитета и Националног савета.

Високошколска установа може основати високошколску јединицу изван свог седишта, без својства правног лица, под условима и по поступку из члана 23. овог закона.

Факултет, односно уметничка академија, као и друге високошколске јединице са својством правног лица уређују унутрашњу организацију и управљање својим статутом, у складу са статутом универзитета.

Универзитет даје сагласност на статут високошколске јединице у свом саставу.

Интегративна функција универзитета и других самосталних високошколских установа

Члан 58.

Статутом високошколске установе, актом о оснивању високошколске јединице и општим актима високошколске јединице утврђују се овлашћења и начин управљања који обезбеђују јединствену и усклађену делатност високошколске установе.

Универзитет интегрише функције свих установа и јединица у свом саставу, а посебно факултета, тако што спроводи јединствену политику чији је циљ стално унапређење квалитета наставе, усавршавање научноистраживачког, односно уметничког рада, иновационе делатности и пружања подршке студентима у академском и каријерном развоју.

Ради остварења циљева из става 2. овог члана, универзитет, односно академија струковних студија, посебно има надлежности у следећим областима:

- 1) стратешко планирање;
- 2) доношење студијских програма;
- 3) обезбеђење и контрола квалитета;
- 4) политика уписа;
- 5) избор у звања наставника;
- 6) издавање диплома и додатка дипломи;
- 7) међународна сарадња и мобилност од интереса за универзитет као целину, у складу са статутом универзитета;
- 8) планирање инвестиција;
- 9) дефинисања кодекса професионалне етике и правила понашања у установи;
- 10) управљања интелектуалном својином у процесима преноса знања;
- 11) планирање политике запошљавања и ангажовања наставника и сарадника;
- 12) формирање и развој јединственог информационог система;
- 13) образовање током читавог живота;
- 14) каријерно вођење, саветовање и подршка студентима.

Високошколска јединица има право предлагања у вези са питањима из става 3. овог члана, на начин уређен статутом универзитета, односно академије струковних студија.

V. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ И УМЕТНИЧКИ РАД

Члан 59.

Универзитет обавља научноистраживачки и уметнички рад у циљу развоја науке и стваралаштва, унапређивања делатности високог образовања, односно унапређивања квалитета наставе, усавршавања научног и уметничког подмлатка, увођења студената у научноистраживачки односно уметнички рад, као и стварања материјалних услова за рад и развој универзитета.

Научни рад на универзитету остварује се кроз основна, примењена и развојна истраживања, а уметнички рад кроз уметничке пројекте.

Уметнички рад на универзитету подразумева стваралаштво, интерпретацију и уметничко истраживање, а остварује се кроз уметничке пројекте.

Научноистраживачки, односно уметнички рад обавља се и организује у складу са законом и општим актом установе.

У циљу комерцијализације резултата научноистраживачког или уметничког рада универзитет, односно друга високошколска установа може бити оснивач научних института, иновационих центара, центара изузетних вредности, центра за трансфер технологија, пословно-технолошког инкубатора, научно-технолошког парка и других организација за обављање иновационе делатности и пружање инфраструктурне подршке за развој иновација и комерцијализацију резултата истраживања, у складу са законом.

VI. ОРГАНИ ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Органи високошколске установе

Члан 60.

Органи високошколске установе уређују се статутом установе, у складу са законом и оснивачким актом.

Високошколска установа има орган управљања, орган пословођења, стручне органе и студентски парламент.

Високошколска установа ради остваривања сарадње на развоју студијских програма у складу са потребама тржишта рада, може да има савет послодаваца.

Орган управљања

Члан 61.

Орган управљања високошколске установе је савет.

Број чланова савета је непаран. Број чланова, поступак предлагања, избора и разрешења чланова савета, начин рада савета и одлучивања уређује се статутом или оснивачким актом високошколске установе.

Избор и разрешење чланова савета врши се тајним гласањем.

Мандат чланова савета траје четири године

Орган управљања института у саставу универзитета дефинисан је законом који регулише научноистраживачку делатност.

Састав савета високошколске установе

Члан 62.

Број чланова савета високошколске установе чији је оснивач Република је најмање 17, у складу са статутом те високошколске установе.

У савету самосталне високошколске установе равномерно су заступљени представници високошколских установа у саставу.

У високошколској установи чији је оснивач Република, а на којој се настава у целини или делимично изводи на језику националне мањине, савет националне мањине даје мишљење о кандидатима предложеним за савет високошколске установе.

Савет високошколске установе из става 1. овог члана чине представници установе, студената и оснивача.

Од укупног броја чланова савета универзитета, факултета, односно уметничке академије у саставу универзитета и академије струковних студија, представници високошколске установе чине 55%, представници оснивача 30% и представници студената 15%.

Од укупног броја чланова савета високе школе и високе школе струковних студија, представници високошколске установе чине 45%, представници оснивача 40% и представници студената 15%.

Када је оснивач Република представнике оснивача именује Влада, из реда истакнутих личности из области науке, културе, просвете, уметности и привреде, водећи рачуна о заступљености припадника оба пола.

Председник савета се бира из реда представника високошколске установе.

Члан савета из става 7. овог члана не може бити лице запослено у тој високошколској установи или у органу управе надлежном за област образовања, односно науке.

Број чланова и састав савета високошколске установе чији оснивач није Република, уређује се оснивачким актом високошколске установе.

Надлежност савета

Члан 63.

Савет:

- 1) доноси статут, на предлог стручног органа;
- 2) бира и разрешава орган пословођења;
- 3) одлучује по жалби против првостепених одлука органа пословођења;
- 4) доноси финансијски план, на предлог стручног органа;
- 5) усваја извештај о пословању и годишњи обрачун, на предлог стручног органа;
- 6) усваја план коришћења средстава за инвестиције, на предлог стручног органа;
- 7) даје сагласност на одлуке о управљању имовином високошколске установе;
- 8) даје сагласност на расподелу финансијских средстава;
- 9) доноси одлуку о висини школарине, на предлог стручног органа;
- 10) подноси оснивачу извештај о пословању најмање једанпут годишње;
- 11) доноси општи акт о дисциплинској одговорности студената;
- 12) врши избор екстерног ревизора финансијског пословања високошколске установе;
- 13) надзире поступање органа пословођења ради извршења аката просветног инспектора из члана 135. став 3. тач. 5) и 6) овог закона;
- 14) обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

Савет високошколске установе разрешава орган пословођења те високошколске установе најкасније у року од 30 дана од дана сазнања за непоступање по правоснажном акту инспектора из члана 135. става 3. тачка 6) овог закона.

О питањима из става 1. и 2. овог члана савет одлучује већином гласова укупног броја чланова савета.

Орган пословођења

Члан 64.

Орган пословођења универзитета је ректор, факултета – декан, академије струковних студија – председник, високе школе и високе школе струковних студија – директор. Орган пословођења се бира из реда наставника високошколске установе који су у радном односу са пуним радним временом, а

изабрани су на неодређено време. Орган пословођења бира се на три године са могућношћу једног узастопног избора.

Ректор универзитета координира рад декана у циљу спровођења ставова, одлука и закључака органа и тела универзитета, у вези са остваривањем улоге, задатака, делатности и надлежности универзитета које су утврђене овим законом, статутом и другим општим актима универзитета.

Ректор је дужан да писаним путем упозори декана и савет факултета на поступање и одлуке супротне овом закону или статуту универзитета.

Ближи услови, као и начин и поступак избора и разрешења, надлежност и одговорност органа из става 1. овог члана, уређују се статутом високошколске установе.

Орган пословођења не може бити лице које је правноснажном пресудом осуђено за кривично дело против полне слободе, фалсификовања исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи, односно које је правноснажном пресудом осуђено на казну затвора за друго кривично дело, као ни лице које је теже прекршило кодекс професионалне етике.

Органу пословођења престаје дужност у случајевима прописаним у ставу 5. овог члана даном правоснажности пресуде, односно правоснажности одлуке.

У случајевима из става 5. овог члана савет високошколске установе констатује одмах, а најкасније у року до 15 дана од дана правоснажности пресуде, односно правоснажности одлуке да је органу пословођења престала дужност и именује вршиоца дужности органа пословођења.

Уколико инспектор из члана 135. овог закона утврди да савет није донео одлуку о престанку дужности органа пословођења у року из става 7. овог члана, односно одлуку о разрешењу органа пословођења из члана 63. став 2. овог закона, у року од осам дана од дана сазнања за непоступање савета предложити министру доношење одговарајуће одлуке.

Министар одлучује о престанку дужности, односно о разрешењу органа из става 8. овог члана и члана 135. став 3. тачка 7) овог закона у року од 15 дана од дана достављања предлога инспектора.

У високошколској установи чији је оснивач Република, а на којој се настава у целини или делимично изводи на језику националне мањине, савет националне мањине даје мишљење о кандидатима предложеним за орган из става 1. овог члана.

Ректору у раду помажу проректори и генерални секретар.

Универзитет има менаџера, чије се надлежности утврђују у складу са општим актом универзитета.

Стручни органи

Члан 65.

Стручни орган високошколске установе одлучује о питањима од интереса за остваривање наставног, научног, уметничког и истраживачког рада.

При расправљању, односно одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, измену студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова, у стручним

органима и њиховим телима учествују представници студената и тада они улазе у састав укупног броја чланова стручног органа.

У стручним органима из става 2. овог члана студенти чине 20% чланова.

Стручни орган универзитета је сенат, а стручни орган факултета, односно уметничке академије је наставно-научно, односно наставно-уметничко веће, стручни орган високе школе је наставно веће, високе школе струковних студија је наставно-стручно веће, а института у саставу универзитета је научно веће.

Статутом високошколске установе могу се предвидети и други стручни органи.

Састав, делокруг, број чланова, начин избора, трајање мандата, као и начин одлучивања стручних органа високошколске установе, уређују се статутом високошколске установе.

Стручни орган самосталне високошколске установе доноси кодекс професионалне етике и правила понашања у установи, којим се утврђују етичка начела објављивања научних односно уметничких резултата, односа према интелектуалној својини, односа између наставника и сарадника, других запослених и студената, поступака у наступању високошколске установе и наставника, сарадника и студената у правном промету, као и у односу према јавности и средствима јавног информисања.

Студентски парламент

Члан 66.

Студентски парламент је орган високошколске установе и високошколске јединице која има орган управљања и уписане студенте.

Начин избора и број чланова студентског парламента утврђује се општим актом високошколске установе.

Право да бирају и да буду бирани за члана студентског парламента имају сви студенти високошколске установе, односно високошколске јединице, уписани на студије у школској години у којој се бира студентски парламент.

Представници студената са хендикепом и студената уписаних по афирмативној мери заступљени су у чланству студентског парламента.

Мандат чланова студентског парламента траје две године. Избор чланова студентског парламента одржава се сваке друге године у априлу, тајним и непосредним гласањем.

У циљу остваривања права и заштите интереса студената, студентски парламент бира и разрешава представнике студената у органима високошколске установе, односно високошколске јединице, као и у органима других установа у којима су заступљени представници студената, у складу са статутом установе.

VII. ОСНОВЕ ФИНАНСИРАЊА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ РЕПУБЛИКА

Извори финансирања

Члан 67.

Високошколска установа стиче средства за обављање своје делатности у складу са законом и статутом, из следећих извора:

- 1) средстава која обезбеђује оснивач;
- 2) школарине;
- 3) донација, поклона и завештања;
- 4) средстава за финансирање научноистраживачког, уметничког и стручног рада;
- 5) пројеката и уговора у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга;
- 6) накнада за комерцијалне и друге услуге;
- 7) оснивачких права и из уговора са трећим лицима;
- 8) и других извора, у складу са законом.

Средствима из става 1. овог члана високошколска установа самостално управља.

Средства из става 1. овог члана може стицати и високошколска јединица у складу са оснивачким актом и општим актом самосталне високошколске установе.

Средства из става 1. овог члана исказују се и евидентирају у складу са јединственом буџетском класификацијом.

Подаци о износу средстава на годишњем нивоу из става 1. овог члана доступни су јавности на званичној интернет страници високошколске установе најкасније на крају првог квартала наредне календарске године.

Средства која обезбеђује оснивач

Члан 68.

Високошколска установа чији је оснивач Република стиче средства за спровођење акредитованих студијских програма у оквиру своје делатности на основу уговора који самостална високошколска установа закључује са Владом, по претходно прибављеном мишљењу Министарства.

Средства за обављање делатности у току једне школске године обезбеђују се у складу с програмом рада високошколске установе.

Високошколска установа у саставу универзитета, у обављању своје делатности средствима која обезбеђује оснивач, у правном промету иступа на основу овлашћења из статута, у своје име и за свој рачун.

Орган управљања високошколске установе из става 1. овог члана одговара надлежном министарству за наменско и економично трошење средстава додељених из буџета.

Нормативе и стандарде рада високошколских установа из става 1. овог члана, као и материјална средства за њихово остваривање, укључујући и средства за остваривање функција универзитета у оквиру студијских програма који се изводе на високошколским установама и јединицама, утврђује Влада, на предлог Националног савета и по прибављеном мишљењу Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа.

Намена средстава од оснивача

Члан 69.

Оснивач обезбеђује средства високошколској установи за следеће намене:

- 1) материјалне трошкове, текуће и инвестиционо одржавање;
- 2) плате запослених у складу са законом и колективним уговором;
- 3) опрему;
- 4) библиотечки фонд;
- 5) обављање научноистраживачког, односно уметничког рада који је у функцији подизања квалитета наставе;
- 6) научно, уметничко и стручно усавршавање запослених;
- 7) подстицање развоја наставно-научног и наставно-уметничког подмлатка;
- 8) рад са даровитим студентима;
- 9) међународну сарадњу;
- 10) рад центара за трансфер знања и технологија;
- 11) изворе информација и информационе системе;
- 12) издавачку делатност;
- 13) рад центара за каријерно вођење и саветовање;
- 14) рад студентског парламента и ваннаставну делатност студената;
- 15) финансирање опреме и услова за студирање студената са инвалидитетом;
- 16) друге намене, у складу са законом.

Сопствени приходи

Члан 70.

Средства која високошколска установа, односно високошколска јединица оствари, изузев средстава која обезбеђује Република, чине сопствени приход те високошколске установе, односно јединице (школарина, пружање услуга трећим лицима, поклон, спонзорство и други извори стицања средстава).

Средства из става 1. овог члана користе се за унапређење делатности и подизање квалитета рада.

Средствима из става 1. овог члана и имовином стеченом из сопствених прихода високошколска установа, односно високошколска јединица са својством правног лица, самостално располаже, у складу са Законом и општим актом те високошколске установе, односно високошколске јединице.

Средствима из става 1. овог члана оствареним обављањем делатности високошколске јединице без својства правног лица располаже та јединица, у складу са овим законом и општим актом високошколске установе у чијем је саставу.

Високошколске јединице у саставу универзитета, кад располажу средствима из става 1. овог члана, у правном промету иступају у своје име и за свој рачун, у складу са законом, статутом универзитета и сопственим статутом.

Високошколске јединице у саставу универзитета из средстава из става 1. овог члана издвајају део за финансирање заједничких послова на нивоу универзитета, у складу са општим актом универзитета.

Издавање средстава из става 5. овог члана врши се на основу планираног обима и трошкова активности који се утврђују одлуком савета универзитета за текућу школску годину.

Високошколска установа општим актом утврђује, у складу са законом, расподелу сопствених прихода.

Министарство континуирано прикупља, прати и анализира податке о сопственим приходима високошколских установа и њиховом трошењу, појединачно и укупно.

Школарина

Члан 71.

Високошколска установа стиче средства из школарине на основу одлуке о висини школарине за студенте који плаћају школарину.

Мерила за утврђивање висине школарине утврђују се општим актом високошколске установе.

Високошколска установа је дужна да пре расписивања конкурса за упис нових студената утврди висину школарине за наредну школску годину за све студијске програме.

Школарином се утврђују трошкови студија за једну годину студија, односно за стицање 60 ЕСПБ бодова.

Школарина обухвата накнаде за редовне услуге које високошколска установа пружа студенту у оквиру остваривања студијског програма за једну годину студија.

Редовне услуге из става 5. овог члана утврђују се одлуком универзитета, односно друге самосталне високошколске установе.

Мерила за утврђивање висине школарине и одлука о висини школарине доступни су јавности на званичној интернет страници високошколске установе.

VIII. ОСОБЉЕ ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Наставно и ненаставно особље

Члан 72.

Наставно особље високошколске установе чине лица која остварују образовну, научну, уметничку, истраживачку и иновациону делатност.

Наставно особље, у смислу овог закона, јесу: наставници, истраживачи и сарадници.

Ненаставно особље високошколске установе чине лица која обављају стручне, административне и техничке послове.

Лице које је правноснажном пресудом осуђено за кривично дело против полне слободе, фалсификовања исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи не може стећи звање наставника, односно сарадника.

Ако лице из става 4. овог члана има стечено звање, високошколска установа доноси одлуку о забрани обављања послова наставника, односно сарадника.

Лицу из става 5. овог члана престаје радни однос у складу са законом.

Звања наставника

Члан 73.

Звања наставника високошколске установе јесу: предавач, виши предавач, професор струковних студија, доцент, ванредни професор и редовни професор.

Наставници у звању предавача, вишег предавача или професора струковних студија могу да изводе наставу само на струковним студијама.

Наставници у звању доцента, ванредног и редовног професора могу да изводе наставу на свим врстама студија.

Услови за избор у звање наставника

Члан 74.

У звање наставника може бити изабрано лице које има одговарајући стручни, академски, научни, односно уметнички назив стечен на акредитованом студијском програму и акредитованој високошколској установи и способност за наставни рад.

У звање предавача може бити изабрано лице које има академски назив магистар, односно најмање стручни назив специјалисте академских студија.

У звање вишег предавача може бити изабрано лице које има научни назив доктора наука, односно уметнички назив доктора уметности.

У звање професора струковних студија може бити изабрано лице које има научни назив доктора наука, односно уметнички назив доктора уметности и има научне, односно стручне радове објављене у научним часописима или зборницима, са рецензијама, односно уметничка остварења.

У звање предавача, вишег предавача и професора струковних студија из поља уметности може бити изабрано и лице које има високо образовање првог, односно другог степена и призната уметничка остварења.

У звање доцента може бити изабрано лице које је претходне степене студија завршило са просечном оценом најмање осам (8), односно које има најмање три године педагошког искуства на високошколској установи, има научни назив доктора наука, односно уметнички назив доктора уметности, и има научне, односно стручне радове објављене у научним часописима или зборницима, са рецензијама, односно уметничка остварења.

У звање доцента из поља уметности може бити изабрано и лице које има високо образовање мастер академских студија и призната уметничка остварења.

У звање ванредног професора може бити изабрано лице које поред услова из става 6. овог члана има и више научних радова од значаја за развој науке, у ужој научној области, објављених у међународним или водећим домаћим часописима, са рецензијама, односно више уметничких остварења у уметничкој области оригинално стручно остварење (пројекат, студију, патент, оригинални метод, нову сорту и сл.), односно руковођење или учешће у научним, односно уметничким пројектима, објављен уџбеник или монографију, практикум или збирку задатака за ужу научну, односно уметничку област за коју се бира и више радова саопштених на међународним или домаћим научним скуповима.

У звање ванредног професора из поља уметности може бити изабрано и лице које има високо образовање мастер академских студија и уметничка дела која представљају самосталан допринос уметности.

У звање редовног професора може бити изабрано лице које поред услова из става 8. овог члана има и већи број научних радова који утичу на развој научне мисли у ужој области објављених у међународним или водећим домаћим часописима, са рецензијама, односно већи број признатих уметничких остварења значајних за развој уметности, већи број научних радова и саопштења изнетих на међународним или домаћим научним скуповима, објављен уџбеник или монографију или оригинално стручно остварење, остварене резултате у развоју научно-наставног подмлатка на факултету, учешће у завршним радовима на специјалистичким и мастер академским студијама.

У звање редовног професора из поља уметности може бити изабрано и лице које има високо образовање мастер академских студија и изузетна уметничка дела која су значајно утицала на развој културе и уметности.

Ближи услови за избор у звање наставника утврђују се општим актом високошколске установе, у складу са минималним условима за избор у звања наставника на универзитету из члана 12. став 1. тачка 15) овог закона.

СТИЦАЊЕ ЗВАЊА НАСТАВНИКА И ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

Члан 75.

Високошколска установа расписује конкурс за стицање звања и заснивање радног односа наставника за уже научне, стручне, односно уметничке области утврђене општим актом високошколске установе.

Универзитет врши избор у сва звања наставника, на предлог факултета, односно друге високошколске јединице, а академија струковних студија за наставнике у звању предавача, вишег предавача и професора струковних студија, на предлог одговарајуће високошколске јединице академије струковних студија.

Висока школа врши избор у сва звања наставника, а висока школа струковних студија врши избор у звања предавача, вишег предавача и професора струковних студија.

Лице изабрано у звање предавача, вишег предавача, доцента и ванредног професора стиче звање и заснива радни однос на период у трајању од пет година.

Лице изабрано у звање професора струковних студија и редовног професора стиче звање и заснива радни однос на неодређено време.

Са лицем изабраним у звање наставника уговор о раду закључује орган пословођења високошколске установе из става 1. овог члана.

Начин и поступак заснивања радног односа и стицања звања наставника уређују се општим актом самосталне високошколске установе.

Приликом избора у звања наставника, универзитет и високошколска установа цени следеће елементе: оцену о резултатима образовног, научног, истраживачког односно уметничког рада, оцену о ангажовању у развоју наставе и развоју других делатности високошколске установе, оцену о резултатима педагошког рада, као и оцену резултата постигнутих у обезбеђивању научно-наставног, односно уметничко-наставног подмлатка.

Оцена о резултатима научноистраживачког рада даје се на основу услова из члана 74. став 12. овог закона.

Оцену о резултатима ангажовања у развоју наставе и других делатности и оцену о резултатима постигнутим у обезбеђивању научно-наставног, односно уметничко-наставног подмлатка даје се на основу услова које дефинише високошколска јединица у оквиру које наставник изводи наставу, а у складу са општим актом самосталне високошколске установе.

При оцењивању резултата педагошког рада узима се у обзир мишљење студената, у складу са општим актом самосталне високошколске установе.

Високошколска установа је дужна да конкурс из става 1. овог члана распише најкасније шест месеци пре истека времена на које је наставник биран и да га оконча у року од девет месеци од дана расписивања конкурса.

Ангажовање наставног особља у оквиру самосталне високошколске установе

Члан 76.

Ангажовање, образовни и научноистраживачки рад наставног особља у оквиру и за потребе самосталне високошколске установе уређује се општим актом самосталне високошколске установе, у складу са овим законом и законом којим се уређује рад.

Гостујући професор

Члан 77.

Високошколска установа без расписивања конкурса може да ангажује наставника из друге самосталне високошколске установе ван територије Републике, у звању гостујућег професора.

Изузетно, у случају потребе извођења наставе у пољу уметности, гостујући професор може бити и истакнути уметник са пребивалиштем ван територије Републике.

Права и обавезе лица које је изабрано у звање из става 1. овог члана уређују се уговором о ангажовању за извођење наставе, под условима и на начин прописаним општим актом високошколске установе.

Начин ангажовања гостујућег професора уређује се општим актом самосталне високошколске установе.

Професор емеритус

Члан 78.

Универзитет може, на предлог факултета или друге високошколске јединице, доделити звање професора емеритуса редовном професору у пензији, пензионисаном у претходне три школске године, који има најмање 20 година радног искуства у високом образовању и у области науке, који се посебно истакао својим научним, односно уметничким радом, стекао међународну репутацију и постигао резултате у обезбеђивању наставно-научног, односно наставно-уметничког подмлатка у области за коју је изабран.

Професор емеритус може учествовати у извођењу свих облика наставе на академским студијама другог и трећег степена, бити ментор и члан комисија у поступку израде и одбране докторских дисертација, односно докторских уметничких пројеката, бити члан комисије за припремање предлога за избор

наставника универзитета и учествовати у научноистраживачком, односно уметничком раду.

Поступак и услови доделе звања и права лица из става 1. овог члана ближе се уређују општим актом универзитета, а у складу са минималним условима за избор у звања наставника на универзитету из члана 12. став 1. тачка 15) овог закона.

Права и обавезе лица које је изабрано у звање из става 1. овог члана уређују се уговором о ангажовању за извођење наставе.

Укупан број професора емеритуса ангажованих у настави не може бити већи од 3% од укупног броја наставника универзитета

Поступак за доделу звања професор емеритус покреће високошколска установа у којој је лице провело најмање седам година у радном односу са пуним радним временом.

Члан САНУ у радном саставу, који је пре пензионисања имао наставно или научно звање, може учествовати у извођењу свих облика наставе на докторским академским студијама, бити ментор и члан комисија у поступку израде и одбране докторске дисертације, бити члан комисије за припремање предлога за избор наставника универзитета и учествовати у научноистраживачком раду.

Наставници страних језика и вештина

Члан 79.

Наставу страних језика, односно вештина може, осим лица које има звање из члана 73. став 1. овог закона, изводити и наставник страног језика, односно вештина који има стечено високо образовање првог степена, објављене стручне радове у одговарајућој области и способност за наставни рад.

Наставник вештина из става 1. овог члана може се бирати само у оним научним, стручним и уметничким областима за које у Републици не постоје докторске студије. Општим актом високошколске установе ближе се уређују начин избора и време на које се бира наставник страног језика, односно вештина.

Предавач ван радног односа

Члан 80.

Високошколска установа може на предлог стручног органа ангажовати у делу активне наставе, укључујући предавања и вежбе, на првом и другом степену студија, највише до трећине часова наставе на предмету у току семестра, предавача ван радног односа који има стечено високо образовање најмање мастер академских студија и који има неопходна знања и вештине у одговарајућој области и показује смисао за наставни рад.

Предавач ван радног односа може бити ангажован искључиво на стручно-апликативним предметима.

Носиоци предмета запослени на високошколској установи су одговорни за обезбеђење квалитета наставе коју реализују предавачи ван радног односа.

Општим актом самосталне високошколске установе ближе се уређују начин избора и време на које се ангажује предавач ван радног односа.

Са лицем из става 1. овог члана закључује се уговор о ангажовању у трајању од најдуже једне школске године са могућношћу продужења, а исплате по основу тог уговора се реализују из сопствених прихода високошколске установе.

Истраживач

Члан 81.

Лице изабрано у научно звање на начин и по поступку прописаним законом којим је регулисана научноистраживачка делатност, може учествовати у извођењу свих облика наставе на мастер и докторским академским студијама, бити ментор и члан комисија у поступку израде и одбране завршног рада на мастер студијама и докторске дисертације, бити члан комисије за припремање предлога за избор наставника и сарадника универзитета и учествовати у научноистраживачком раду.

Уколико лице из става 1. овог члана нема заснован радни однос у високошколској установи на којој се програм изводи, установа са њим закључује уговор о ангажовању за извођење наставе.

Звања сарадника

Члан 82.

Звања сарадника су: сарадник у настави, асистент и асистент са докторатом.

Звања сарадника у извођењу наставе у оквиру студијских програма у оквиру образовно-уметничког поља уметности су: уметнички сарадник, виши уметнички сарадник, самостални уметнички сарадник, стручни сарадник, виши стручни сарадник и самостални стручни сарадник.

Звања сарадника у извођењу наставе у оквиру студијских програма страних језика су: лектор и виши лектор.

Високошколска установа може за потребе реализације студијских програма ангажовати и сараднике ван радног односа.

Општим актом високошколске установе прописују се услови за избор у звања сарадника из ст. 2. и 3. овог члана.

Сарадник у настави

Члан 83.

Високошколска установа бира у звање сарадника у настави на студијама првог степена студента мастер академских студија или специјалистичких академских студија, који је студије првог степена студија завршио са просечном оценом најмање осам (8).

Изузетно, високошколска установа струковних студија може да изабере у звање сарадника у настави на студијама првог степена и студента мастер струковних студија или специјалистичких струковних студија, који је студије првог степена студија завршио са просечном оценом најмање осам (8).

За сарадника у настави из уметничког поља може бити изабрано лице које има високо образовање првог степена студија, укупну просечну оцену најмање осам (8) и најмање девет (9) из групе предмета за коју се бира, у складу са општим актом високошколске установе, уколико у тој области нису предвиђене мастер академске студије.

Посебни услови за избор у звање сарадника у настави утврђују се општим актом високошколске установе.

Са лицем из ст. 1. и 2. овог члана закључује се уговор о раду на период од годину дана, уз могућност продужења уговора за још једну годину у току трајања студија, а најдуже до краја школске године у којој се студије завршавају.

Уговор из става 5. овог члана закључује орган пословођења високошколске установе.

Асистент

Члан 84.

Високошколска установа бира у звање асистента, студента докторских студија који је сваки од претходних степена студија завршио са просечном оценом најмање осам (8) и који показује смисао за наставни рад.

Под условима из става 1. овог члана високошколска установа може изабрати у звање асистента и магистра наука, односно магистра уметности коме је прихваћена тема докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта.

Посебни услови за избор у звање асистента утврђују се општим актом високошколске установе.

Изузетно, за наставу на клиничким предметима високошколска установа бира у звање асистента лице са завршеном одговарајућом здравственом специјализацијом.

За асистента из уметничког поља може бити изабрано лице које има академски назив магистра уметности и уметничка дела која показују смисао за самостално уметничко стваралаштво, уколико у уметничкој области за коју се бира нису предвиђене докторске студије.

За асистента из уметничког поља може бити изабрано лице које је завршило академске студије првог степена и има уметничка дела која показују смисао за самостално уметничко стваралаштво, уколико у уметничкој области за коју се бира нису предвиђене мастер академске, односно докторске студије.

Са лицем изабраним у звање асистента закључује се уговор о раду на период од три године, са могућношћу продужења за још три године.

Могућност продужења уговора о раду из става 7. овог члана односи се и на асистенте који су стекли научни назив доктора наука, односно уметнички назив доктора уметности.

Уговор из става 7. овог члана закључује орган пословођења високошколске установе.

Асистент са докторатом

Члан 85.

Високошколска установа може да бира у звање асистента са докторатом лице које је стекло научни назив доктора наука, односно уметнички назив доктора уметности и које показује смисао за наставни рад.

Посебни услови за избор у звање асистента са докторатом утврђују се општим актом високошколске установе.

Са лицем изабраним у звање асистента са докторатом закључује се уговор о раду на период од три године, са могућношћу продужења за још три године.

Уговор из става 3. овог члана закључује орган пословођења високошколске установе.

Сарадник ван радног односа

Члан 86.

Високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа (демонстратор и сл.) за помоћ у настави на студијама првог степена, студента студија првог, другог или трећег степена, под условом да су на студијама првог степена студија остварили најмање 120 ЕСПБ бодова са укупном просечном оценом најмање 8 (осам).

Посебни услови за избор у звање из става 1. овог члана утврђују се општим актом високошколске установе.

Са лицем из става 1. овог члана закључује се уговор о ангажовању у трајању од најдуже једне школске године, са могућношћу продужења за још једну школску годину.

Сарадник за део практичне наставе

Члан 87.

За потребе реализације дела практичне наставе, која се реализује ван високошколске установе, високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа (сарадник практичар, клинички асистент и сл.) лице запослено у установи где се део практичне наставе реализује.

Посебни услови за избор у звање из става 1. овог члана утврђују се општим актом високошколске установе.

Политика запошљавања на високошколској установи

Члан 88.

Високошколска установа утврђује политику запошљавања, полазећи од потребе да се наставни процес организује на квалитетан, рационалан и ефикасан начин.

Наставници и сарадници, по правилу, заснивају радни однос са пуним радним временом, у складу са општим актом високошколске установе.

Наставници и сарадници који изводе наставу из клиничких предмета остварују радни однос са пуним радним временом у складу са општим актом високошколске установе и законом којим се уређује здравствена заштита.

У високошколској установи у којој се остварује студијски програм за потребе националне безбедности и војног образовања наставу из стручних и стручно-апликативних предмета могу да изводе и запослени у органу државне управе надлежном за послове националне безбедности односно послове одбране, у складу са законом и општим актом високошколске установе.

Са лицима из става 4. овог члана високошколска установа закључује уговор о ангажовању за извођење наставе.

Наставници и сарадници из ст. 3. и 4. овог члана имају статус наставника и сарадника са пуним радним временом на високошколској установи.

IX. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ НА ВИСОКОШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

Права и обавезе запослених

Члан 89.

У погледу права, обавеза и одговорности запослених на високошколској установи, примењује се закон којим се уређује рад, ако овим законом није другачије уређено.

О појединачним правима, обавезама и одговорностима запослених на високошколској установи одлучује орган пословођења те установе.

О појединачним правима, обавезама и одговорностима запослених у вези са пословима из члана 76. овог закона одлучује орган пословођења самосталне високошколске установе.

О појединачним правима, обавезама и одговорностима органа пословођења високошколске установе одлучује орган управљања те установе.

Рад на другим самосталним високошколским установама и здравственим установама

Члан 90.

Ради спречавања сукоба интереса и одржавања квалитета наставе, наставник, односно сарадник високошколске установе може закључити уговор којим се радно ангажује на другој високошколској установи у Републици или у иностранству, само уз претходно одобрење стручног органа високошколске установе у оквиру које има заснован радни однос.

Наставник, односно сарадник који изводи наставу из клиничких предмета на факултету који реализује студијске програме у области медицинских наука, може закључити уговор о радном ангажовању у здравственој установи која је наставна база тог факултета уз претходно одобрење стручног органа факултета.

Општим актом самосталне високошколске установе уређују се услови и поступак давања сагласности за ангажовање наставника и сарадника из става 1. овог члана.

Општим актом факултета уређују се услови и поступак давања сагласности за ангажовање наставника и сарадника из става 2. овог члана.

Плаћено одсуство

Члан 91.

Наставнику после пет година рада проведених у настави на високошколској установи може се одобрити плаћено одсуство у трајању до једне школске године ради стручног, научног, односно уметничког усавршавања, у складу са статутом високошколске установе.

Мировање радног односа и изборног периода

Члан 92.

Наставнику и сараднику који се налази на одслужењу војног рока, породилском одсуству, одсуству са рада ради неге детета, одсуству са рада ради посебне неге детета или друге особе, боловању дужем од шест месеци,

одсутству са рада ради ангажовања у државним органима и организацијама, изборни период и радни однос се продужава за то време.

Престанак радног односа наставника

Члан 93.

Наставнику престаје радни однос на крају школске године у којој је навршио 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

Наставнику који је испунио услове из става 1. овог члана у звању редовног професора, уколико постоји потреба за наставком рада, може се продужити радни однос уговором са високошколском установом на одређено време до две године, уз могућност додатних продужења, а најдуже до краја школске године у којој навршава 70 година живота.

Наставнику из става 1. овог члана може се продужити радни однос ако има најмање 20 година радног искуства у високом образовању и ако је након стицања звања редовног професора остварио резултате у научном раду, односно у уметничком стваралаштву и у развоју научнонаставног подмлатка на факултету који су потребни за избор у звање редовног професора на основу члана 74. ст. 10–12 овог закона.

Ближе критеријуме за закључење уговора о раду након 65. године живота доноси Национални савет, а високошколска установа, односно универзитет може статутом да пропише и додатне критеријуме.

Наставник коме је престао радни однос због одласка у пензију задржава звање које је имао у тренутку пензионисања.

Наставник из става 5. овог члана може задржати преузете обавезе на мастер академским и докторским студијама као ментор или члан комисија у поступку израде и одбране завршних радова, односно дисертација на тим студијама, најдуже још две школске године од одласка у пензију.

На основу одлуке одговарајућег стручног органа, наставник из става 5. овог члана може изводити све облике наставе на мастер академским и докторским студијама и бити члан комисија у поступку израде и одбране завршних радова, односно дисертација на тим студијама, најдуже још две школске године од одласка у пензију.

Наставник коме је престао радни однос због одласка у пензију може да буде члан комисије за припремање предлога за избор наставника и сарадника универзитета.

Х. РЕЖИМ СТУДИЈА

Школска година

Члан 94.

Високошколска установа организује и изводи студије у току школске године која, по правилу, почиње 1. октобра и траје 12 календарских месеци.

Школска година може се делити на:

- 1) два семестра, од којих сваки траје, по правилу, 15 недеља;
- 2) три триместра, од којих сваки траје, по правилу, 10 недеља;
- 3) блокове, у укупном трајању, по правилу, од 30 недеља, чије се појединачно трајање утврђује општим актом високошколске установе.

Настава појединачних предмета се, по правилу, организује и изводи у току једног семестра, једног триместра или једног блока, а најдуже у току два семестра или три триместра.

Језик студија

Члан 95.

Високошколска установа организује и изводи студије на српском језику.

Високошколска установа може организовати полагање испита и изводити студије, односно поједине делове студија, као и организовати израду и одбрану завршног, мастер и специјалистичког рада и докторске дисертације, односно остваривати студијски програм на језику националне мањине и на страном језику, уколико је такав програм акредитован као посебан студијски програм, у складу са статутом.

Високошколска установа може за студенте са инвалидитетом организовати и изводити студије, односно поједине делове студија, на знаковном језику.

Организација студија

Члан 96.

Обавезе високошколске установе у погледу начина организовања и времена одржавања облика студија уређују се општим актом високошколске установе, као и обавеза да у складу са својим могућностима високошколска установа обезбеди услове за студенте са инвалидитетом.

Високошколска установа дужна је да организује предавања и друге облике наставе за све студенте, изузев код остваривања студијског програма на даљину.

Настава се организује и изводи у седишту високошколске установе, односно у објектима наведеним у дозволи за рад.

Високошколска установа може да организује део наставе и ван седишта, ако се ради о настави из предмета чији карактер то захтева, а у складу са акредитацијом.

У оквиру основних и мастер студија високошколска установа може организовати студентску праксу, као део студијског програма или кроз ваннаставне активности.

Високошколска установа може да организује студије уз рад за студенте који су запослени или који из другог разлога нису у могућности да редовно прате наставу.

Ближи услови и начини остваривања студијског програма на даљину уређују се општим актом високошколске установе.

Високошколска установа је дужна да у складу са својим општим актом, на одговарајући начин, тачно и благовремено информисе студенте о начину, времену и месту одржавања наставе, циљевима, методама и садржајима наставе, о садржајима, методама, критеријумима и мерилима испитивања, о начину обезбеђивања јавности на испиту и начину остваривања увида у резултате, као и о другим питањима од значаја за студенте.

XI. СТУДЕНТИ

Упис

Члан 97.

На акредитоване студијске програме које организује високошколска установа могу се уписати кандидати под условима и на начин уређен овим законом и општим актом самосталне високошколске установе.

Страни држављанин може се уписати на студијске програме из става 1. овог члана под истим условима као и домаћи држављанин у погледу претходног образовања.

Лице се може уписати на студијске програме из става 1. овог члана ако познаје језик на коме се изводи настава.

Услови, начин и поступак провере знања језика из става 3. овог члана уређују се општим актом високошколске установе.

Лице које се упише на студијске програме из става 1. овог члана стиче статус студента.

Студент се уписује у статусу студента који се финансира из буџета или студента који се сам финансира.

Конкурс

Члан 98.

Самостална високошколска установа расписује конкурс за упис на студије (у даљем тексту: конкурс).

Конкурс садржи: број студената за одређене студијске програме, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, као и висину школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета.

Конкурс се објављује најкасније четири месеца пре почетка школске године.

Број студената

Члан 99.

Самостална високошколска установа утврђује број студената који се уписује на студијске програме које организује, а који не може бити већи од броја утврђеног у дозволи за рад.

Утврђивање броја студената из става 1. овог члана врши се на предлог високошколских јединица у саставу самосталне високошколске установе, у складу са статутом те установе.

Одлуку о броју студената за упис у прву годину студијског програма који се финансира из буџета, за високошколску установу чији је оснивач Република, доноси Влада, по прибављеном мишљењу високошколских установа и Националног савета, најкасније месец дана пре расписивања конкурса.

Влада утврђује додатни број студената чије се студије финансирају из буџета за реализацију афирмативних мера, а у складу са дозволом за рад.

У наредним годинама студија број студената из става 3. овог члана високошколска установа може повећати за највише 20% у односу на претходну годину, у складу са одлуком надлежног органа високошколске установе.

Рангирање и упис кандидата

Члан 100.

Високошколска установа, у складу са законом, уписује кандидате уз признавање опште, односно стручне матуре за упис на академске, односно струковне студије, односно уметничке матуре за упис на студијске програме у области уметности.

Високошколска установа утврђује критеријуме на основу којих се обавља класификација и избор кандидата за упис на студије.

Високошколска установа сачињава ранг листу пријављених кандидата за упис на студије првог степена на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању у четворогодишњем трајању, успеха на матури, резултата испита за проверу знања, односно склоности и способности и по потреби на основу успеха на националним и интернационалним такмичењима, у складу са општим актом високошколске установе.

Високошколска установа уписује под условима из ст. 1–3. овог члана и кандидате који су завршили међународно признату матуру (*International Baccalaureate Diploma Programme* и др.).

Право уписа на студије првог степена стиче кандидат који је на ранг листи из става 3. овог члана рангиран у оквиру броја студената из члана 99. овог закона.

Студент студија првог степена друге самосталне високошколске установе, лице које има стечено високо образовање на студијама првог степена и лице коме је престао статус студента у складу са овим законом, може се уписати на студије првог степена, под условима и на начин прописан општим актом самосталне високошколске установе.

Право из става 6. овог члана остварује се на лични захтев.

На студије другог и трећег степена кандидат се уписује под условима, на начин и по поступку утврђеном општим актом и конкурсом самосталне високошколске установе.

Стручно упутство о упису кандидата на високошколске установе, упису по афирмативним мерама и другим питањима од значаја за упис на високошколску установу чији је оснивач Република, доноси министар.

Права и обавезе студената

Члан 101.

Студент високошколске установе има права и обавезе утврђене овим законом и општим актом високошколске установе.

Студент има право:

- 1) на упис, квалитетно школовање и објективно оцењивање;
- 2) на благовремено и тачно информисање о питањима која се односе на студије;
- 3) на активно учествовање у доношењу одлука, у складу са законом;
- 4) на самоорганизовање и изражавање сопственог мишљења;

- 5) на повластице које произлазе из статуса студента;
- 6) на подједнако квалитетне услове студија за све студенте;
- 7) на образовање на језику националне мањине, у складу са законом и акредитовани студијским програмом;
- 8) на различитост и заштиту од дискриминације;
- 9) на поштовање личности, достојанства, части и угледа;
- 10) да бира и да буде биран у студентски парламент и друге органе високошколске установе.

Студент је дужан да:

- 1) испуњава наставне и предиспитне обавезе;
- 2) поштује опште акте установе;
- 3) поштује права запослених и других студената у високошколској установи;
- 4) учествује у доношењу одлука у складу са законом.

Студент има право на жалбу у складу са статутом високошколске установе уколико високошколска установа прекрши неку од обавеза из става 2. тач. 1)–3) овог члана.

Правила студија

Члан 102.

При упису сваке школске године студент се опредељује за предмете из студијског програма.

Студијским програмом се прописује који су предмети обавезни за одређену годину студија.

Студент који се финансира из буџета, при упису одговарајуће године студија, опредељује се за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 60 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 60 ЕСПБ бодова.

Студент који се сам финансира, при упису одговарајуће године студија, опредељује се, у складу са студијским програмом, за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 37 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 37 ЕСПБ бодова.

Студент који студира уз рад при упису одговарајуће године студија опредељује се, у складу са студијским програмом, за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 30 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 30 ЕСПБ бодова.

Високошколска установа општим актом утврђује услове за упис наредне године студија.

Студент из ст. 4. и 5. овог члана који се сам финансира, плаћа део школарине обрачунат сразмерно броју ЕСПБ бодова за предмете за које се определио.

Полагањем испита студент стиче одређени број ЕСПБ бодова у складу са студијским програмом.

Студент који не положи испит из обавезног предмета до почетка наредне школске године, уписује исти предмет.

Студент који не положи изборни предмет, може поново уписати исти или се одредити за други изборни предмет.

Студијским програмом може се условити одређивање студента за одређени предмет претходно положеним испитима из једног или више предмета утврђених студијским програмом.

Правила студија ближе се уређују општим актом високошколске установе.

Статус студента

Члан 103.

Студент који у текућој школској години оствари 48 ЕСПБ бодова има право да се у наредној школској години финансира из буџета ако се рангира у оквиру укупног броја студената чије се студије финансирају из буџета, у складу са овим законом.

Рангирање студената из става 1. овог члана обухвата студенте који се уписују на исту годину студија на одређени студијски програм, а врши се полазећи од броја остварених ЕСПБ бодова, укупних година студирања и постигнутог успеха у савлађивању студијског програма, на начин и по поступку утврђеним општим актом високошколске установе.

Студент који не оствари право из става 1. овог члана у наредној школској години наставља студије у статусу студента који се сам финансира.

Студенти са инвалидитетом и студенти уписани по афирмативној мери који у текућој школској години остваре 36 ЕСПБ имају право да се у наредној школској години финансирају из буџета.

Студент може бити финансиран из буџета само једанпут на истом степену студија.

Оцењивање

Члан 104.

Успешност студента у савлађивању појединог предмета континуирано се прати током наставе и изражава се поенима, а оцена се утврђује на завршном испиту.

Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише 100 поена.

Студијским програмом утврђује се сразмера поена стечених у предиспитним обавезама и на испиту, при чему предиспитне обавезе учествују са најмање 30, а највише 70 поена.

Успех студента на испиту изражава се оценом од 5 до 10, према следећој скали: од 51 до 60 поена оцена 6 (шест), од 61 до 70 поена оцена 7 (седам), од 71 до 80 поена оцена 8 (осам), од 81 до 90 поена оцена 9 (девет), од 91 до 100 поена оцена 10 (десет).

Оцена 5 није прелазна и не уписује се у индекс.

Високошколска установа може прописати и други, нумерички начин оцењивања, утврђивањем односа ових оцена са оценама из става 4. овог члана.

Општим актом високошколске установе ближе се уређује начин полагања испита и оцењивање на испиту.

Испити

Члан 105.

Испит је јединствен и полаже се усмено, писмено, односно практично.

Испит се полаже у седишту високошколске установе, односно у објектима наведеним у дозволи за рад.

Одредба става 2. овог члана односи се и на извођење студијског програма на даљину, с тим да за студента страног држављанина високошколска установа може да омогући и полагање испита преко електронских комуникација, под условом да применом одговарајућих техничких решења обезбеди контролу идентификације и рада студента.

Високошколска установа може организовати полагање испита ван седишта, ако се ради о испиту из предмета чији карактер то захтева.

Студент полаже испит непосредно по окончању наставе из тог предмета, а најкасније до почетка наставе тог предмета у наредној школској години, на једном од језика на којима се настава изводила.

Општим актом високошколске установе уређује се начин на који се обезбеђује јавност полагања испита.

Број испитних рокова и термини одржавања испитних рокова утврђују се статутом високошколске установе.

После три неуспела полагања истог испита студент може тражити да полаже испит пред комисијом.

Студент са инвалидитетом има право да полаже испит на месту и на начин прилагођен његовим могућностима, у складу са општим актом високошколске установе.

Ближи услови и начин полагања испита преко електронских комуникација из става 3. овог члана уређују се стандардом за акредитацију студијског програма на даљину.

Приговор

Члан 106.

Студент има право да надлежном органу високошколске установе поднесе приговор на добијену оцену, ако сматра да испит није обављен у складу са законом и општим актом установе, у року од 36 часова од добијања оцене.

Надлежни орган установе у року од 24 часа од добијања приговора, у складу са одредбама општег акта самосталне високошколске установе, разматра приговор и доноси одлуку по приговору.

Уколико се усвоји приговор студента, студент поново полаже испит најкасније у року од три дана од дана пријема одлуке из става 2. овог члана.

Мировање права и обавеза студената

Члан 107.

Студенту се, на његов захтев, одобрава мировање права и обавеза, у случају теже болести, упућивања на студентску праксу у трајању од најмање шест месеци, одслужења и дослужења војног рока, неге детета до годину дана живота и посебне неге која траје дуже од дететове прве године живота,

одржавања трудноће и у другим случајевима предвиђеним општим актом високошколске установе.

Студенткињи која је у поступку биомедицински потпомогнутог оплођења на њен захтев одобрава се мировање права и обавеза у складу са општим актом високошколске установе.

Студент који је био спречен да прати наставу, извршава предиспитне обавезе и да полаже испит због болести или одсуства због стручног усавршавања у трајању од најмање три месеца, може полагаати испит, у складу са општим актом високошколске установе.

Дисциплинска одговорност студента

Члан 108.

Студент одговара за повреду обавезе која је у време извршења била утврђена општим актом самосталне високошколске установе.

За тежу повреду обавезе студенту се може изрећи и мера искључења са студија на високошколској установи.

Дисциплински поступак не може се покренути по истеку три месеца од дана сазнања за повреду обавезе и учиниоца, а најкасније годину дана од дана када је повреда учињена.

Општим актом самосталне високошколске установе утврђују се лакше и теже повреде обавеза студената, дисциплински органи и дисциплински поступак за утврђивање одговорности студента.

Престанак статуса студента

Члан 109.

Статус студента престаје у случају:

- 1) исписивања са студија;
- 2) завршетка студија;
- 3) неуписивања школске године;
- 4) кад не заврши студије до истека рока који се одређује у двоструком броју школских година потребних за реализацију студијског програма, осим у случају студија уз рад;
- 5) изрицања дисциплинске мере искључења са студија на високошколској установи.

Студент који студира уз рад, студент са инвалидитетом, студент који је уписан на студије по афирмативној мери и студент који има статус категорисаног врхунског спортисте задржава статус студента до истека рока који се одређује у троструком броју школских година потребних за реализацију студијског програма.

Студенту се, на лични захтев, може продужити рок за завршетак студија, у складу са општим актом високошколске установе.

Стручни, академски и научни називи

Члан 110.

Лице које заврши основне академске студије у обиму од најмање 180 ЕСПБ бодова, односно у трајању од најмање три године стиче стручни назив са назнаком звања првога степена академских студија из одговарајуће области.

Лице које заврши основне академске студије у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, односно у трајању од најмање четири године стиче стручни назив „дипломирани” са назнаком звања првог степена академских студија из одговарајуће области.

Лице које заврши основне струковне студије стиче стручни назив са назнаком звања првога степена струковних студија из одговарајуће области.

Лице које заврши специјалистичке академске студије стиче стручни назив специјалиста са назнаком звања другог степена академских студија из одговарајуће области.

Лице које заврши специјалистичке струковне студије стиче стручни назив специјалиста са назнаком звања првог степена струковних студија из одговарајуће области.

Лице које заврши мастер академске студије стиче академски назив мастер са назнаком звања другог степена мастер академских студија из одговарајуће области.

Лице које заврши мастер струковне студије стиче стручни назив струковни мастер са назнаком звања другог степена мастер струковних студија из одговарајуће области.

Лице које заврши докторске, односно академске студије трећег степена, стиче научни назив доктор наука, односно доктор уметности, са назнаком поља, односно области.

Листу звања из одговарајућих области и скраћенице стручних, академских научних и уметничких назива утврђује Национални савет, на предлог Конференције универзитета, односно Конференције академија и високих школа.

Скраћеница стручног назива и академског назива мастер наводи се иза имена и презимена, а скраћеница академског назива магистар наука, односно магистар уметности и научног назива доктор наука, односно уметничког назива доктор уметности испред имена и презимена.

У међународном промету и у дипломи на енглеском језику назив који је стакло лице из става 1. овог члана је bachelor, назив који је стакло лице из става 2. овог члана је bachelor with honours, назив који је стакло лице из става 3. овог члана је bachelor (appl.), назив које је стакло лице из става 6. овог члана је master, назив које је стакло лице из става 7. овог члана је master (appl.), а назив које је стакло лице из става 8. овог члана је Ph.D., односно D.A., односно одговарајући назив на језику на који се диплома преводи.

XII. ОБРАЗОВАЊЕ ТОКОМ ЧИТАВОГ ЖИВОТА

Члан 111.

Високошколска установа у оквиру своје делатности може реализовати програме образовања током читавог живота ван оквира студијских програма за које је добила дозволу за рад.

Услови, начин и поступак реализације програма из става 1. овог члана уређују се општим актом установе.

Лицу које је савладало програм из става 1. овог члана установа издаје уверење.

Лице уписано на програм из става 1. овог члана нема статус студента, у смислу овог закона.

XIII. ЕВИДЕНЦИЈА И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Евиденција и јавне исправе

Члан 112.

Високошколска установа води прописану евиденцију у папирном и електронском облику, у складу са овим законом.

Сви видови прикупљања, обраде, објављивања и коришћења података спроводе се у складу са законом којим се уређује заштита података о личности и овим законом.

Евиденције које води високошколска установа

Члан 113.

Високошколска установа води: матичну књигу студената, евиденцију о издатим дипломама и додацима диплома, евиденцију о запосленима, евиденцију о признатим страним високошколским исправама ради наставка школовања и записник о полагању испита.

Високошколске установе воде и евиденцију о полазницима и издатим сертификатима о завршеном кратком програму студија.

Евиденција из става 1. овог члана води се на српском језику, ћириличким писмом, у штампаној форми, а може се водити и електронски.

Када се настава остварује на језику националне мањине, евиденција из става 1. овог члана води се на српском језику ћириличким писмом и на језику и писму националне мањине.

Подаци уписани у евиденцију високошколске установе достављају се Министарству за обављање законом утврђених послова, у складу са овим законом.

Ближе услове у погледу вођења, прикупљања, уноса, ажурирања, доступности података о којима се води евиденција, као и друга питања од значаја за вођење евиденција, прописује министар.

Јединствени информациони систем просвете

Члан 114.

Јединствени информациони систем просвете (у даљем тексту: ЈИСП) успоставља и води Министарство.

Све високошколске установе уносе и ажурирају податке из евиденција из члана 113. овог закона у ЈИСП, у оквиру одговарајућег регистра, у електронском облику.

Министарство води регистар:

- 1) акредитованих високошколских установа;

- 2) акредитованих студијских програма;
- 3) студената;
- 4) запослених у високошколским установама.

Ближе услове и начин успостављања регистара, вођења, прикупљања, уноса, ажурирања, доступности података који се уносе у регистре, као и врсте статистичких извештаја на основу података из регистара, прописује министар.

Јединствени образовни број

Члан 115.

За потребе вођења регистра из члана 114. став 3. тачка 3) овог закона и заштите података о личности формира се јединствени образовни број (у даљем тексту: ЈОБ) који прати његовог носиоца кроз све степене образовања и представља кључ за повезивање свих података о студенту из ЈИСП-а.

ЈОБ представља индивидуалну и непоновљиву ознаку која се састоји од 16 карактера и која се додељује студенту у аутоматизованом поступку преко ЈИСП-а, на захтев високошколске установе, при првом упису студента на високошколску установу.

Уколико је студенту ЈОБ додељен у установама предуниверзитетског образовања, високошколска установа неће потраживати од ЈИСП-а доделу новог ЈОБ-а.

Привремени ЈОБ додељује се студенту до добијања јединственог матичног броја грађана, страном држављанину, лицу без држављанства, прогнаном и расељеном лицу.

У захтеву из става 2. овог члана високошколска установа у ЈИСП-а уноси податке о идентитету студента (име, презиме, име једног родитеља, јединствени матични број грађана, број и издавалац пасоша за стране држављане).

Подаци о личности из става 5. овог члана прикупљају се искључиво у сврху доделе ЈОБ-а студенту.

Овлашћено лице високошколске установе дужно је да ЈОБ лично достави студенту у затвореној коверти, заједно са подацима за лични приступ регистру из члана 114. став 3. тачка 3) овог закона и да о томе води евиденцију.

Подаци о ЈОБ-у и привременом ЈОБ-у чувају се трајно.

Министарство је руковалац подацима о личности из става 5. овог члана.

Ближе услове у погледу поступка доделе ЈОБ-а прописује министар.

Подаци у регистру акредитованих установа

Члан 116.

Регистар акредитованих високошколских установа представља скуп општих података којима се одређује: правни статус високошколске установе, статус високошколске установе у систему високог образовања; подаци о студијским програмима које високошколска установа реализује; подаци о реализованим кратким програмима студија и издатим сертификатима; висина школарине; седмични фонд часова по студијском програму за сваку годину за предавање и вежбе; језик на коме се изводи студијски програм; број буџетских и самофинансирајућих студената по студијском програму и по години; подаци о објектима (број зграда и квадратура, број лабораторија, број библиотечких

јединица); подаци о актима и органима високошколске установе; подаци о акредитацији високошколске установе и резултатима спољашњег вредновања високошколске установе; подаци о сопственим приходима и њиховом трошењу.

У регистар из става 1. овог члана уносе се и други подаци од значаја за развој система високог образовања и за укључивање у европски простор високог образовања.

Подаци из регистра из става 1. овог члана су отворени подаци, осим података о сопственим приходима и њиховом трошењу, јавно доступни на интернет презентацији Министарства, у машински обрадивом облику за коришћење и даље објављивање.

Подаци у регистру акредитованих студијских програма

Члан 117.

Регистар акредитованих студијских програма представља скуп података о судијском програму, акредитацији, врсти студија, установи на којој се реализује, научном, односно уметничком пољу и области, језику на којем се изводи, школарини, броју студената који се финансирају из буџета по годинама, броју студената који се сами финансирају по годинама, броју студената који су завршили студијски програм и остали подаци битни за праћење реализације студијског програма.

У регистру из става 1. овог члана воде се и подаци о кратким програмима студија које организују високошколске установе.

Подаци из регистра из става 1. овог члана су отворени подаци, јавно доступни на интернет презентацији Министарства, у машински обрадивом облику за коришћење и даље објављивање.

Подаци у евиденцијама о студентима

Члан 118.

Подаци о студентима које високошколска установа води у евиденцији из члана 113. став 1. представљају скуп личних података којима се одређује њихов идентитет, образовни и социјални статус и потребна образовна, социјална и здравствена подршка.

Личне податке о студентима прикупља високошколска установа путем обрасца чији изглед прописује министар и који се попуњава у папирној форми при упису године студија.

За одређивање идентитета студента прикупљају се следећи подаци: име, презиме, име једног родитеља, пол, јединствени матични број грађана, број пасоша и издавалац за стране држављане, датум рођења, место рођења, држава и адреса сталног становања, адреса становања за време студирања, национална припадност у складу са законом, брачни статус, држављанство, адреса, контакт телефон, фотографија и други подаци у складу са овим законом.

За одређивање образовног статуса студената прикупљају се подаци о претходно завршеном образовању, уписаном студијском програму, врсти студија, години студија и години првог уписа на студијски програм, учешћу на међународним програмима мобилности, години завршетка студијског програма, језику на коме се изводи студијски програм, подаци о оствареним ЕСПБ бодовима, подаци о наградама и похвалама освојеним током студирања и издатим јавним исправама.

За одређивање социјалног статуса студената прикупљају се подаци о начину финансирања студија, начину издржавања током студија, адреси становања током студирања, типу смештаја током студирања, радном статусу студента током студирања, издржаваним лицима, школској спреми оба родитеља, радном статусу родитеља (издржаваоца) и занимању родитеља или издржаваоца.

За одређивање здравственог статуса студената прикупљају се подаци о потребама за пружањем додатне подршке приликом обављања свакодневних активности на високошколској установи.

Високошколска установа, сходно одредбама из ст. 3. и 4. овог члана, води евиденцију и о уписаним полазницима на кратким програмима студија и издатим сертификатима.

Руководилац подацима о личности из ст. 3–7. овог члана је високошколска установа.

Подаци у регистру о студентима

Члан 119.

Високошколска установа уноси и ажурира податке из члана 118. ст. 3–6. овог закона у Регистар студената преко свог приступног налога преко ЈОБ-а, и то:

1) податке о студенту: годиште, место и држава рођења, место и држава сталног становања, национална припадност у складу са законом, брачни статус;

2) податке за одређивање образовног статуса студената: претходно завршено образовање, уписани студијски програм, врста студија, година студија и година првог уписа на студијски програм, година завршетка студијског програма, просечна оцена у току студија, језик на коме се изводи студијски програм, подаци о оствареним ЕСПБ бодовима, и издатим јавним исправама;

3) податке за одређивање социјалног статуса студената: начину финансирања студија, начин издржавања током студија, радни статус студента током студирања, највише стечени ниво образовања родитеља или издржаваоца;

4) податке за одређивање здравственог статуса студената, односно потреба за пружањем додатне подршке приликом обављања свакодневних активности на високошколској установи.

Руководилац подацима из става 1. овог члана је Министарство.

Подаци у евиденцијама и регистру запослених у високошколским установама

Члан 120.

Подаци о запосленима о којима високошколска установа води евиденцију из члана 113. став 1. овог закона и које уноси у ЈИСП, односно у Регистар запослених представљају скуп личних података којима се одређује њихов идентитет, степен и врста образовања, радно-правни статус, плата и подаци за њен обрачун и исплату, стручно усавшавање, положени испити за рад у образовању и васпитању, каријерно напредовање и кретање у служби.

Подаци о наставницима, сарадницима и осталим запосленима садрже: име, презиме, име једног родитеља, пол, јединствени матични број грађана, држављанство, број пасоша за стране држављане, датум и место рођења,

државу сталног становања, пол, национална припадност у складу са законом, службени контакт телефон и е-маил адреса, степен стручне спреме, година, држава, место и установа на којој је стечен највиши степен образовања, тренутно наставно-научно, односно наставно-уметничко звање и година и установа у којој је изабран у наставно-научно, односно наставно-уметничко звање, врсту уговора о ангажовању, проценат радног ангажовања у установи, радно место и друге податке у складу са законом као и о ангажовању у другој високошколској установи у Републици Србији и иностранству.

За високошколске установе чији је оснивач Република Србија подаци о запосленима су и: коефицијент сложености рада као основ за финансирање из уредбе, коефицијент на основу ког се врши обрачун зараде из колективног уговора или општег акта установе.

Подаци из става 2. овог члана о имену и презимену, месту и установи на којој је стечен највиши степен образовања, тренутно наставно-научно, односно наставно-уметничко звање и година и установа у којој је изабран у наставно-научно, односно наставно-уметничко звање и радно место су отворени подаци, јавно доступни на интернет презентацији Министарства у машински обрадивом облику за коришћење и даље објављивање.

Сврха обраде података

Члан 121.

Сврха обраде података о којима високошколска установа води евиденцију јесте праћење и унапређивање квалитета, ефикасности и ефективности рада високошколске установе и запослених, праћење, проучавање и унапређивање образовног нивоа студената у процесу образовања и остваривање права на издавање јавне исправе.

Сврха обраде података из регистара из члана 114. став 3. овог закона јесте обезбеђивање индикатора ради праћења и унапређивања квалитета, ефикасности и ефективности система високог образовања, планирања образовне и уписне политике, праћење обухвата и напредовања студената, праћење квалитета студијских програма, запошљивости студената, професионалног статуса и усавршавања наставника, рада високошколских установа, планирање и праћење финансирања система високог образовања, стварање основа за спровођење националних и међународних истраживања у области високог образовања, као и безбедно, ефикасно и рационално чување података и извештавања о образовним индикаторима по преузетим међународним обавезама.

Коришћење података

Члан 122.

Корисник свих података из регистара из члана 114. став 3. овог закона је Министарство.

Високошколска установа је корисник података које уноси у регистре и статистичких извештаја који проистичу из њих.

Студент, односно запослени у високошколској установи може добити податке који се о њему воде у регистру из члана 114. став 3. тачка 3), односно из члана 114. став 3. тачка 4) овог закона, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Корисник података из регистара из члана 114. став 3. овог закона може бити и државни и други орган и организација, као и правно и физичко лице, под

условом да је законом или другим прописима овлашћено да тражи и прима податке, да су ти подаци неопходни за извршење послова из његове надлежности или служе за потребе истраживања, уз обезбеђивање заштите података о идентитету личности.

Ажурирање и чување података

Члан 123.

Подаци у евиденцијама ажурирају се на дан настанка промене, а најкасније 15 дана од дана настанка промене.

Високошколска установа уноси, односно ажурира податке у регистре из члана 114. став 3. овог закона на дан настанка промене, а најкасније 30 дана од дана промене.

Подаци из регистара из чл. 116. и 117. овог закона чувају се трајно.

Подаци о личности из евиденција које води високошколска установа чувају се трајно, осим података о социјалном и здравственом статусу студената који се чувају до престанка статуса студента о коме се воде.

Подаци из регистра студената чувају се трајно.

Заштита података из евиденције и регистара

Члан 124.

Сви видови прикупљања, чувања, обраде и коришћења података спроводе се у складу са законом којим се уређује заштита података о личности и највишим стандардима о заштити података.

Високошколска установа обезбеђује мере заштите од неовлашћеног приступа и коришћења података из евиденција које води.

Министарство обезбеђује мере заштите од неовлашћеног приступа и коришћења података у ЈИСП-у.

За потребе научноистраживачког, односно уметничко-истраживачког рада и приликом обраде података и израде анализа лични подаци користе се и објављују на начин којим се обезбеђује заштита идентитета личности.

Послове администрирања ЈИСП-а и регистара из члана 114. става 3. овог закона обавља за то посебно овлашћено лице у Министарству.

Јавне исправе

Члан 125.

На основу података из евиденције високошколска установа издаје јавне исправе.

Јавне исправе у смислу овог закона јесу: студентска књижица (индекс), диплома о стеченом високом образовању и додаток дипломи.

Високошколска установа издаје јавне исправе на српском језику ћириличким писмом.

Када се настава остварује на језику националне мањине, односно на неком од светских језика, јавне исправе се издају на обрасцу који је штампан двојезично на српском језику ћириличким писмом и на језику и писму на којем се изводи настава.

На захтев студента самостална високошколска установа издаје јавну исправу о савладаном делу студијског програма, која садржи податке о нивоу, природи и садржају студија, као и постигнуте резултате.

Садржај обрасца јавне исправе из става 2. овог члана, као и образац сертификата кратког програма студија, прописује министар.

Диплома и додатак дипломи могу се издати и на енглеском језику, у складу са општим актом самосталне високошколске установе.

Диплома се оверава сувим жигом самосталне високошколске установе.

Додатак дипломи обавезно се издаје уз диплому.

Опис система високог образовања у Републици у време стеченог образовања наведеног у дипломи мора бити приложен додатку дипломе.

Диплома и додатак дипломи

Члан 126.

Диплому и додатак дипломи потписују:

- 1) на универзитету – ректор и декан одговарајућег факултета, односно уметничке академије, у саставу универзитета;
- 2) на академији струковних студија – председник;
- 3) на високој школи и високој школи струковних студија – директор.

Заједничку диплому и додатак дипломи потписују овлашћена лица високошколских установа које изводе студијски програм за стицање заједничке дипломе.

Оглашавање ништавим

Члан 127.

Диплома, односно додатак дипломи ништави су и могу се увек поништити:

- 1) ако су издати од неовлашћене организације;
- 2) ако су потписани од неовлашћеног лица;
- 3) ако ималац дипломе није испунио све испитне обавезе на начин и по поступку утврђеним законом и студијским програмом високошколске установе;
- 4) ако ималац дипломе није испуњавао услове за упис на студије првог, другог или трећег степена, односно услове за стицање одговарајућег академског или научног назива.

Самостална високошколска установа поништава диплому, односно додатак дипломи из разлога утврђених у ставу 1. тач. 2)– 4) овог члана.

Самостална високошколска установа поништава диплому о стеченом првом и другом степену академских и струковних студија у складу са општим актом ако утврди да завршни рад није резултат самосталног рада кандидата.

Самостална високошколска установа поништава диплому о стеченом академском називу магистра, у складу са општим актом ако утврди да магистарски рад није резултат самосталног рада кандидата.

Самостална високошколска установа поништава диплому о стеченом научног називу доктора наука, односно доктора уметности у складу са општим

актом ако утврди да докторска дисертација, односно докторски уметнички пројекат није оригиналан научни, односно уметнички резултат рада кандидата.

Министар, по службеној дужности, поништава диплому, односно додатак дипломи из разлога утврђених у ставу 1. тачка 1) овог члана.

Ако самостална високошколска установа не поништи диплому из разлога утврђених у ставу 1. тач. 2)–4) овог члана, министар јој издаје упозорење да то учини у наредном року од 30 дана.

Ако самостална високошколска установа у остављеном року из става 7. овог члана, не поништи диплому из разлога утврђених у ставу 1. тач. 2)–4) овог члана министар образује комисију коју чине научници, односно уметници и стручњаци из одговарајуће уже научне, односно уметничке области, ради сачињавања мишљења на основу ког министар одлучује о поништавању дипломе.

Издавање нове јавне исправе

Члан 128.

Високошколска установа издаје нову јавну исправу после проглашења оригинала јавне исправе неважећим у „Службеном гласнику Републике Србије”, на основу података из евиденције коју води.

Јавна исправа из става 1. овог члана има значај оригиналне јавне исправе.

На јавној исправи из става 1. овог члана ставља се назнака да се ради о новој јавној исправи која је издата после проглашења оригинала јавне исправе неважећим.

Замена јавне исправе

Члан 129.

У случају кад су евиденција из члана 113. овог закона и архивска грађа уништени или нестали, лице које нема јавну исправу коју издаје високошколска установа може основном суду на чијем подручју је седиште или је било седиште високошколске установе поднети захтев за утврђивање стеченог образовања.

Захтев садржи доказе на основу којих може да се утврди да је то лице стекло одговарајуће образовање и потврду да је архивска грађа уништена или нестала.

Потврду да је архивска грађа уништена или нестала издаје високошколска установа на којој је лице стекло образовање или друга установа која је преузела евиденцију, односно архивску грађу, а ако таква установа не постоји, потврду издаје Министарство.

Решење о утврђивању стеченог образовања основни суд доноси у ванпарничном поступку.

Решење из става 4. овог члана замењује јавну исправу коју издаје високошколска установа.

XIV. ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ ИСПРАВА

Признавање страних високошколских исправа

Члан 130.

Признавање стране високошколске исправе јесте поступак којим се имаоцу те исправе утврђује право на наставак образовања, односно на запошљавање. Поступак признавања стране високошколске исправе спроводи се у складу са одредбама овог закона, ако међународним уговором није предвиђено другачије.

Високошколска јавна исправа стечена у СФРЈ – до 27. априла 1992. године, у Савезној Републици Југославији, односно Државној заједници Србија и Црна Гора – до 16. јуна 2006. године и Републици Српској не подлеже поступку признавања стране високошколске исправе.

Јавна исправа из става 2. овог члана производи исто правно дејство као јавна исправа издата у Републици.

За признавање стране високошколске исправе плаћа се републичка административна такса.

Вредновање страних студијских програма

Члан 131.

Вредновање страног студијског програма врши се на основу врсте и нивоа постигнутих компетенција стечених завршетком студијског програма, узимајући у обзир систем образовања у земљи у којој је високошколска исправа стечена, услове уписа, права која проистичу из стране високошколске исправе у земљи у којој је стечена и друге релевантне чињенице, без разматрања формалних обележја и структуре студијског програма.

Вредновање страног студијског програма, односно дела студијског програма, ради наставка образовања, врши стручни орган самосталне високошколске установе којој је поднет захтев за академско признавање.

Вредновање страног студијског програма ради запошљавања врши Национални центар за признавање страних високошколских исправа (у даљем тексту: ENIC/NARIC центар), као унутрашња организациона јединица Министарства.

За потребе давања стручног мишљења у поступку првог вредновања страног студијског програма ради запошљавања, министар образује комисију од најмање три рецензента са листе Конференције универзитета, односно Конференције академија и високих школа.

Једном извршено вредновање одређеног страног студијског програма важи за све наредне случајеве признавања стране високошколске исправе када је страна високошколска исправа стечена завршавањем истог студијског програма.

Информације о чињеницама из става 1. овог члана даје ENIC/NARIC центар самосталној високошколској установи.

У поступку вредновања ради признавања домаће високошколске исправе у иностранству, информације о самосталној високошколској установи и систему образовања даје ENIC/NARIC центар.

Признавање стране високошколске исправе ради наставка образовања

Члан 132.

Признавање стране високошколске исправе ради наставка образовања на самосталној високошколској установи (у даљем тексту: академско признавање) спроводи та самостална високошколска установа, по претходно извршеном вредновању страног студијског програма, односно дела студијског програма.

У поступку из става 1. овог члана наставак образовања и упис вишег образовног степена могу бити условљени обавезом стицања додатних исхода учења или одбијени, ако се утврди постојање суштинске разлике између врсте и нивоа постигнутих знања и вештина и услова за упис на одређени студијски програм.

Критеријуме за утврђивање постојања суштинске разлике између врсте и нивоа постигнутих знања и вештина и услова за упис на одређени студијски програм и поступак академског признавања прописује самостална високошколска установа својим општим актом.

Решење о исходу поступка из става 1. овог члана доноси стручни орган самосталне високошколске установе у року од 90 дана од дана пријема уредног захтева.

Решење из става 4. овог члана је коначно.

Уколико није другачије прописано, на поступак академског признавања примењује се закон којим се уређује општи управни поступак.

Признавање стране високошколске исправе ради запошљавања

Члан 133.

Признавање стране високошколске исправе ради запошљавања (у даљем тексту: професионално признавање) спроводи Министарство преко ENIC/NARIC центра.

Професионално признавање врши се по претходно извршеном вредновању страног студијског програма.

Решење о професионалном признавању посебно садржи: назив, врсту, степен и трајање (обим) студијског програма, односно квалификације, који је наведен у страног високошколској исправи – на изворном језику и у преводу на српски језик и научну, уметничку, односно стручну област у оквиру које је остварен студијски програм, односно врсту и ниво квалификације у Републици.

Министар доноси решење о професионалном признавању у року од 90 дана од дана пријема уредног захтева.

Решење из става 4. овог члана не ослобађа имаоца од испуњавања посебних услова за обављање одређене професије прописане посебним законом.

Решење о професионалном признавању је коначно.

Уколико није другачије прописано, на поступак професионалног признавања примењује се закон којим се уређује општи управни поступак.

Решење о професионалном признавању има значај јавне исправе.

Ближе услове у погледу поступка професионалног признавања прописује министар.

Евиденција о спроведеном поступку признавања

Члан 134.

Орган надлежан за спровођење поступка признавања стране високошколске исправе води евиденцију и трајно чува документацију о спроведеним поступцима.

Евиденција из става 1. овог члана обухвата: презиме, име једног родитеља и име, датум и место рођења, држављанство, адресу и број телефона имаоца стране високошколске исправе – подносиоца захтева; назив високошколске установе која је издала исправу, место и државу, трајање студија (студијског програма), врсту и степен студија, смер студија (програм, дисциплину), стручни, академски, научни назив, број и датум акта о вредновању страног студијског програма и назив органа који га је донео, број и датум акта о додатним испитима, број и датум акта о положеним додатним испитима, број и датум решења о признавању стране високошколске исправе и кратак садржај диспозитива решења.

Орган из става 1. овог члана евиденцију из става 2. овог члана уноси у јединствени информациони систем Министарства у складу са законом.

XV. НАДЗОР

Члан 135.

Надзор над радом високошколских установа врши Министарство.

Инспекцијски надзор врше инспектори, односно друга овлашћена лица (у даљем тексту: инспектори).

У вршењу инспекцијског надзора инспектор је овлашћен да:

- 1) поништи упис студената у прву годину студија преко броја студената утврђеног, у складу са чланом 99. овог закона;
- 2) поништи упис студената који је обављен супротно одредбама овог закона;
- 3) привремено забрани обављање делатности високог образовања, односно извођење студијског програма правном лицу, које ту делатност обавља супротно одредбама овог закона, уверењу о акредитацији, односно дозволи за рад;
- 4) предложи министру доношење одлуке о престанку дужности, односно о разрешењу органа пословођења из члана 64. став 8. овог закона;
- 5) изрекне опомену и наложи или предложи мере и остави примерени рок за отклањање уочених незаконитости;
- 6) у случају непоступања високошколске установе по акту из тачке 5) овог става, доноси решење којим изриче мере за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза;
- 7) предложи министру разрешење органа пословођења самосталне високошколске установе која у свом саставу нема високошколске јединице, ако није поступио по акту из тачке 6) овог става, односно да предложи ректору да предузме мере из члана 64. став 3. овог закона ако декан није поступио по акту из тачке 6) овог става.

8) надлежном правосудном органу подnose кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ, односно захтев за покретање прекршајног поступка, односно изда прекршајни налог, ако код надзираног субјекта открије незаконитост која је кажњива по закону или другом пропису;

9) поднесе прекршајну пријаву против правног лица које у правном промету иступа под називом из члана 43. став 1. овог закона, а које нема дозволу за рад издату у складу са овим законом;

10) предузима друге мере за које је законом или другим прописом овлашћен.

На питања инспекцијског надзора над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона, која нису посебно уређена овим законом, прописима донетим на основу овог закона, и другим законима, примењује се закон којим се уређује инспекцијски надзор.

XVI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 136.

Новчаном казном од 200.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај високошколска установа, ако:

1) обавља делатност ван седишта и ван објеката у којима се обавља делатност (члан 43. став 4. и члан 52. став 15. овог закона);

2) остварује студијски програм који није наведен у дозволи за рад (члан 52. став 15. овог закона);

3) изврши промену назива, седишта и статусну промену супротно одредбама овог закона (члан 54. став 1);

4) не учини доступном јавности докторску дисертацију пре јавне одбране, односно ако не успостави дигитални репозиторијум или у њему не чува одбрањену докторску дисертацију или не достави Министарству копију садржаја који чува у јавном репозиторијуму (члан 40. ст. 8–10. овог закона);

5) изабере орган пословођења супротно одредбама овог закона (члан 64. став 1);

6) не учини доступним јавности податке о износу средстава установе (члан 67. став 5. овог закона);

7) наплати школарину већу од утврђене у складу са овим законом (члан 71);

8) посебно наплаћује услуге студентима које су обухваћене школарином (члан 71. став 5. овог закона);

9) не учини доступним јавности мерила за утврђивање висине школарине и одлуку о висини школарине (члан 71. став 7. овог закона);

10) прими у радни однос наставника који не испуњава услове предвиђене овим законом, или без конкурса (чл. 73–75. овог закона);

11) не организује предавања и друге облике наставе (члан 96. став 2. овог закона);

12) упише на студијски програм кандидата који се није пријавио на конкурс или супротно конкурс у (члан 98. овог закона);

13) упише студенте преко броја утврђеног у складу са овим законом (члан 99.);

14) не води на прописан начин или неуредно води евиденцију и издаје јавне исправе супротно одредбама овог закона (члан 113. став 6. и члан 125. став 6);

15) изда диплому која не одговара акредитованом студијском програму (члан 23. став 1. овог закона);

16) неосновано наплати школарину (чл. 71. и 103. овог закона);

17) ако наставнику откаже уговор о раду супротно одредбама овог закона (члан 89. став 1);

18) изабере у звање и закључи уговор са сарадником у настави, асистентом, односно сарадником ван радног односа, супротно одредбама овог закона (чл. 82–87);

19) закључи уговор о радном ангажовању без претходно добијеног одобрења стручног органа високошколске установе у оквиру које наставник, односно сарадник има заснован радни однос (члан 90. став 1. овог закона);

20) не оконча поступак спровођења расписаног конкурса за избор у звање наставника у складу са овим законом и статутом, у року од девет месеци од дана расписивања конкурса (члан 75. став 12. овог закона);

21) не поступи по решењу инспектора (члан 135. став 3. овог закона);

22) не разреши орган пословођења (члан 63. став 2. и члан 64. став 8. овог закона).

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се одговорно лице у високошколској установи за прекршај из става 1. тач. 1)–3) овог члана.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се одговорно лице у високошколској установи за прекршај из става 1. тач. 4)–22) овог члана.

Новчаном казном од 200.000 до 2.000.000 динара казниће се правно лице које у правном промету иступа под називом из члана 43. став 1. овог закона, а које нема дозволу за рад издату у складу са овим законом.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се одговорно лице у правном лицу за прекршај из става 4. овог члана.

XVII. ПОВЕРАВАЊЕ ПОСЛОВА АУТОНОМНОЈ ПОКРАЈИНИ ВОЈВОДИНИ

Члан 137.

На територији Аутономне покрајине Војводине, прописано је да на територији Аутономне покрајине Војводине, послове утврђене чланом 22. став 2, чланом 31. став 1. тач. 2), 4) и 7), чланом 42. став 6, чланом 51. став 1, чланом 52. ст. 2, 5, 8, 12, 13. и 18, чланом 53. ст. 2, 8, 11. и 13, чланом 54. став 2, чланом 55. став 2, чланом 57. ст. 8. и 10, чланом 62. став 6, чланом 64. ст. 8. и 9, чланом 99. став 3, чланом 127. ст. 6–8, чланом 129. став 3. и чланом 135. овог закона, обавља, преко својих органа, Аутономна покрајина Војводина.

Послови из става 1. овог члана обављају се као поверени.

Надлежни покрајински органи сарађују са Министарством у обављању послова из става 1. овог члана.

Министарство има према надлежним покрајинским органима, у погледу поверених послова државне управе из става 1. овог члана, права и дужности прописане законом којим се уређује државна управа.

XVIII. ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ РЕПУБЛИКА НА ТЕРИТОРИЈИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ КОСОВО И МЕТОХИЈА

Члан 138.

На територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, над високошколским установама чији је оснивач Република, Влада има сва права и обавезе оснивача.

Посебан начин признавања високошколских исправа и вредновање студијских програма високошколских установа са територије Аутономне покрајине Косово и Метохија које обављају делатност у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација, као и друга питања од значаја за утврђивање права у погледу наставка образовања, односно запошљавања ималаца високошколских исправа са територије Аутономне покрајине Косово и Метохија утврђује Влада.

XIX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Национални савет

Члан 139.

Влада ће именовати чланове Националног савета у складу са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Даном избора чланова Националног савета у складу са овим законом престаје мандат члановима Националног савета изабраним по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Национално акредитационо тело

Члан 140.

Влада ће образовати Национално акредитационо тело најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Нормативи и стандарди рада високошколских установа чији је оснивач Република

Члан 141.

Нормативе и стандарде рада високошколских установа чији је оснивач Република и материјална средства за њихово остваривање Влада ће утврдити у року до две године од дана ступања на снагу овог закона.

Подзаконски акти

Члан 142.

Министар ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске акте, у складу са овим законом.

Национални савет ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске акте у складу са овим законом.

Изузетно од става 1. овог члана, подзаконски акт из члана 115. став 10, министар доноси у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Изузетно од става 2. овог члана, Национални савет доноси стандарде за акредитацију студијских програма специјалистичких струковних студија првог степена у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Високошколске установе

Члан 143.

Самосталне високошколске установе усагласиће своју организацију и опште акте са овим законом у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Самосталне високошколске установе које изводе акредитоване студијске програме специјалистичких струковних студија другог степена, могу да уписују студенте на ове студије закључно са школском 2018/2019. годином.

Органи високошколске установе

Члан 144.

Конституисање органа управљања, стручних органа и студентског парламента, као и избор органа пословођења високошколске установе у складу са овим законом, извршиће се по истеку мандата тих органа конституисаних, односно изабраних по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Поступак избора органа пословођења у складу са овим законом покреће се најкасније шест месеци пре истека мандата из става 1. овог члана.

У укупан број мандата не рачунају се мандати до ступања на снагу овог закона.

Избори у звања

Члан 145.

Започети избори у звање наставника и сарадника према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по тим прописима, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Могућност продужења радног односа

Члан 146.

Наставнику из члана 78. став 2. Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) радни однос престаје 30. септембра 2018. године.

Изузетно, наставнику из члана 78. став 2. Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) може се продужити радни однос ако испуњава услове из члана 93. овог закона, с тим што се рок на који се може продужити радни однос уговором са високошколском установом на одређено време до две године рачуна од 30. септембра 2018. године.

Упис на основне студије

Члан 147.

До почетка примене прописа који уређују општу, стручну и уметничку матуру, упис на основне студије врши се у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона и општим актом високошколске установе.

Студенти

Члан 148.

Студенти уписани на студије до ступања на снагу овог закона у складу с одредбама чл. 82–88. Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) могу завршити студије по започетом студијском програму, условима и правилима студија, најкасније до истека рока који се одређује у двоструком броју школских година потребних за реализацију студијског програма, рачунато од дана почетка студирања тог студијског програма.

Студенти уписани на основне студије и на студије на вишим школама до 10. септембра 2005. године могу завршити те студије по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија, најкасније до краја школске 2017/2018. године, а студенти уписани на интегрисане студије из поља медицинских наука, до краја школске 2018/2019. године.

Студенти уписани на магистарске студије до 10. септембра 2005. године могу завршити те студије по започетом плану и програму, условима и правилима студија, најкасније до краја школске 2017/2018. године.

Кандидати који су пријавили докторску дисертацију до 10. септембра 2005. године, односно студенти који су уписали докторске студије по прописима који су важили до тог датума, могу да стекну научни назив доктора наука, односно да заврше докторске студије по започетом плану и програму, условима и правилима студија, најкасније до краја школске 2017/2018. године.

Студенти из става 1. овог члана имају право да наставе започете студије у складу са одредбама овог закона, на начин и по поступку утврђеним општим актом високошколске установе.

Стечени стручни, академски, односно научни називи

Члан 149.

Стручни, академски, односно научни назив који је стечен према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16), у погледу права која из њега произлазе, изједначен је са одговарајућим називом у складу са чланом 127. тог закона.

Лице које је стекло или стекне стручни назив специјалисте струковних студија завршавањем специјалистичких струковних студија у складу са Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) задржава право на његово коришћење у складу са прописима према којима их је стекло.

Започети поступци

Члан 150.

Започети поступци за издавање дозволе за рад и акредитацију високошколских установа и студијских програма према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, окончаће се по тим прописима.

У поступцима из става 1. овог члана у којима је изјављена жалба до ступања на снагу овог закона, другостепени поступак окончаће се према прописима по којима је жалба изјављена.

У поступцима из става 1. овог члана у којима се жалба изјави након ступања на снагу овог закона, поступак по жалби спровешће се у складу са овим законом.

До именовања листе рецензата из члана 27. став 1. тачка 7), односно члана 29. став 1. тачка 7) овог закона, Национални савет ће именовати Жалбену комисију од рецензата које је именovala Комисија за акредитацију и проверу квалитета до ступања на снагу овог закона.

Конференција универзитета и Конференција академија и високих школа ће расписати јавни позив за попуњавање листе рецензата из члана 27. став 1. тачка 7), односно члана 29. став 1. тачка 7) овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Започети поступци за признавање стране високошколске исправе, односно вредновања страног студијског програма према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, окончаће се по тим прописима.

До именовања рецензата у складу са чланом 27. став 1. тачка 7), односно члана 29. став 1. тачка 7) овог закона, за потребе давања стручног мишљења у поступку првог вредновања страног студијског програма ради запошљавања, министар ће образовати комисију од најмање три рецензента са листе рецензата коју је именovala Конференција универзитета до ступања на снагу овог закона.

Захтев за редовну акредитацију и спољашњу проверу квалитета

Члан 151.

Високошколска установа којој је издато уверење о акредитацији установе, односно студијског програма, у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, дужна је да поднесе захтев за редовну акредитацију у року од шест година од дана издавања уверења о акредитацији.

Изузетно од става 1. овог члана, високошколска установа којој је издато уверење о акредитацији студијског програма специјалистичких струковних студија другог степена, дужна је да поднесе захтев за акредитацију студијског програма специјалистичких студија првог степена најкасније до почетка школске 2018/2019. године.

До почетка рада Националног акредитационог тела, поступак провере квалитета високошколских установа и студијских програма обављаће се по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Високошколска установа која није спровела поступак спољашње провере квалитета у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, дужна је да поднесе захтев за редовну спољашњу проверу квалитета у року од четири године од дана достављања извештаја о обављеној спољашњој провери квалитета.

Менаџер универзитета

Члан 152.

Универзитет ће објавити конкурс за избор менаџера у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Јединствени образовни број

Члан 153.

До прописивања изгледа обрасца из члана 118. став 2. овог закона, високошколска установа ће прикупљати податке о студентима у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Високошколска установа ће студенту коме у установи предуниверзитетског образовања није додељен ЈОБ, у року од месец дана од дана почетка првог семестра, доделити ЈОБ, односно привремени ЈОБ, у аутоматизованом поступку преко ЈИСП-а.

Студентима уписаним на студије до ступања на снагу овог закона високошколска установа ће доделити ЈОБ, односно привремени ЈОБ, у аутоматизованом поступку преко ЈИСП-а, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Национални оквир квалификација

Члан 154.

До доношења закона којим ће се на целовит начин утврдити Национални оквир квалификација Републике, Национални савет предлаже, а Министарство утврђује национални оквир квалификација за високо образовање.

До доношења закона из става 1. овог члана, високошколске установе ће утврђивати исходе процеса учења из члана 38. тачка 3) овог закона у складу са прописима који су донети до ступања на снагу овог закона.

Престанак важења досадашњих прописа

Члан 155.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16).

Подзаконски акти донети на основу закона из става 1. овог члана примењиваће се до доношења подзаконских аката у складу са овим законом, осим ако су у супротности са одредбама овог закона.

Ступање на снагу

Члан 156.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона је одредба члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, којим је, између осталог, прописано да Република уређује и обезбеђује систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Важећи Закон о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16), који Предлог закона ставља ван снаге, донет је 2005. године, после приступања наше земље Болоњском процесу. Тај закон је сачињен у складу са принципима на којима се заснива Болоњски процес (усвајање заједничког оквира за упоредивост квалификација и диплома, увођење Европског система преноса бодова, увођење европских стандарда за обезбеђење квалитета високог образовања уз очување националних, културних и језичких специфичности, кретање студената и наставника унутар јединственог европског простора, поједностављење поступка признавања диплома итд.)

Развој високог образовања и даље ће бити заснован на усклађености са принципима на којима се формира европски простор високог образовања, уз поштовање институционалне аутономије и академских слобода и уз обезбеђење пуног учешћа студената, наставног особља, високошколских установа, научне и стручне јавности и послодаваца у креирању и развоју простора високог образовања у Републици.

Циљеви доношења новог Закона о високом образовању су:

1) унапређивање и континуирано усаглашавање са европским стандардима у области система контроле и обезбеђивања квалитета у високом образовању;

2) повећање релевантности високог образовања, како за привреду, тако и за друштво у целини;

3) стицање функционалних знања и компетенција и повећање запошљивости свршених студената у земљи и у иностранству;

4) унапређење информационог система у области високог образовања.

У периоду примене Закона о високом образовању, који у више наврата мењан и допуњаван (2008, 2010, 2012, 2013, 2014, 2015. и 2016. године), уочени су проблеми у вези са: поступком акредитације и вредновања квалитета високошколских установа и студијских програма, успостављањем јединственог информационог система у области високог образовања, ангажовањем наставника и сарадника, завршетком започетих студија у прописаном року и по започетом програму и правилима студија.

Осим тога, констатована је и потреба да се изврши усаглашавање предметног закона са Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године („Службени гласник РС”, број 107/12) и другим прописима у области образовања, заштите података о личности и финансирања јавног сектора.

Предлогом закона извршено је одговарајуће прецизирање и унапређивање важећих законских решења, али и увођење нових ради решавања уочених проблема.

Имајући у виду број измењених и допуњених чланова у односу на важећи Закон о високом образовању, целисходније је донети нови закон него вршити нове измене и допуне важећег закона, што је у складу са Јединственим

методолошким правилима за израду прописа („Службени гласник РС”, број 21/10).

Сходно наведеном, припремљен је Предлог закона о високом образовању.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У глави I. Предлога закона (чл. 1–9) садржане су основне одредбе, којима се утврђује предмет овог закона, дефинише делатност високог образовања, утврђују циљеви и принципи високог образовања, дефинише аутономија, академске слободе, академски интегритет и право на високо образовање.

Предлог закона дефинише делатност високог образовања као делатност од посебног значаја за Републику Србију и истовремено, као саставни део међународног, а посебно европског образовног, научног, односно уметничког простора.

Код утврђивања циљева и принципа високог образовања примењена су темељна начела основних европских докумената који се односе на област високог образовања.

Предлогом закона, у односу на важећи закон, уводе се два нова циља: образовање креативне популације која непрекидно усваја и ствара нова знања и унапређење међународне отворености система високог образовања.

Уводе се нови принципи на којима се заснива високо образовање: академски интегритет, јединство наставе, научноистраживачког, односно уметничког рада и иновативне делатности, као и стручног рада, повезаност са предуниверзитетским образовањем и заштита интелектуалне својине у процесима трансфера знања.

Право на високо образовање имају сва лица са претходно стеченим четворогодишњим средњим образовањем, у складу са овим законом и законом којим се уређује средње образовање, а изузетно и лица без стеченог средњег образовања за упис на студијске програм из поља уметности.

У глави II. Предлога закона (чл. 10–32) разрађен је систем обезбеђивања квалитета високог образовања.

Национални савет за високо образовање (у даљем тескту: Национални савет), Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању (у даљем тескту: Национално акредитационо тело), Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тескту: Комисија за акредитацију) и министарство надлежно за послове високог образовање (у даљем тескту: Министарство) имају надлежности и овлашћења од значаја за обезбеђивање квалитета високог образовања.

Национални савет је високо стручно тело, чије чланове именује и разрешава Влада по процедури која је утврђена предметним законом. Састав Националног савета обезбеђује компетентност у креирању политике високог образовања и његове улоге у друштву, као и у погледу усмеравања и обезбеђивања развоја те делатности. Национални савет у оквиру своје надлежности обавља низ послова и задатака од значаја за обезбеђивање квалитета високог образовања, а од нарочитог значаја је утврђивање стандарда и процедура за проверу квалитета рада високошколских установа и студијских програма који гарантују одговарајући ниво квалитета у домену високог образовања и који омогућавају поређење домаћих високошколских установа и система студија са високошколским установама и системима студија у европском простору високог образовања.

Национални савет, на предлог Националног акредитационог тела, утврђује: стандарде за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских

установа, стандарде за спољашњу проверу квалитета високошколских установа, стандарде за почетну акредитацију, стандарде и поступак за акредитацију високошколских установа и студијских програма.

У надлежности Националног савета је и: предлагање Министарству мера за унапређење система високог образовања; давање мишљење о политици уписа на високошколске установе; давање мишљење у поступку доношења прописа којима се уређују питања од значаја за делатност високог образовања; предлагање Влади норматива и стандарда рада високошколских установа, као и материјалних средстава за њихово остваривање, по прибављеном мишљењу Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа струковних студија; одлучивање у другом степену по жалбама у поступку акредитације; утврђивање смерница у вези са организацијом, спровођењем и издавањем одговарајућег сертификата кратког програма студија; утврђивање научне, уметничке, односно стручне области у оквиру поља; утврђивање листе стручних, академских и научних назива са назнаком звања одговарајућег степена студија из одговарајућих области и скраћенице стручних, академских и научних назива двојезично, на српском и енглеском језику, утврђивање основа за израду кодекса о академском интегритету на високошколским установама, и обављање других послова у складу са законом.

Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020 је предвиђено образовање Националног акредитационог тела. Образовањем тог тела обезбеђује се да поступке акредитације и спољашње провере квалитета спроводи тело које је независно од академске заједнице и пуноправно чланство у међународним асоцијацијама ENQA (Европска асоцијација агенција за осигурање квалитета у високом образовању) и EQAR (Европски регистар агенција за осигурање квалитета у високом образовању). Стручни орган Националног акредитационог тела је Комисија за акредитацију и проверу квалитета која спроводи поступке акредитације и спољашњег вредновања квалитета високошколских установа.

Национално акредитационо тело образује Влада, ради обављања послова акредитације, провере квалитета високошколских установа и јединица у њиховом саставу, спољашњег вредновања студијских програма и обезбеђивања квалитета у високом образовању и има својство правног лица. Одлуком Владе утврђује се правни облик тог тела које неће имати статус корисника буџетских средстава.

Национално акредитационо тело има своје органе: орган управљања – управни одбор, чије чланове именује Влада на предлог Конференције универзитета (у даљем тексту: КОНУС) и Конференције академија струковних студија и високих школа (у даљем тексту: КАВШ), из реда редовних професора универзитета, односно професора струковних студија, орган пословођења – директора, стручни орган – Комисију за акредитацију и стручне службе које обављају техничко-административне послове.

Законом је прописано да се поступком акредитације утврђује да високошколска установа и студијски програми испуњавају прописане стандарде квалитета и да високошколска установа има право на издавање јавних исправа у складу са овим законом. Акредитација се спроводи редовно на седам година на захтев високошколске установе. Поступак спољашњег вредновања квалитета спроводи Комисија за акредитацију редовно у четвртој години акредитационог периода. Ти поступци се могу спроводити и ванредно, на захтев Националног савета и Министарства.

Уколико се у поступку спољашње контроле квалитета утврди да високошколска установа не испуњава потребне услове, у извештају о спроведеној контроли високошколској установи се одређују мере за исправљање утврђених недостатака и накнадног праћења у трајању од шест месеци. У случају да високошколска установа ни након шест месеци не исправи

утврђене недостатке, Комисија за акредитацију израђује завршни извештај са негативном оценом, а Национално акредитационо тело доноси решење о одузимању акредитације. На решење о одузимању акредитације због негативног завршног извештаја о контроли квалитета високошколска установа има право да изјави жалбу Националном савету.

У поступку за акредитацију, Национално акредитационо тело може да издаје уверење о акредитацији високошколске установе, односно студијског програма и да донесе решење којим се одбија захтев за акредитацију. Приликом подношења захтева, Национално акредитационо тело може да изда потврду високошколској установи да је поднет уредан захтев, или да донесе закључак којим упућује високошколску установу да допуни захтев недостајућом документацијом у року од 30 дана, а ако установа не комплетира захтев у остављеном року захтев се одбацује. Рок за доношење решења, односно одлуке по захтеву за акредитацију почиње да тече од дана пријема уредног захтева.

На решење о одбијању захтева за акредитацију високошколска установа може да поднесе жалбу Националном савету, преко Националног акредитационог тела. По поднетој жалби Национални савет формира трочлану Жалбену комисију која се именује са листе рецезената коју су утврдиле КОНУС и КАВШ. На основу извештаја и предлога жалбене комисије, Национални савет доноси одлуку.

Уколико Национално акредитационо тела у поновном поступку не одлучи у складу са правним схватањем Националног савета, Национални савет ће решењем које је коначно у управном поступку сам одлучити о захтеву за акредитацију.

Високошколска установа којој је одбијен захтев за акредитацију може поднети нови захтев за акредитацију у року од 90 дана од дана доношења коначног решења о одбијању захтева.

КОНУС и КАВШ (у даљем тексту: Конференције) образују се ради координирања рада, утврђивања заједничке политике и остваривања заједничких интереса високошколских установа у њиховом саставу. У складу са тим, оне имају и улогу партнера Националног савета и Министарства, када ова тела разматрају питања од значаја за обављање делатности одговарајућих високошколских установа. Конференције утврђују и листу рецезената који учествују у раду жалбене комисије Националног савета, у поступку акредитације и у поступку жалбе на решење о одузимању акредитације у поступку спољашње контроле квалитета високошколске установе.

Студентске конференције (универзитета, односно академија струковних студија и високих школа струковних и високих школа академских студија) представљају облик повезивања студената, којим се обезбеђује институционални оквир за остваривање улоге студената као партнера у процесу високог образовања. Законом је предвиђено да представници студентских конференција могу учествовати у раду Националног савета када се разматрају питања од значаја за квалитет високог образовања, са правом учествовања у одлучивању.

Улога Министарства конципирана је тако да оно обезбеђује спону између интереса академске заједнице и других државних органа и тела који су одговорни за креирање и спровођење политике високог образовања. Осим тога, министарство обавља послове: издавања дозвола за рад високошколским установама; расподеле финансијских средстава из буџета Републике намењених високошколским установама и контроле њиховог коришћење; планирања политике уписа студената на студије које остварују високошколске установе чији је оснивач Република, односно Аутономна покрајина Војводина; врши надзор над радом високошколских установа; утврђује поступак спољашњег вредновања; врши надзор над законитошћу прописа које доноси

Национални савет у складу са законом којим се уређује државна управа и обавља и друге послове, у складу са законом.

Министарство се такође стара о усклађивању система образовања и васпитања Републике са трендовима развоја образовања у Европи и предузима потребне радње за: обезбеђење пуноправног учешћа у програмима Европске уније за сарадњу у области образовања и обука и праћења ефеката учешћа у тим програмима; остваривање учешћа представника Републике у радним групама и активностима које се организују у склопу Отвореног метода координације, Болоњског процеса и других иницијатива на нивоу Европске уније и Европе у целини.

У глави III. Предлога закона (чл. 33–42) уређена је материја студија и студијских програма.

Према врсти студије се деле на академске и струковне. Академске студије оспособљавају студенте за развој и примену научних, стручних и уметничких достигнућа, док струковне студије оспособљавају студенте за примену знања и вештина потребних за укључивање у радни процес.

Према степену студије могу бити: првог степена (основне академске, основне струковне и специјалистичке струковне студије); другог степена (специјалистичке академске, мастер академске и мастер струковне студије) и трећег степена (докторске академске студије).

Студијски програми се остварују у оквиру образовно-научних, односно образовно-уметничких поља, и то: природно-математичке науке, друштвено-хуманистичке науке, медицинске науке, техничко-технолошке науке и уметност. Научне и уметничке области у оквиру ових поља утврђује Национални савет, на предлог КОНУС и КАВШ.

Обим студија изражава се збиром ЕСПБ бодова, при чему збир од 60 ЕСПБ бодова одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године. Полазећи од тога, Предлогом закона утврђен је обим свих врста и нивоа студија, при чему је предвиђена и могућност да се одређени академски студијски програми организују интегрисано у оквиру основних и мастер студија.

Предлогом закона је прописано да се између различитих студијских програма у оквиру истог степена и врсте студија може вршити преношење ЕСПБ бодова у складу са општим актом самосталне високошколске установе, односно споразумом високошколских установа.

Предлогом закона уређују се студијски програми за стицање заједничке дипломе, што омогућава да студијске програме организују и изводе две или више домаћих, односно домаћих и страних високошколских установа.

Предлог закона уводи могућност да високошколске установе организују кратке програме студија са јасно дефинисаном структуром, сврхом и исходима учења, у обиму од 30 до 60 ЕСПБ бодова, за који се издаје сертификат о завршеном кратком програму студија и стеченим компетенцијама. На овај начин омогућава се бржи одговор високошколских установа на потребе тржишта рада и већа прилагодљивост лица са високим образовањем тржишту рада, јер завршавањем кратког програма лице може одмах да се укључи у процес рада у одређеној области.

Предлогом закона уређена је област завршног рада на свим нивоима студија. Посебна пажња посвећена је докторској дисертацији. Високошколска установа на којој се брани докторска дисертација обавезна је да докторску дисертацију и извештај комисије о оцени докторске дисертације учини доступном јавности, и то у електронској верзији на званичној интернет страници установе и у штампаном облику у библиотеци установе, најмање 30 дана пре усвајања извештаја комисије на надлежном органу, као и до одбране дисертације. Такође, прописана је обавеза универзитета да установи дигитални

репозиторијум у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација, заједно са извештајем комисије за оцену дисертације, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о заштити ауторских права, као и да све наведене податке учине јавно доступним и да копију садржаја који се чува у репозиторијуму у року од три месеца од одбране тезе достави у централни репозиторијум који води Министарство.

Предлогом закона прописана је обавеза за високошколске установе која у редовном року не поднесе захтев за поновну акредитацију студијског програма да донесе одлуку о укидању тог студијског програма, да у том случају затеченим студентима омогући завршетак студија по започетом студијском програмом и правилима студија, као и да у прописаном року од 30 дана од дана доношења одлуке Министарству достави одлуку о укидању студијског програма, ради уношења промена у регистар акредитованих високошколских установа и у регистар акредитованих студијских програма.

Глава IV. Предлога закона (чл. 43-58) односи се на врсте, састав, оснивање, организацију, имовину и дозволу за рад високошколске установе.

Самосталне високошколске установе су: универзитет, академија струковних студија, висока школа и висока школа струковних студија.

Самостална високошколска установа оснива високошколске јединице као облике унутрашње организације и одређује њихов статус у погледу права иступања у правном промету и пословању, права управљања, одлучивања и др. Факултет и уметничка академија могу се оснивати као високошколске јединице у саставу универзитета. Наведене високошколске јединице имају својство правног лица ако остварују најмање три акредитована студијска програма. Статут, односно општи акти високошколских јединица морају бити у складу са статутом самосталне високошколске установе.

Интегративна функција универзитета и других самосталних високошколских установа дефинисана је чланом 58. Предлога закона. Интегративна функција универзитета подразумева да је универзитет, носилац активности у обављању делатности високог образовања (доношење студијских програма, упис студената, избор у звање и заснивање радног односа наставника, издавање диплома и додатка дипломи и др), и да је овлашћен да уређује унутрашњу организацију и односе унутар ње, укључујући и преношење појединих овлашћења на високошколске јединице у њеном саставу.

У циљу спречавања злоупотреба назива установа које обављају делатност високог образовања, Предлогом закона предвиђено је да назив: универзитет, факултет, уметничка академија, академија струковних студија, висока школа и висока школа струковних студија, у правном промету могу користити само високошколске установе које имају дозволу за рад која је издата у складу са овим законом, сходно чему су прописане одговорности надлежности за просветне инспекторе у делу Предлога закона којим су прописане казнене одредбе.

Предлогом закона је прописано: ко може бити оснивач високошколске установе, организација високошколске установе, поступак издавања, измене, допуне и одузимања дозволе за рад, промена назива, седишта и статуса високошколске установе и укидање високошколске установе.

Високошколска установа може почети са обављањем делатности по добијању дозволе за рад, коју на начин и по поступку прописаном чланом 52. Предлога закона издаје Министарство.

Високошколска установа која је добила дозволу за рад може вршити упис студената тек по добијању уверења о акредитацији високошколске установе и студијског програма.

У поступку издавања дозволе за рад високошколске установе чији оснивач није Република дужне су да поред остале прописане документације

којом се доказује испуњеност стандарда за почетну акредитацију, доставе и доказ о оснивачком капиталу, односно о банкарској гаранцији чија је висина утврђена стандардима које доноси Национални савет.

У глави V. Предлога закона (члан 59), ближе су одређени појмови научноистраживачког и уметничког рада и њихових функција на универзитету. Предвиђена је и могућност комерцијализације резултата научноистраживачког или уметничког рада тако да универзитет, односно друга високошколска установа може бити оснивач научних института, иновационих центара, центара изузетних вредности, центра за трансфер технологија, пословно-технолошког инкубатора, научно-технолошког парка и других организација за обављање иновационе делатности и пружање инфраструктурне подршке за развој иновација и комерцијализацију резултата истраживања, у складу са законом.

Главом VI. Предлога закона (чл. 60–66) уређени су органи високошколске установе: орган управљања, орган пословођења, стручни органи и студентски парламент.

Орган управљања је савет. Мандат чланова савета траје четири године. Од укупног броја чланова савета универзитета, факултета, односно уметничке академије у саставу универзитета и академије струковних студија, представници високошколске установе чине 55%, представници оснивача 30% и представници студената 15%. Од укупног броја чланова савета високе школе и високе школе струковних студија, представници високошколске установе чине 45%, представници оснивача 40% и представници студената 15%. Разлог за различиту структуру чланова савета налази се у чињеници да високе школе и високе школе струковних студија немају изнад себе универзитет који врши надзор над њиховим радом.

Број чланова и састав савета високошколске установе чији оснивач није Република, уређује се оснивачким актом високошколске установе.

Орган пословођења универзитета је ректор, факултета декан, академије струковних студија председник, а високе школе и високе школе струковних студија, директор. Орган пословођења бира савет високошколске установе из реда наставника који су у радном односу на неодређено време са пуним радним временом. Мандат органа пословођења траје три године, са могућношћу још једног узастопног избора.

У случају доношења правноснажне пресуде за кривично дело или теже повреде кодекса академског интегритета лица које обавља дужност органа пословођења, савет високошколске установе констатује престанак дужности органа пословођења. Уколико савет пропусти да у прописаном року донесе одлуку о престанку дужности, односно одлуку о разрешењу органа пословођења, просветни инспектор предлаже министру доношење одговарајуће одлуку о претанку дужности, односно о разрешењу органа пословођења и именује вршиоца дужности.

Универзитет има менаџера, чије се надлежности утврђују у складу са општим актом универзитета.

Стручни орган универзитета је сенат, а стручни орган факултета, односно уметничке академије је наставно-научно, односно наставно-уметничко веће.

Број стручних органа високошколске установе није ограничен законом, већ је препуштено да ова питања високошколска установа уреди статутом, уз обавезну заступљености представника студената при расправљању и одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова. У наведеним случајевима број студената износи 20% укупног броја чланова стручног органа високошколске установе

Студентски парламент је орган у чијем су саставу представници студената високошколске установе, односно високошколске јединице, уписаних на студије у школској години у којој се бира студентски парламент. Мандат чланова студентског парламента траје две године.

У глави VII. Предлога закона (чл. 67–71) уређена је материја која се односи на основе финансирања високошколских установа чији је оснивач Република, и то: изворе финансирања, средства и намену средстава које обезбеђује оснивач, сопствене приходе и школарине.

Прописана је обавеза високошколске установе да на својој интернет страници објављује мерила за утврђивање висине школарине и одлуку о висини школарине.

У односу на важећи закон, Предлог закона уводи две нове категорије које се финансирају средствима које обезбеђује оснивач, а то су, рад центара за трансфер знања и технологија и рад центара за каријерно вођење и саветовање.

Предлогом закона прописана је и обавеза Министарства да континуирано прикупља, прати и анализира податке о сопственим приходима високошколских установа и њиховом трошењу, појединачно и укупно.

У глави VIII. Предлога закона (чл. 72–88) уређена су звања и услови за избор у одређено звање наставника и сарадника.

Наставници у звањима: доцента, ванредног професора и редовног професора, могу изводити наставу на свим врстама студија, а наставници у звањима: предавача, вишег предавача и професора струковних студија, могу изводити наставу само на струковним студијама.

У складу са општим актом самосталне високошколске установе којим се уређује начин и поступак заснивања радног односа и стицања звања наставника, самостална високошколска установа врши избор у звање наставника, а високошколска установа са изабраним наставником закључује уговор о раду.

Звања наставника за која се не заснива радни однос су: гостујући професор и професор емеритус. Са лицем изабраним у неко од ових звања високошколска установа закључује уговор о ангажовању за извођење наставе, којим се уређују међусобна права и обавезе.

Високошколска установа у складу са својим општим актом којим ближе уређују начин избора и време избора, може бирати наставника вештина и то само у оним научним, стручним и уметничким областима за које у Републици Србији не постоје докторске студије.

На предлог стручног органа, у делу активне наставе, укључујући предавања и вежбе, на првом и другом степену студија, највише до трећине часова активне наставе на предмету у току семестра, високошколска установа може на стручно-апликативним предметима ангажовати предавача ван радног односа. Носиоци предмета запослени на високошколској установи одговорни су за обезбеђење квалитета наставе коју реализују предавачи ван радног односа.

Звања сарадника су: сарадник у настави, асистент и асистент са докторатом, а у оквиру извођења студијских програма страног језика, лектор и виши лектор, уз могућност да се општим актом високошколске установе утврде и друга звања сарадника.

Сарадничко звање асистент са докторатом уведено је како би високошколска установа могла да задржи асистента који је докторирао а коме је истекао други период ангажовања, у случају када нема могућност да га изабере у звање доцента. На овај начин омогућено је да високошколске установе извесно време задрже најбоље докторанте, развијају њихове компетенције за наставу и ако се укаже могућност, бирају их у наставничко звање.

Звања сарадника за извођење наставе на студијским програмима у оквиру поља уметности су: уметнички сарадник, виши уметнички сарадник, самостални уметнички сарадник, стручни сарадник, виши стручни сарадник и самостални стручни сарадник.

За помоћ у настави на академским студијама првог степена, високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа студента академских студија првог, другог или трећег степена. За потребе реализације дела практичне наставе, која се реализује ван високошколске установе, високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа (сарадник практичар, клинички асистент и сл.) лице запослено у установи где се део практичне наставе реализује.

У глави IX. Предлога закона (чл. 89–93) уређена су права и обавезе запослених на високошколској установи, а посебно право наставника и сарадника на радно ангажовање на другим самосталним високошколским установама у земљи и иностранству као и право пензионисаног наставника да задржи звање које је имао у тренутку пензионисања и преузете обавезе на мастер и докторским студијама као ментор или члан комисије у поступку израде и одбране завршних радова, односно дисертација на тим студијама најдуже још две школске године.

Предлогом закона је предвиђено да наставнику престаје радни однос на крају школске године у којој је навршио 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

Наставнику у звању редовног професора који је навршио 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања, уколико постоји потреба за наставком рада и уколико има најмање 20 година радног искуства у високом образовању и ако је након стицања звања редовног професора остварио резултате у научном раду, односно уметничком стваралаштву и у развоју научнонаставног подмлатка на факултету, може се продужити радни однос уговором са високошколском установом, на одређено време до две године, уз могућност додатних продужења, а најдуже до краја школске године у којој навршава 70 година живота, а на основу критеријума које доноси Национални савет. Високошколска установа, односно универзитет, може статутом да пропише и додатне оштрије критеријуме.

У глави X. Предлога закона (чл. 94–96) утврђена су основна питања режима студија, као правни оквир за детаљно уређивање ове материје општим актом високошколске установе.

Високошколска установа организује и изводи студије на српском језику, а може организовати полагање испита и изводити студије, односно поједине делове студија, као и организовати израду и одбрану завршног, мастер и специјалистичког рада и докторске дисертације, односно остваривати студијски програм на језику националне мањине и на страном језику уколико је такав програм акредитован као посебан студијски програм у складу са статутом.

Поред редовне наставе и наставе у седишту, високошколска установа може да организује студије уз рад за студенте који су запослени и који из другог разлога нису у могућности да редовно прате наставу и студије на даљину у складу са дозволом за рад.

Високошколска установа је дужна је да у складу са својим могућностима обезбеди услове за студенте са инвалидитетом.

Новина у односу на важећи закон је могућност да високошколска установа организује студирање уз рад, при чему се студент који студира уз рад при упису одговарајуће године студија опредељује за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 30 ЕСПБ бодова што је двоструко мање од броја ЕСПБ бодова за које се опредељују студенати који се финансирају из

буџета. Излазећи у сусрет специфичним потребама студената који раде, Предлог закона омогућава да они задрже статус студента до истека рока који се одређује у троструком броју школских година потребних за реализацију студијског програма, док је за студенте који не раде то двоструки број школских година.

У глави XI. Предлога закона (чл. 97–110) уређена је материја која се односи на статус студената, како на стицање и престанак тог статуса, тако и на правила студирања.

Статус студента стиче се уписом на акредитовани студијски програм који организује и изводи високошколска установа. Кандидати се уписују на студије уз признавање опште, односно стручне матуре за упис на струковне и академске студије, односно уметничке матуре за упис на студијске програме у области уметности. Високошколска установа утврђује критеријуме на основу којих се обавља класификација и избор кандидата за упис на студије. Ранг листа пријављених кандидата за упис на студије првог степена сачињава се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању у четворогодишњем трајању, успеха на матури, и по потреби на основу успеха на националним и интернационалним такмичењима, резултата испита за проверу знања, односно склоности и способности, у складу са општим актом високошколске установе. Кандидати који имају положену међународну матуру (*International Baccalaurate Diploma Programme* и др.) уписују се под истим условима.

Број студената који се уписује на студијске програме утврђује самостална високошколска установа, при чему тај број не може бити већи од броја утврђеног дозволом за рад. Када се ради о студијским програмима који се финансирају из буџета, на установама чији је оснивач Република, број студената утврђује Влада, по прибављеном мишљењу високошколских установа и Националног савета.

Студент који се финансира из буџета при упису одговарајуће године студија опредељује се за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 60 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 60 ЕСПБ бодова. Студент који се сам финансира при упису одговарајуће године студија опредељује се, у складу са студијским програмом, за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 37 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 37 ЕСПБ бодова. Студент који студира уз рад при упису одговарајуће године студија опредељује се, у складу са студијским програмом, за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 30 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 30 ЕСПБ бодова.

Обавеза студента чије се студије финансирају из буџета је да у току сваке школске године, у оквиру уписаног студијског програма, оствари 48 ЕСПБ бодова, чиме остварује право да се у наредној школској години финансира из буџета ако се рангира у оквиру укупног броја студената чије се студије финансирају из буџета. Уколико не испуни ову обавезу, студент наставља студије у статусу студента који се сам финансира и плаћа део школарине обрачунат сразмерно броју ЕСПБ бодова за предмете за које се определио.

Студент са инвалидитетом и студент уписан по афирмативној мери, који у текућој школској години оствари 36 ЕСПБ има право да се у наредној школској години финансирају из буџета.

Лице које заврши студије одређеног нивоа и врсте, стиче одговарајући стручни, академски, односно научни назив. Листу звања из одговарајућих области, као и скраћенице стручних, академских и научних назива утврђује Национални савет, на предлог Конференције универзитета, односно Конференције академија струковних студија.

У глави XII. Предлога закона (члан 111) прописана је могућност да високошколска установа ван оквира студијских програма реализује и програме образовања током читавог живота и да услове, поступак и начин реализовања тих програма ближе уреди својим општим актима.

У глави XIII Предлога закона (чл. 112–129) прописане су евиденције које води високошколска установа и регистри које води Министарство кроз јединствени информациони систем просвете, сврха и заштита података из прописаних евиденција и регистара.

Високошколска установа води матичну књигу студената, евиденцију о издатим дипломама и додацима диплома, евиденцију о запосленима, евиденцију о признатим страним високошколским исправама ради наставка школовања и записник о полагању испита, као и евиденцију о полазницима и издатим сертификатима о завршеним кратким програмима студија.

Министарство води регистре акредитованих високошколских установа, акредитованих студијских програма, студената и запослених у високошколским установама.

Ради обезбеђивања заштите података о личности у регистру о студентима, уводи се јединствени образовни број, који представља кључ за повезивање свих података о студенту. Овај број студент добија када се први пут уписује на високошколску установу, осим ако му је додељен на претходним нивоима образовања.

Чланови 125. до 129. односе се на јавне исправе које издаје високошколска установа (диплома, додатак дипломи и индекс) и разлоге за оглашавање дипломе ништавом.

Диплому о стеченом високом образовању и додатак дипломи поништава самостална високошколска установа: уколико је потписана од неовлашћеног лица, ако ималац дипломе није испунио све испитне обавезе на начин и по поступку утврђеним законом и студијским програмом, ако ималац дипломе није испуњавао услове за упис на студије првог, другог или трећег степена, односно није испуњавао услове за стицање одговарајућег академског или научног назива, као и ако завршни рад, магистарски рад, односно докторска дисертација нису резултат самосталног рада студента.

Министар по службеној дужности поништава диплому која је издата од неовлашћене организације. Уколико високошколска установа и поред утврђених разлога за поништавање не поништи диплому која је потписана од неовлашћеног лица, ако ималац дипломе није испунио све испитне обавезе на начин и по поступку утврђеним законом и студијским програмом високошколске установе и ако ималац дипломе није испуњавао услове за упис на студије првог, другог или трећег степена, односно услове за стицање одговарајућег академског или научног назива, диплому може поништити министар по претходно прибављеном мишљењу комисије састављене од научника и стручњака из одговарајуће области. Пре формирања комисије, министар је дужан да високошколској установи одреди рок од 30 дана да сама поништи спорну диплому.

У глави XIV. Предлога закона (чл. 130–134) прописан је поступак признавања страних високошколских исправа у сврху даљег наставка школовања и у сврху запошљавања.

Признавање стране високошколске исправе ради наставка образовања у систему високог образовања – академско признавање спроводи самостална високошколска установа по претходно извршеном вредновању страног студијског програма. Предлогом закона одређује се надлежност и рок у коме се доноси решење о академском признавању стране високошколске исправе, као и појам „суштинске разлике између врсте и нивоа постигнутих знања и вештина и

услова за упис на одређени студијски програм” када академско признавање може бити условљено стицањем додатних исхода учења или одбијено.

Признавање стране високошколске исправе ради запошљавања – професионално признавање спроводи Министарство преко унутрашње организационе јединице ENIC/NARIC центра.

О извршеном признавању стране високошколске исправе ради запошљавања, издаје се решење којим се имаоцу стране високошколске исправе утврђује назив, врста, ниво и трајање (обим) студијског програма, односно квалификација, која је наведена у страниј високошколској исправу – на изворном језику и у преводу на српски језик, научна, уметничка, односно стручна област у оквиру које је остварен студијски програм, односно врста и ниво квалификације у Републици. На основу тог решења лице остварује општи приступ тржишту рада у Републици, али није ослобођено од испуњавања посебних услова за обављање професија које су уређене законом или другим прописом.

Министарство води евиденцију и трајно чува документацију о спроведеним поступцима за професионално признавање, а високошколске установе документацију о поступцима за академско признавање.

У глави XV. Предлога закона (члан 135) прописано је да надзор над радом високошколских установа врши министарство надлежно за послове високог образовања, а да инспекцијски надзор врше инспектори, као и која су овлашћења инспектора.

Инспектор може у вршењу инспекцијског надзора да: поништи упис студената у прву годину студија преко броја студената утврђеног, у складу са чланом 99. овог закона; поништи упис студената који је обављен супротно одредбама овог закона; привремено забрани обављање делатности високог образовања, односно извођење студијског програма правном лицу које ту делатност обавља супротно одредбама овог закона, уверењу о акредитацији, односно дозволи за рад; предложи министру доношење одлуке о престанку дужности, односно о разрешењу органа пословођења из члана 64. став 8. овог закона; изрекне опомену и наложи или предложи мере и остави примерени рок за отклањање уочених незаконитости; у случају непоступања високошколске установе по акту из тачке 5) овог става, доноси решење којим изриче мере за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза; предложи министру разрешење органа пословођења самосталне високошколске установе која у свом саставу нема високошколске јединице ако није поступио по акту из става 4. тачка 6) овог члана, односно да предложи ректору да предузме мере из члана 64. став 3. овог закона ако декан није поступио по акту из става 4. тачка 6. овог члана; правосудном органу поднесе кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ, односно захтев за покретање прекршајног поступка, односно изда прекршајни налог ако код надзираног субјекта открије незаконитост која је кажњива по закону или другом пропису; поднесе прекршајну пријаву против правног лица које у правном промету иступа под називом из члана 43. став 1. овог закона а које нема дозволу за рад издату у складу са овим законом и предузима друге мере за које је законом или другим прописом овлашћен

У глави XVI. Предлога закона (члан 136) прописани су износи новчаних казни за високошколску установу и одговорно лице у њој, у случају да је учињен прекршај.

У глави XVII. Предлога закона (члан 137) прописано је да на територији Аутономне покрајине Војводине, послове утврђене чланом 22. став 2, чланом 31. став 1. тач. 2), 4) и 7), чланом 42. став 6, чланом 51. став 1, чланом 52. ст. 2, 5, 8, 12, 13. и 18, чланом 53. ст. 2, 8, 11. и 13, чланом 54. став 2, чланом 55. став

2, чланом 57. ст. 8. и 10, чланом 62. став 6, чланом 64. ст. 8. и 9, чланом 99. став 3, чланом 127. ст. 6–8, чланом 129. став 3. и чланом 135. овог закона, као поверене послове, обавља, преко својих органа, Аутономна покрајина Војводина.

У глави XVIII. Предлога закона (члан 138) је због успостављеног привременог правног система на делу територије Републике прописано да на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, Влада има права и обавезе оснивача, до престанка функционисања привременог правног система успостављеног на основу Резолуције Савета безбедности Уједињених нација бр. 1244.

У глави XIX. Предлога закона (чл. 139–156) садржане су прелазне и завршне одредбе у којима су прописани рокови за усаглашавање са одредбама овог закона, као и престанак важења досадашњих прописа.

Национални савет за високо образовање образоваће се у складу са овим законом у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, а даном избора чланова Националног савета престаје мандат члановима Националног савета изабраним по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Влада ће образовати Национално акредитационо тело најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Влада ће утврдити нормативе и стандарде рада високошколских установа чији је оснивач Република и материјална средства за њихово остваривање у року до две године од дана ступања на снагу овог закона.

Министар ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске акте, у складу са овим законом, са изузетком акта о јединственом образовном броју који ће донети у року од три месеца од дана ступања закона на снагу.

Национални савет ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске акте у складу са овим законом, са изузетком стандарда за акредитацију студијских програма специјалистичких струковних студија првог степена, које ће донети у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Самосталне високошколске установе усагласиће своју организацију и опште акте са овим законом у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Конституисање органа управљања, стручних органа и студентског парламента, као и избор органа пословођења високошколских установа у складу са овим законом, извршиће се по истеку мандата органа конституисаних по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, као и мандат органа пословођења изабраних по тим прописима, а поступак избора органа пословођења покренуће се најкасније шест месеци пре истека мандата органа.

Започети избори у звање наставника и сарадника према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по тим прописима, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Наставнику из члана 78. став 2. Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) радни однос престаје 30. септембра 2018. године.

Изузетно, наставнику из члана 78. став 2. Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) може се продужити радни однос ако испуњава услове из члана 93. овог закона, с тим што се рок на који се може продужити радни однос уговором са високошколском

установом на одређено време до две године рачуна од 30. септембра 2018. године.

До почетка примене прописа који уређују општу, стручну и уметничку матуру, упис на основне студије врши се у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона и општим актом високошколске установе.

Студенти уписани на студије до ступања на снагу овог закона у складу с одредбама чл. 82–88. Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) могу завршити студије по започетом студијском програму, условима и правилима студија, најкасније до истека рока који се одређује у двоструком броју школских година потребних за реализацију студијског програма, рачунато од дана почетка студирања тог студијског програма.

Студенти уписани на основне студије и на студије на вишим школама до 10. септембра 2005. године могу завршити ове студије по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија, најкасније до краја школске 2017/2018. године, односно до краја школске 2018/2019. године за студенте уписане на интегрисане студије из поља медицинских наука.

Студенти уписани на магистарске студије до 10. септембра 2005. године имају право да заврше студије по започетом плану и програму, условима и правилима студија, најкасније до краја школске 2017/2018. године.

Кандидати који су пријавили докторску дисертацију до 10. септембра 2005. године, односно студенти докторских студија по прописима који су важили до тога датума, имају право да стекну научни степен доктора наука, односно да заврше студије по започетом плану и програму, условима и правилима студија, најкасније до краја школске 2017/2018. године.

Стручни, академски, односно научни назив који је стечен према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16), у погледу права која из њега произлазе, изједначен је са одговарајућим називом у складу са чланом 127. тог закона.

Лице које је стекло или стекне стручни назив специјалисте струковних студија завршавањем специјалистичких струковних студија у складу са Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) задржава право на његово коришћење у складу са прописима према којима их је стекло.

Започети поступци за издавање дозволе за рад и акредитацију високошколских установа и студијских програма према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, окончаће се по тим прописима.

У поступцима у којима је изјављена жалба до ступања на снагу овог закона, другостепени поступак окончаће се према прописима по којима је жалба изјављена.

У поступцима у којима се жалба изјави након ступања на снагу овог закона, поступак по жалби спровешће се у складу са овим законом.

До именовања листе рецезената из члана 27. став 1. тачка 7), односно члана 29. став 1. тачка 7) овог закона, Национални савет ће именовати Жалбену комисију од рецезената које је именовала Комисија за акредитацију и проверу квалитета до ступања на снагу овог закона.

Коференција универзитета и Конференција академија и високих школа ће расписати јавни позив за попуњавање листе рецезената из члана 27. став 1. тачка 7), односно члана 29. став 1. тачка 7) овог закона о року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Започети поступци за признавање стране високошколске исправе, односно вредновања страног студијског програма према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, окончаће се по тим прописима.

До именовања рецензента у складу са члан 27. став 1. тачка 7) и чланом 29. став 1. тачка 7) овог закона, за потребе давања стручног мишљења у поступку првог вредновања страног студијског програма ради запошљавања, министар образује комисију од најмање три рецензента са листе Комисије за акредитацију и проверу квалитета.

Високошколска установа којој је издато уверење о акредитацији установе, односно студијског програма, у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, дужна је да поднесе захтев за редовну акредитацију у року од шест година од дана издавања уверења о акредитацији.

Високошколска установа којој је издато уверење о акредитацији студијског програма специјалистичких струковних студија другог степена, дужна је да поднесе захтев за акредитацију студијског програма специјалистичких студија првог степена најкасније до почетка школске 2018/2019. године.

До почетка рада Националног акредитационог тела, поступак провере квалитета високошколских установа и студијских програма обављаће се по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Високошколска установа која није спровела поступак спољашње провере квалитета у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, дужна је да поднесе захтев за редовну спољашњу проверу квалитета у року од четири године од дана достављања извештаја о обављеној спољашњој провери квалитета.

Универзитет ће објавити конкурс за избор менаџера у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Високошколска установа ће за студента коме у установи предуниверзитетског образовања није додељен ЈОБ, у року од месец дана од дана уписа првог семестра, затражити од Министарства доделу ЈОБ-а, односно привременог ЈОБ-а.

Студентима уписаним на студије до ступања на снагу овог закона високошколска установа ће доделити ЈОБ, односно привремени ЈОБ, у аутоматизованом поступку преко ЈИСП-а, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Средства за спровођење овог закона у 2017. години обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије („Службени гласник РС”, број 99/16) у глави 24.4, програм 2005, програмска активност/пројекат 0003-0014, у укупном износу од 39.995.302.000,00 динара.

С обзиром да се Предлогом закона уводи обавеза Републике Србије да на високошколским установама чији је оснивач финансира центре за трансфер знања и технологије и центре за каријерно вођење и саветовање, за спровођење овог закона у наредним годинама биће потребно обезбедити додатна средства.

Образовање Националног акредитационог тела неће имати ефекте на буџет Републике Србије, с обзиром да је чланом 14. став 3. Предлога закона прописано да се ово тело финансира из прихода од накнада за акредитацију и проверу квалитета високошколских установа и јединица у њиховом саставу, вредновања студијских програма и обезбеђивања квалитета у високом образовању и других прихода, у складу са законом.

Увођење обавезе да се средства од оснивача користе за финансирање центара за трансфер знања и технологија и центара за каријерно вођење и

саветовање студената члан 69. став 1. тач. 10) и 13) Предлога закона, захтеваће додатна средства за ангажовање по једног запосленог у сваком од центара на осам универзитета чији је оснивач Република, у износу од 15.781.116,00 динара годишње.

Спецификација годишњих трошкова по центрима дата је у табелама 5 и 6:

Табела 5. Пројекција годишњих трошкова за центре за трансфер знања и технологија за 8 државних универзитета у Републици Србији

Радно место (број изврш.)	Коефицијент	Основица	Нето плата месечно	Бруто месе-чна плата	Бруто плата годишње
Стручни сарадник (по један запослени на 8 државних универзитета)	19.78*	2488,05**	393.740,72	657.546,50	7.890.558.00

Табела 6. Пројекција годишњих трошкова за центре за каријерно вођење и саветовање студената за 8 државних универзитета у Републици Србији

Радно место (број извршилаца)	Коефицијент	Основица	Нето плата месечно	Бруто месечна плата	Бруто плата годишње
Стручни сарадник (по један запослени на 8 државних универзитета)	19.78*	2488,05**	393.740,72	657.546,50	7.890.558.00

Напомињемо да ће за адекватно функционисање центара за трансфер знања и технологија бити потребно ангажовање два запослена у 2018. и додатна средства у износу 15.781.116,00, односно три запослена у 2019. години и додатна средства у износу од 23.671.674,00 динар, на свих осам државних универзитета.

За центре за каријерно вођење и саветовање у 2018. години биће потребно ангажовање два запослена у 2018. и 2019. години и додатна средства у износу 15.781.116,00, на свих осам државних универзитета.

Чланом 32. Предлога закона утврђено је да се Министарство стара о усклађивању система образовања и васпитања Републике са трендовима развоја образовања у Европи и да у том циљу предузима све потребне радње за обезбеђење пуноправног учешћа у програмима Европске уније за сарадњу у области образовања и обука, праћење ефеката учешћа у овим програмима, учешћа у радним групама и активностима које се организују у склопу Отвореног метода координације, Болоњског процеса и других сличних иницијатива које су покренуте на нивоу Европске уније и Европе у целини.

Напомињемо да за спровођење овог члана неће бити потребна додатна средства јер је Министарство од почетка процеса придруживања Републике Србије Европској унији обезбеђивало средства за учешће чланова радних група Министарства у тим телима и поменути програмима. Средства су обезбеђена Законом о буџету за 2017. годину и Финансијским планом Министарства за 2017. годину, програм 2001 Уређење, надзор и развој свих нивоа образовања,

функција 980 образовање неklasификовано на другом мести, програмска активност 0013 - Подршка интеграцији у европски образовни простор.

Пружање инфраструктурне подршке за развој иновација и комерцијализацију резултата научних истраживања и оснивање иновационих центара, центара изузетних вредности, научно-технолошких паркова, чл. 49. и 59. Предлога закона, неће имати финансијских ефеката по буџет Републике Србије, с обзиром да ће их високошколске установе финансирати из сопствених средстава.

Увођење категорије предавача ван радног односа, члан 80. Предлога закона, неће имати ефеката на буџет Републике Србије с обзиром да неће бити у радном односу на високошколској установи. Његово додатно ангажовање у високошколској установи, у овој категорији финансираће се из сопствених средстава високошколске установе.

Смањење броја потребних ЕСПБ бодова са 48 на 60 неће створити додатне трошкове, с обзиром да се одредба члана 88. став 1. важећег Закона о високом образовању, која се односи на број остварених ЕСПБ бодова које је потребно остварити како би се студент финансирао из буџета у наредној школској године никада није била примењивана. То је рађено или на основу измена и допуна Закона о високом образовању тако што је или продужаван рок у којем студенти имају право да се финансирају из буџета или тако што је за сваку школску годину прописиван изузетак од примене члана 88. став 1. Закона о високом образовању и спуштањем броја бодова за рангирање управо на 48.

Током примене важећег закона, који је више пута мењан, па и погледу потребног броја ЕСПБ бодова за право на рангирање за буџетско финансирање, све време се примењује број од 48 ЕСПБ. Предлогом закона, који има амбицију да буде реалан и применљив, ово стање се трајно легализује.

То практично значи да није могуће израчунати ефекат смањења броја потребних бодова за рангирање на терет буџета, с обзиром да је у питању исти начин финансирања студената који се примењује од доношења Закона о високом образовању.

Полазећи од програма Владе, који је у свом експозеу представила председница Владе Ана Брнабић, у делу кој се односи на високо образовање, напоменуто је као кључно извршити промену начина финансирања факултета новим законом који ће омогућити да се факултети финансирају по моделу заснованом на перформансама, а не на основу броја студената. У том циљу Влада је одлучила да се нацрт посебног закона о финансирању високог образовања сачини кроз DeliveryUnit. Намера је да се финансирање високошколских установа врши се на основу performancebasedcontract-а и реализованих циљева и резултата које високошколска установа оствари у одређеном периоду. У делу који се односи на финансирање, Предлог закона је сачињен тако да иде у сусрет новом закону о финансирању високошколских установа, у смислу праћења мерљивих индикатора остварења циљева и резултата кроз Јединствени информациони систем просвете (ЈИСП) у поглављу о евиденцијама и у њему су дате основе за прикупљање података за основно и додатно финансирање.

Из наведених разлога, с обзиром да ће бити донет нови Закон о финансирању високог образовања, којим ће бити уређени и нормативи и стандарди из члана 68. став 5. и члана 141. није потребно исказати финансијске ефекте.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се предметни закон о високом образовању донесе по хитном поступку. Наиме, Предлогом закона је у погледу услова за утврђивање

статуса студента у погледу финансирања студија у наредној години студија успостављен критеријум који се односи на потребан број ЕСПБ бодова (48) за рангирање у оквиру буџетске квоте, а ради остваривања, односно задржавања буџетског статуса у наредној школској години. Школска година на високошколским установама, по правилу, почиње 1. октобра када се приликом уписа у наредну годину студија утврђује статус студента у погледу финансирања студија. Статус студента у погледу финансирања студија је такође од утицаја и на утврђивање и остваривање других права студената, преваходно из области студентског стандарда у наредној години студија.

Доношењем овог закона по хитном поступку обезбедиће се правне претпоставке благовремене примене његових одредаба.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

1. ПРОБЛЕМИ КОЈЕ ЗАКОН ТРЕБА ДА РЕШИ

- 1) Проблем недовољне релевантности, односно усаглашености високог образовања са потребама тржишта рада;
- 2) Проблем унапређивања квалитета и ефикасности поступка акредитације високошколских установа и студијских програма и усаглашавања са европским стандардима у области високог образовања;
- 3) Проблем недовољне искоришћености стечених знања и резултата научних истраживања на високошколским установама, за развој иновација;
- 4) Проблем утврђивања одговарајућег броја ЕСПБ бодова потребног за упис наредне године студија на терет буџета;
- 5) Проблем неуједначених критеријума за оцењивање студената;
- 6) Проблем неуједначеног вођења евиденције и благовременог достављања података Министарству ради доношења одлука заснованих на подацима.

1) Проблем недовољне релевантности високог образовања, односно усаглашености са потребама тржишта рада

За важећи оквир високог образовања може се констатовати да постоји потреба за унапређивањем у смислу повећања његове релевантности и флексибилност у односу на потребе тржишта рада. Проблеми са којима се студенти суочавају су: немогућност студирања уз рад, немогућност брзог прилагођавања новим знањима и достигнућима потребним за укључивање у радни процес, неусаглашеност студијских програма са потребама послодаваца, недовољно заступљена стручна пракса у студијским програмима и недостатак начина да се у настави ангажују врхунски стручњаци из праксе.

(1) немогућност студирања уз рад (part-time)

Важећи Закон о високом образовању не предвиђа могућност студирања уз рад. На тај начин, великом броју студената који су због материјалног стања принуђени да раде или који желе да се радно ангажују, ускраћује се прилика да истовремено раде и студирају. Такође, овакво решење одступа од опредељења Стратегије развоја образовања у Србији 2020. да се повећања учешће популације са високим образовањем у укупној популацији Републике Србије.

(2) немогућност брзог прилагођавања новим знањима и достигнућима потребним за укључивање у радни процес

Брз техничко-технолошки напредак и потреба за флукуацијом високообразовне радне снаге доводи до проблема да свршени студенти тешко проналазе посао јер послодавци сматрају да они немају одговарајућа практична

знања и вештине, односно очекиване и потребне компетенције за укључивање у процес рада.

(3) неусаглашеност студијских програма са потребама послодавца

Због неусаглашености студијских програма са потребама привреде, велики број свршених студената тешко налазе запослење у струци јер њихове квалификације нису препознатљиве на тржишту рада од стране послодавца.

(4) недостатак начина да се у настави ангажују врхунски стручњаци из праксе

Послодавци у Србији често истичу како свршени студенти имају потешкоће приликом укључивања у процес рада, за шта и послодавци и студенти као разлог наводе или недостатак или нерелевантну стручну праксу обављену у току студија. Због овог проблема штету трпе послодавци који морају да изгубе додатно време и новац обучавајући нове запослене, али и сами студенти који имају проблем приликом запошљавања, и у току увођења у посао код послодавца остварују ниже плате.

2) Проблем унапређивања квалитета поступка акредитације високошколских установа и студијских програма и усаглашавање са европским стандардима

Током примене важећег Закона о високом образовању утврђена је потреба да се у циљу повећања квалитета високог образовања, обезбеђења да се систем осигурања и провере квалитета у спроводи у независним стручним телима као и да се високошколско образовање у већој мери усклади са европским стандардима, унапреде одређена решења и поступци у области обезбеђења квалитета високог образовања. Проблем потребе за унапређивањем квалитета може се представити кроз недовољну независност акредитационог тела, што је истовремено и разлог за усаглашавање са европским стандардима високог образовања који подразумевају независност акредитационог тела.

(1) независност акредитационог тела и усаглашавање са европским стандардима

Проблем недовољне независности акредитационог тела, односно Комисије за акредитацију и проверу квалитета (КАПК) огледа се како у формалном тако и функционалном смислу. У формалном смислу, КАПК је комисија Националног савета за високо образовање (НСВО) који и бира њене чланове, док је истовремено НСВО орган који одлучује у другом степену у поступку акредитације. У функционалном смислу, с обзиром да КАПК није правно лице, зависно је од Министарства јер оно обавља административно техничке послове и за КАПК и за НСВО. Такође, Министарство исплаћује накнаде за чланове КАПК-а.

Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020 („Службени гласник РС“, број 107/12), Део трећи - Стратегија развоја високог образовања, II - Заједнички оквир развоја високог образовања, тачка 7. Осигурање и контрола

квалитета, као мера за унапређивање квалитета високог образовања предвиђена је трансформација КАПК-а у Националну акредитациону агенцију, са статусом посебног правног лица, која испуњава критеријум независности од академске заједнице и од министарства. На тај начин се обезбеђује и пуноправно чланство у међународних асоцијација ENQA (Европска асоцијација агенција за осигурање квалитета у високом образовању) и EQAR (Европски регистар агенција за осигурање квалитета у високом образовању).

КАПК је постао пуноправни члан ENQA и EQAR захваљујући:

- процени да КАПК има операциону независност у одлучивању;
- оствареним резултатима у досадашњем раду;
- увођењу система контроле квалитета-како интерне тако и екстерне евалуације;
- чињеници да су стандарди за оба типа евалуација у складу са деловима 1 и 2 Европских стандардима у високом образовању (European Standards and Guidelines);
- доследној примени стандарда квалитета – према дефинисаним процедурама;

Међутим, приликом екстерне евалуације КАПК-а од стране ENQA и EQAR, уочени су проблеми који се одражавају на квалитет рада, и то:

- статус који није довољно независан, према стандардима ENQA;
- зависност од одлука Националног савета;
- организациона и финансијска зависност од Министарства;
- логистичка подршка Министарства је неадекватна очекиваном обиму посла;
- стручна служба недовољна и у сталним променама због ангажовања особља по уговору о привременим и повременим пословима;
- финансирање КАПК-а које је процењено као нередовно и недовољно.

Упоредном анализом важећег закона и Предлога закона, лако се може видети у којој мери је рад КАПК-а завистан од Националног савета и Министарства, као и да се наведени проблем не може решити евентуалном бољом применом важећих законских решења већ само доношењем нових.

Табела 1. Упоредна анализа одредби важећег закона и Предлога закона о телу надлежном за поступак акредитације

Област регулисања	Закон о високом образовању	Предлог закона о високом образовању
Статус	КАПК је радно тело Националног савета. Нема статус правног лица (члан 13. Закона)	Национално акредитационо тело је правно лице (члан 14. Предлога), а стручни орган је Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија за акредитацију)
Финансирање	Средства за рад Комисије обезбеђују се у буџету Републике Србије. Висину	Финансира се из буџета Републике Србије и сопствених

	<p>накнаде за акредитацију утврђује Комисија, уз сагласност Националног савета и Владе. Накнада за акредитацију високошколске установе уплаћује се на рачун прописан за уплату јавних прихода буџета Републике Србије.</p> <p>Чланови Комисије имају право на накнаду за рад у висини коју утврди Народна скупштина, на предлог надлежног одбора Народне скупштине.</p> <p>(члан 13. Закона)</p>	<p>средстава</p> <p>(члан 14. Предлога)</p>
Стручне службе	<p>С обзиром да је КАПК радно тело Националног савета, стручне, административно-техничке и информатичке послове за потребе КАПК-а обавља Министарство. (члан 12. став 4)</p> <p>У пракси, ове послове обављају лица ангажована по уговору о привременим и повременим пословима под руководством Председника КАПК-а, јер Министарство нема капацитета, али се плаћају из буџетских средстава Министарства.</p>	<p>Национално акредитационо тело има орган управљања, орган пословођења, стручни орган, и стручне службе које обављају административно –техничке послове.</p> <p>(члан 15)</p> <p>Национално акредитационо тело има стално запослене који раде на пријему и обради захтева за акредитацију, кадровске послове, пружају технички подршку КАПК-у и рецезентима.</p>
Именовање чланова КАПК-а	<p>17 чланова Комисије бира Национални савет и то:</p> <p>1) по три из сваког образовно-научног, односно образовно-уметничког поља, из члана 27. овог закона, из реда истакнутих редовних професора, научника, уметника и стручњака, на предлог Конференције универзитета,</p> <p>2) два, из реда професора струковних студија, на</p>	<p>17 чланова Комисије за акредитацију бира управни одбор Националног акредитационог тела, на предлог Конференције универзитета, односно Конференције академија и високих школа (члан 20. став 4)</p>

	предлог Конференције академија струковних студија. (члан 13. став 3)	
--	---	--

(2) унапређење поступка одлучивања у другом степену у поступку акредитације

Потреба за унапређивањем поступка акредитације постоји код одлучивања у другом степену у поступку акредитације. У поступку по жалби на првостепено решење КАПК-а, важећим законом прописано је да Национални савет одлучује, без прецизирања врста одлука које може да донесе. Пракса је показала да Национални савет најчешће враћа предмет КАПК-у на поновно одлучивање. Уколико КАПК у поновљеном решењу није поступио у складу са његовим правним схватањем, Национални савет је најчешће поново поништавао решење и враћао предмет КАПК-у на поновно одлучивање, а у мањем броју случајева је сам донео решење о акредитацији. Уочене је да је у одређеном броју поступака Национални савет више пута укидао првостепено решење и враћао предмет на поновно одлучивање КАПК-у. Такође, је у одређеном броју случајева уочен проблем у самом поступку разматрања жалбе јер су по предмету поступали сами чланови Националног савета без увида у цео предмет.

3) Проблем недовољне искоришћености стечених знања и резултата научних истраживања за развој иновација

Важећим законом о високом образовању иновациона делатност високошколских установа споменута је само као могућност за високошколску установу да може бити оснивач центра за трансфер технологије, иновационог центра, пословно-технолошког парка и других организационих јединица, у складу са законом о иновационој делатности.

Предлогом закона промовише се јединство наставе, научноистраживачког, односно уметничког рада и иновативне делатности, као и стручног рада. Пошто се на високошколским установама осим образовног процеса одвија и научно-истраживачки, уметнички и стручни рад, очекује се да оне имају кључну улогу у развоју економије а посебно Србије као друштва базираном на знању. Нема успешне економије и привреде без покретања иновација, а са друге стране нема успешних иновација (производи, технологије, процеси, организација) без квалитетног образовања и истраживања.

4) Проблем утврђивања одговарајућег броја ЕСПБ бодова потребних за упис наредне године студија на терет буџета

Од доношења Закона о високом образовању 1. септембра 2005. године као услов за упис у наредну годину студија на терет буџета постављен је праг од 60 ЕСПБ бодова које студент мора да оствари. Међутим у пракси је јако мали број студената успевао да оствари овај законски услов како би се у наредној години уписао на терет буџета, што је доводило до протеста студената пред скоро сваки почетак нове школске године. Увиђајући да је захтев постављен превисоко за највећи број студената, излазило се у сусрет

захтевима студената па је Закон о високом образовању мењан шест пута („Службени гласник РС“ бр. 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14 и 87/16) како би се за једну или више школских година направио изузетак и студентима омогућило да са мање од 60 ЕСПБ бодова (48 до 54 ЕСПБ бодова) упишу наредну годину студија на терет буџета.

5) Проблем неуједначених критеријума за оцењивање студената

Оцењивање ученика важећим законом (члан 89.) уређено је тако да се студијским програмом утврђује сразмера поена стечених у предиспитним обавезама и на испиту, при чему предиспитне обавезе учествују са најмање 30, а највише 70 поена (од могућих 100 бодова), а високошколској установи је остављено да својим општим актом ближе уреди начин полагања испита и оцењивање на испиту. У пракси, овакво законско решење довело је до ситуације да се за исти број поена стечених на предиспитним и испитним обавезама на различитим високошколским установама добијају различите оцене. Примера ради, на једном факултету оцена 10 даје се за остварених 91-100 бодова, а на другом за 95-100 бодова. Оваква ситуација ставља студенте у неједнак положај при наставку високог образовања и при конкурисању за остваривање права из студентског и ученичког стандарда (право на смештај и исхрану, студентски кредит).

6) Проблем неуједначеног вођења евиденције и благовременог достављања података Министарству ради доношења одлука заснованих на подацима

Важећи закон уредио је начин прикупљања, вођења, врсте евиденције и податке које високошколске установе прикупљају. Међутим, с обзиром да високошколске установе имају различите информационе системе преко којих воде евиденцију, ови системи нису компатибилни једни са другима, а ни са информационим системом Министарства, што доводи до проблема у прикупљању података који су Министарству потребни ради праћења перформанси високог образовања, и доношења одлука заснованих на реалним подацима.

2. ЦИЉЕВИ КОЈИ СЕ ПОСТИЖУ ДОНОШЕЊЕМ ЗАКОНА

- 1) Унапредити релевантност високог образовања у складу са потребама тржишта рада и друштва у целини
- 2) Унапредити систем обезбеђења и контроле квалитета у високом образовању
- 3) Користити стечена знања и резултате научних истраживања у великој мери за развој иновација
- 4) Унапредити критеријуме оцењивања у процесу студирања и обезбедити једнаке услове за остваривање права на наставак високог образовања и из ученичког и студентског стандарда за студенте чије се школовање финансира из буџета
- 5) Унапредити процес вођења евиденција и коришћења података које прикупљају високошколске установе, на основу којих Министарство

прати перформансе и доноси одлуке од значаја за развој високог образовања.

1) Унапредити релевантност високог образовања у складу са потребама тржишта рада и друштва у целини

Овај циљ у складу је са циљевима дефинисаним у Стратегији развоја високог образовања 2020, и то:

– са дугорочним циљем из Првог дела, тачка 3. Циљеви развоја образовања, став 2. „ повећање обухвата становништва Републике Србије на свим образовним нивоима, од предшколског васпитања и образовања до целоживотног учења” и став 4. тачка тачка 3): „достизање и одржавање релевантности образовања, посебно оног које се потпуно или делимично финансира из јавних извора, тако што ће се структура система образовања усагласити са непосредним и развојним потребама појединаца, економског, социјалног, културног, истраживачког, образовног, јавног, административног и других система“

– са развојним опредељењима високог образовања, Део трећи, Развојна опредељења високог образовања 2012-2020+, тачка 1): „Систем високог образовања ће у првом реду, усмеравати структуру својих образовних и истраживачких активности ка задовољењу развојних потреба привреде и друштва у Републици Србији“, тачка 3) „ Систем високог образовања ће унапредити своје перформансе с циљем да се повећа учешће популације с високим образовањем у укупној популацији Републике Србије“ и тачка 4) Систем високог образовања и сваки његов део подредиће своју делатност, функционисање и развој доследном испуњавању мисије коју има у контексту целоживотног учења и развојних потреба заједнице

Кључна предложена решења:

- **Увођење студирања уз рад (part-time) чл. 96. ст. 5, чл. 102. ст. 5. и чл. 109. ст. 2.**

Овакав начин студирања важећим законом није уређен. Предлог закона уводи могућност да високошколска установа организује студирање уз рад, при чему се студент који студира уз рад при упису одговарајуће године студија опредељује за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 30 ЕСПБ бодова што је двоструко мање од онога за шта се опредељују студенти који се финансирају из буџета. Излазећи у сусрет специфичним потребама студената који раде, Предлог закона омогућава да они задрже статус студента до истека рока који се одређује у троструком броју школских година потребних за реализацију студијског програма, док је за студенте који не раде то двоструки број школских година.

- **Увођење кратког програма студија, чл. 34. ст. 4. и чл. 39. ст. 16.**

Предлог закона уводи могућност да високошколске установе организују кратке програме студија са јасно дефинисаном структуром, сврхом и исходима

учења, који могу бити обима од 30 до 60 ЕСПБ бодова (један или два семестра) и за који се издаје сертификат о завршеном кратком програму студија и стеченим компетенцијама. На овај начин омогућава се бржи одговор високошколских установа на потребе тржишта рада али и већа флексибилност лица са високим образовањем јер завршавањем кратког програма лице може одмах да се на лакши начин да се укључи у процес рада. На овај начин лица која су стекла квалификације на неком степену високог образовања, а нису запошљива, кроз стицање практичних и додатних знања и вештина, релевантних за послодавце, побољшају своју запошљивост и на тај начин би се у Републици смањило број незапослених, посебно младих. Са друге стране, могуће је у областима као што је ИТ повећати број стручњака који би стицали нова знања и вештине на признатим програмима које изводе репрезентативне високошколске установе и о чему се издају одговарајући сертификати који гарантују квалитет пруженог знања и обуке.

- Увођење обавезних заједничких седница Националног савета за високо образовања са Привредном коморе Србије, Националним просветним саветом, Саветом за стручно образовање и образовање одраслих и са другим телима–и организација чија је делатност у вези са високим образовањем, чл. 12. ст. 2.

Предлог закона уводи нове облике сарадње високог образовања са привредом. Национални савет за високо образовање има обавезу да најмање два пута годишње одржава састанке са Привредном комором Србије, Националним просветним саветом, Саветом за стручно образовање и образовање одраслих и другим телима, како би се заједнички утврђивали приоритети у спровођењу политике високог образовања релевантни за привреду, привредна друштва и тржиште рада.

- Увођење могућности да високошколска установа формира посебан саветодавни орган Савет послодаваца, ради остваривања сарадње на изради студијских програма, чл. 60. ст. 3.

На нивоу високошколске установе, Предлог закона даје могућност установама да формирају посебан саветодавни орган Савет послодаваца. Превасходна улога Савета послодаваца је иницирање израде нових и иновирање постојећих студијских програма на којима се стичу компетенције које послодавци траже и препознају. Савет послодаваца на овим пословима сарађује са органом пословођења, комисијама за наставна питања и наставно-научним већима. Стандардима за акредитацију студијских програма, који ће се донети на основу овог закона, мишљење Савета послодаваца биће обавезан део документације која се предаје уз захтев за акредитацију.

- Увођење категорије предавача ван радног односа, чл. 80.

Због специфичности ангажовања у настави на високошколској установи, наставници и сарадници често нису у могућности да стекну искуства из реалног сектора која би пренели студентима. Са друге стране, врхунски стручњаци из реалног сектора због зарада које су у високом образовању ниже него у привреди немају интерес да буду бирани у звања на високошколској установе, или да буду укључени у наставни процес, јер важећим законом није прописана

могућност да наставу држи било ко осим изабраних наставника и сарадника. Како би се превазишла ова ситуација и омогућило да студентима део наставе држе врхунски стручњаци из праксе, Предлог закона уводи категорију предавача ван радног односа, који може да држи наставу и вежби највише до 30% фонда активних часова из стручно-апликативних предмета.

Увођење ове категорије предавача од посебног је значаја за ИТ сектор. ИТ сектор је као посебно важан за развој Републике Србије препознала Влада, чијим се Акционим планом за унапређење ИТ сектора, поред осталог, предвиђа повећање броја студената на студијским програмима из ове области. Пракса је показала да асистенти са студијских програма из ИТ области често напуштају високошколску установу због вишеструко већих зарада у реалном сектору, па је омогућавање да се у настави ангажују предавачи ван радног односа важно и због одржања и подизања квалитета наставе.

2) Унапредити систем обезбеђења и контроле квалитета у високом образовању

Овај циљ у складу је са циљевима дефинисаним у Стратегији развоја високог образовања 2020 у Трећем делу, 7. Осигурање и контрола квалитета:

– тачка 1) „Систем осигурања квалитета у високом образовању ће потпуно прилагодити своје стандарде Европским стандардима у високом образовању (European Standards and Guidelines, ESG), и пратити њихова побољшања. У систем уградити етичке норме и принципе, усвојити етички кодекс истраживања и високог образовања,

– тачка 2) „Квалитет обезбеђивати кроз јединство унутрашњег и спољашњег система осигурања и контроле квалитета и кроз примарну одговорност високошколске установе систем ојачати увођењем додатних мера, механизма и индикатора, а установе обавезати да резултате свога рада јавно публикују”,

– тачка 8) „Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: КАПК) унапредиће свој рад тако што ће: (а) уз пуно учешће академске заједнице, студената и послодаваца приступити неопходним изменама стандарда; (б) у процес акредитације укључити независне (домаће и иностране) експерте, студенте и послодавце (ц) јавно објављивати извештаје о налазима рецензената и КАПК који су релевантни за доношење одлуке о акредитацији

– тачка 10) „Спољашњу проверу квалитета и процес акредитације у наредном периоду требало би да спроводи национално тело које делује потпуно независно од академске заједнице и министарства и које би било пуноправни члан међународних асоцијација ENQA и EQAR. Полазећи од позитивних искустава других земаља, потребно је размотрити могућност, односно целисходност да се КАПК трансформише у Националну акредитациону агенцију која би задовољавала наведене критеријуме“.

Кључна предложена решења:

– **Оснивање Националног тела за акредитацију и проверу квалитета (Национално акредитационо тело), чл. 14-19.**

Оснивањем Националног акредитационог тела омогућиће се да акредитационо тело буде независно у односу на Национални савет за високо образовање и Министарство, да се сам поступак акредитације и спољашње контроле квалитета одвија ефикасније у оквиру законом утврђених рокова, да административно техничка подршка буде професионализована што ће допринети бољем раду стручног органа Националног акредитационог тела (КАПК).

Мере за спровођење овог решења су оснивање Националног акредитационог тела као посебног правног лица од стране Владе, избор органа управљања на предлог КОНУС-а и КАВШ-а, избор директора, стручног органа (КАПК), успостављање стручних служби и доношење интерних аката.

– **Финансирање Националног акредитационог тела реализује се из сопствених средстава остварених накнадама за акредитацију и из буџета, члан 14.**

Средства од накнада за акредитацију до сада су увелико превазилазила трошкове поступка спровођења акредитације и накнада за рецензенте, а нису могла да се користе за ангажовање лица која би професионално обављала стручно-административне послове у оквиру посебних стручних служби.

– **Јасно дефинисано поступање Националног савета за високо образовање у другостепеном поступку и образовање Жалбене комисије, чл. 12. ст. 1. тач. 6) и чл. 23. ст. 10-20.**

Предлогом закона у поступак по жалби на одлуку о акредитацији уводи се Жалбена комисија, коју за сваку жалбу именује Национални савет. Жалбена комисија има три члана који се именују са листе рецензента коју утврђују КОНУС и КАВШ. Са ове листе бирају се и рецензенти за поступак акредитације, а рецензент који је именован у Жалбену комисију не може да буде лице које је запослено на високошколској установи која је поднела жалбу, као ни лице које је учествовало у акредитацији студијског програма за који је изјављена жалба. Улога Жалбене комисије је да објективно испита жалбу на решење НАТ-а и да Националном савету достави извештај и предлог за доношење одлуке. Предлогом закона дефинисано је да Национални савет једном може вратити првостепено решење на поновно одлучивање, а уколико високошколска установа уложи жалбу на поновљено решење НАТ-а, Национални савет ће сам одлучити о захтеву за акредитацију.

– **Скраћење рокова у поступку за акредитацију чл. 23.**

С обзиром да НАТ има стручне службе, прописано је да се захтев за акредитацију узима у разматрање тек када је комплетиран, о чему се високошколска установа обавештава закључком у којој јој се оставља рок од 30 дана да допуни захтев. Тек када је комплетиран, захтев се шаље рецензентима.

Рок у којем НАТ доноси одлуку о акредитацији смањен је са 12 на 9 месеци.

Рок за подношење новог захтева за акредитацију смањен је са годину на 90 дана.

3) Користити стечена знања и резултате научних истраживања у великој мери за развој иновација, чл. 44. ст. 2, чл. 49. ст. 2. и чл. 59. ст. 5.

Новим решењима у Закону уводи се нови принцип обједињавања образовања, истраживања и иновација, а у осталим одредбама и могућност да високошколске установе за потребе комерцијализације и привредног искоришћавања знања и резултата истраживања оснивају привредна друштва (иновационе центре, центре изузетних вредности, центре за трансфер технологија, пословно-технолошке инкубаторе, научно-технолошке паркове и друге организације), с тим што се приход остварен том делатношћу мора користити за развој установе.

Значај иновационе делатности посебно је истакнут у следећим документима:

- Програму рада Владе премијера Ане Брнабић, у ком је ова делатност препозната као кључна за развој предузетништва заснованог на знању и иновативности,
- приоритетним циљевима Владе – за Министарство просвете, науке и технолошког развоја дефинисана су три циља, од којих је први „Повећање капацитета за иновације у друштву“,
- Стратегији Европа 2020 у којој је као једна од приоритетних области истакнут „Паметан раст“ који подразумева раст економије засноване на знању и иновацијама (научно-технолошка истраживања и развој, образовање и дигитално друштво)
- Стратегији научног и технолошког развоја Републике Србије за период 2016-2020 - Истраживања и иновације.

Полазећи од ових стратешких докумената, Предлогом закона предвиђено је обједињавање образовне, научно-истраживачке и иновационе делатности и могућност да високошколска установа оснива организационе јединице за комерцијализацију ових делатности.

Превасходни циљ ових законских решења јесте искоришћавање и комерцијализација стечених знања и резултата научних истраживања на самој високошколској установи оснивањем научно-истраживачких и иновационих организација. У досадашњој пракси високошколских установа, у великом броју случајева, због немогућности комерцијализације дешавало се или да знања и резултати научних истраживања не буду искоришћени или да их истраживачи сами искористе ван високошколске установе, иако су до тих резултата дошли управо захваљујући раду на установи и коришћењем средстава и опреме високошколске установе.

Омогућавањем да високошколска установа оснива различите облике научно истраживачких и иновационих организација у свом саставу, спречиће се пропадање стечених знања и остварених резултата научних истраживања а и истраживачи ће бити мотивисани да остану на установи која им ће им на овај начин омогућити се даље усавршавају, да комерцијализују свој рад и да кроз побољшање услова рада високошколске установе имају могућност за постизање још бољих резултата у свом раду.

Ова законска решења омогућавају високошколској установи и да део акредитованих мастер академских студија изводи на научно-истраживачким и иновационим организацијама, да средства која те организације остваре користе за унапређење рада високошколске установа али и да конкуришу на домаће и иностране иновационе пројекте.

Несумњиво да ће обједињавање образовног, научног и истраживачког рада и оснивањем нових научно-истраживачких и иновационих организација за комерцијализацију резултата, донети посредну корист и привреди Републике Србије, тако што ће високошколске установе моћи да тржишту понуде иновације и знања по конкурентнијим ценама него када би иста набављали из иностранства. Такође, реално је очекивати да одржавање дела мастер академских студија на научно-истраживачким организацијама унапреди компетенције будућих свршених мастер што ће имати позитиван ефекат на домаће тржиште високостручне радне снаге. Међутим, шира анализа директних и индиректних ефеката ових законских решења на привреду биће могућа тек након одређеног периода њихове примене.

4) Унапредити критеријуме за студирање и услове за конкурисање за права из ученичког и студентског стандарда за студенте чије се школовање финансира из буџета, чл. 103. ст. 1. и чл. 104. ст. 4.

Кључна предложена решења

– Предлог закона као услов за упис у наредну годину студија на терет буџета прописује праг од 48 ЕСПБ бодова које студент мора да оствари. Овај број бодова одређен је имајући у виду дугогодишњу праксу у примени овог закона од 2005. године, по којој се показало да је уобичајени број испита које студент може пребацити у наредну годину а да остане финансиран из буџета два, односно изражено у ЕСПБ бодовима 12 бодова мање од 60 ЕСПБ колико је максимум по години студија. Овакво решење међутим не спречава мотивацију студената да остваре и више од 48 ЕСПБ бодова с обзиром да је то само основ да буду ранжирани у оквиру квоте студената који се могу финансирати из буџета а коју Влада, односно Покрајинска влада утврђује за сваку високошколску установу и сваку школску годину. У досадашњој пракси било је примера када ни 58 па чак ни 60 ЕСПБ бодова није гарантовало студентима да ће наредне године бити на буџету, већ су установе морале да пропишу додатна мерила како би ранжирала студенте.

– Предлог закона прописао је скалу за оцењивање студента на испиту: од 51 до 60 поена оцена 6 (шест), од 61 до 70 поена оцена 7 (седам), од 71 до 80 поена оцена 8 (осам), од 81 до 90 поена оцена 9 (девет), од 91 до 100 поена оцена 10 (десет), при чему оцена 5 није прелазна и не уписује се у индекс. Прописивањем скале студенти ће на свим високошколским установама бити оцењивани на исти начина, а студенти који конкуришу за права из студентског стандарда више неће бити оштећени због различитог пондерисања оцена на високошколским установама.

5) Унапредити процес вођења евиденција и коришћења података које прикупљају високошколске установе, а на основу којих Министарство прати перформансе и доноси одлуке, чл. 112-124.

Кључна предложена решења

– Предлог закона уводи јединствени информациони систем просвете (ЈИСП) који успоставља и које води Министарство. Кроз ЈИСП све високошколске установе воде евиденције у оквиру одговарајућег регистра.

– уводе се регистри: Регистар акредитованих високошколских установа, Регистар акредитованих студијских програма, Регистар студената и Регистар запослених.

– уводи се јединствени образовни број (ЈОБ), који представља кључ за повезивање свих података о студенту и који га прати кроз све степене образовања, почев од предшколског. ЈОБ представља индивидуалну и непоновљиву ознаку која се састоји од 16 карактера и која се додељује студенту у аутоматизованом поступку, на захтев високошколске установе, при првом упису студента на високошколску установу. ЈИСП и ЈОБ ће се за доуниверзитетско образовање на исти начин уредити Предлогом законом који уређује основе система образовања и васпитања, а који је у поступку утврђивања.

3. ДА ЛИ СУ РАЗМАТРАНЕ АЛТЕРНАТИВЕ ПРЕДЛОЖЕНИМ РЕШЕЊИМА

У току израде Предлога закона разматрана су различита решења за поједина кључна решења, и то:

– Код кључног предложеног решења увођења кратког програма студија, разматрана је опција у којој би ове студије могло да упише и лице за завршеним четворогодишњим образовањем, при чему би обим програма био од 30 до 120 ЕСПБ бодова и бодови би могли да се преносе. На овај начин, кратки програм би практично био на 5. степену, на којем су специјалистичке и мајсторски програми у средњем образовању. Анализом важеће регулативе у области неформалног образовања, процењено је да би кратки програми на 5. нивоу имали конкуренцију у програмима неформалног образовања које организују јавно признати организатори активности образовања одраслих, и да не би служили сврси, односно броја лица са високим образовањем и повећању запошљивости.

Решење за које се радна група одлучила представља у овом тренутку најбољи начин да се оствари главна улога кратког програма, а то је да лице са високим образовањем стекне додатне професионалне компетенције за брзо укључивање у радни процес, без стицања нивоа образовања.

– Код кључног предложеног решења које се односи на унапређивање поступка по жалби у поступку акредитације разматрана је опција да другостепену комисију као свој орган формира Национално акредитационо тело. Према тој опцији, Комисија за жалбе је експертско тело Агенције за високо образовање које има 7 чланова, и то: по један из сваког образовно-научног поља, односно образовно-уметничког поља из реда веома истакнутих редовних професора, научника и стручњака (укупно 5), на предлог

Конференције универзитета и два из реда професора струковних школа, на предлог Конференције академија струковних студија. Комисију би по поднетој жалби именовано Национални савет. Решење комисије по жалби било би коначно у управном поступку и против њега би могао да се води управни спор.

Радна група се није одлучила за ово решење из следећег разлога:

1. Није целисходно да исто тело, иако су упитању различити органи истог тела, одлучује и у првостепеном и у другостепеном поступку;
2. Због малог број лица (7) која су ангажована у Комисији, у случају великог броја жалби постоји велики ризик од пробијања законских рокова. Решење из Предлога закона ставља на располагање листу са више од хиљаду рецезената.

4. ЗАШТО ЈЕ ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА НАЈБОЉЕ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА

Готово сви проблеми које Предлог закона треба да реши произлазе из решења утврђених важећим законом, стога је за њихово решавање неопходно изменити одредбе важећег Закона о високом образовању, односно законом прописати нова решења и правне институције.

5. НА КОГА ЋЕ И КАКО ЋЕ И КАКО НАЈВЕРОВАТНИЈЕ УТИЦАТИ РЕШЕЊЕ У ЗАКОНУ

Имајући у виду да ће Законом о високом образовању бити уређен систем високог образовања, услови и начин обављања делатности високог образовања, основе финансирања високог образовања, као и друга питања од значаја за обављање ове делатности, нова решења оствариће, непосредно или посредно, позитиван утицај на:

- 1) високошколске установе;
- 2) наставнике и сараднике на високошколским установама;
- 3) студенте.

1) Утицај на високошколске установе

Образовањем Националног акредитационог тела очекује се да поступак акредитације високошколских установа и студијских програма и спољашње провере квалитета буде ефикаснији, краћи и извеснији за високошколске установе. Ефикасност ће се постићи професионализацијом стручних служби НАТ-а, скраћењем рокова за доношење одлуке, новим жалбеним поступком у којем другостепени орган (Жалбена комисија) не може у недоглед првостепено решење враћати на поновно одлучивање Националном акредитационом телу. Већа извесност око исхода акредитације омогућава се активном улогом стручних служби приликом прегледа захтева за акредитацију и омогућавањем да високошколска установа комплетира сву документацију пре него што се захтев узме у разматрање.

Високошколске установе имаће могућност да знања и резултате својих истраживања искористе за унапређивање свог рада оснивањем привредних друштва за иновациону делатност.

Коришћењем ЈИСП и ЈОБ, поред тога што ће користити професионални информациони систем, високошколским установама олакшаће се и могућност праћења напредовања студената и запослених. Такође, захваљујући ЈИСП-у високошколске установе ће бити у могућности да благовремено достављају податке на основу којих Министарство планира и предлаже Влади политику и развој високог образовања.

2) Утицај на наставнике и сараднике на високошколским установама

Увођењем категорије предавача ван радног односа који долази из реалног сектора настава добија на додатном квалитету имајући у виду искуства из праксе која ће тај предавач представити студентима. У том смислу треба имати у виду и Акциони план Владе за унапређење ИТ сектора, којим се поред осталог предвиђа и учешће врхунских ИТ стручњака из највећих светских компанија из тог сектора те увођење предавача ван радног односа представља правни основ да се ова лица ангажују на високошколској установи.

Увођењем сарадничког звања асистент са докторатом, омогућава се да асистенти који су докторирали и који не могу да добију позицију доцента остану ангажовани на високошколској установи и стичу додатна педагошко-методичка знања потребна за улазак у наставничка звања, када се за то укаже прилика.

3) Утицај на студенте огледа се у реалнијем услови за упис студија на терет буџета (48 уместо 60 ЕСПБ бодова), сарадњом високошколских установа са привредом преко савета послодаваца али и учешћем предавача врхунских стручњака из реалног сектора компетенције које студенти стичу биће релевантније за послодавце што ће поспешити запошљивост високообразованих грађана.

Прописивањем скале за оцењивање, студенти свих високошколских установа биће у равноправном положају приликом конкурисања за права из студентског стандарда.

6. КАКВЕ ТРОШКОВЕ ЋЕ ПРИМЕНА ЗАКОНА СТВОРИТИ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ

Примена овог акта неће изазвати ни грађанима ни привреди издвајање додатних трошкова.

Образовање Националног акредитационог тела неће имати ефекте на буџет Републике Србије, с обзиром да је чланом 14. став 3. Предлога закона прописано да се ово тело финансира из прихода од накнада за акредитацију и проверу квалитета високошколских установа и јединица у њиховом саставу, вредновања студијских програма и обезбеђивања квалитета у високом образовању и других прихода, у складу са законом.

Смањење броја потребних ЕСПБ бодова са 48 на 60 неће створити додатне трошкове, с обзиром да се граница од 48 ЕСПБ бодова примењује практично од почетка примене Закона о високом образовању од 2005. године. То практично значи да ће број студената који се финансирају из буџета, као и до сада, бити одређен одлуком Владе, односно Покрајинске Владе за сваку школску годину.

7. ДА ЛИ ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ЗАКОНА ОПРАВДАВАЈУ ТРОШКОВЕ КОЈЕ ЋЕ ОН СТОРИТИ?

С обзиром да средства потребна за реализацију овог закона не превазилазе важеће буџетске лимите које је одредило Министарство финансија, и узимајући у обзир чињеницу да трошкови за рад Националног акредитационог тела оправдавају његово оснивање јер су и даље нижи од износа који високошколске установе сваке године уплате на име накнада за акредитацију, а истовремено се добија на квалитету поступка акредитације и провере квалитета, може се констатовати да су позитивни ефекти овог закона у потпуности оправдани трошковима.

8. ДА ЛИ АКТ СТИМУЛИШЕ ПОЈАВУ НОВИХ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА НА ТРЖИШТУ И ТРЖИШНУ КОНКУРЕНЦИЈУ

Општи циљ високог образовања је осигурање квалитетног високог образовања и у том смислу одредбе Закона о високом образовању немају за циљ стимулисање нових високошколских установа, већ достизање и одржавање квалитета високог образовања. Свакако, сваки нови субјект који жели да постане акредитована високошколска установа може то да постане уколико испуни стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма, у складу са законом.

Оснивање нових приведених субјекта омогућено је кроз увођење иновационе делатности и повезивање са високим образовањем. Високошколске установе могу бити оснивач научних института, иновационих центара, центара изузетних вредности, центра за трансфер технологија, пословно-технолошког инкубатора, научно-технолошког парка и других организација, које ће се бавити комерцијализацијом резултата њихових истраживања.

Циљ ових решења је искоришћавање и комерцијализација стечених знања и резултата научних истраживања на самој високошколској установи оснивањем иновационих организација. У досадашњој пракси високошколских установа, у великом броју случајева, због немогућности комерцијализације дешавало се или да знања и резултати научних истраживања не буду искоришћени или да их истраживачи сами искористе ван високошколске установе, иако су до тих резултата дошли управо захваљујући раду на установи и коришћењем средстава и опреме високошколске установе.

Омогућавањем да високошколска установа оснива различите облике научно истраживачких и иновационих организација у свом саставу, спречиће се пропадање стечених знања и остварених резултата научних истраживања а и истраживачи ће бити мотивисани да остану на установи која им ће им на овај начин омогућити се даље усавршавају, да комерцијализују свој рад и да кроз побољшање услова рада високошколске установе имају могућност за постизање још бољих резултата у свом раду.

Пример добре праксе за пружање инфраструктурне подршке за развој иновација и комерцијализацију резултата научних истраживања истичемо Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду који је омогућио трансфер знања и помогао оснивање великог броја старт-уп и спин-офф компанија.

Више о томе на линку: <http://www.uns.ac.rs/index.php/c-nauka/transfer-c/start-spin-c>

9. ДА ЛИ СУ СВЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ ИМАЛЕ ПРИЛИКУ ДА СЕ ИЗЈАСНЕ О ЗАКОНУ

Предлог закона о високом образовању сачинила је Радна група формирана Решењем министра просвете, науке и технолошког развоја број 119-01-347/2017-06 од 20. октобра 2016. године, у коју су именовани представници Националног савета за високо образовање, Комисије за акредитацију и проверу квалитета, Конференције универзитета Србије, Конференције академија струковних студија, Универзитета у Београду, Универзитета у Ново Саду, Универзитета у Нишу, Универзитета у Крагујевцу, Универзитета уметности, Државног универзитета у Новом Пазару, Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Универзитета „Сингидунум“ и представници Министарства.

Одбор за јавне службе Владе Републике Србије, на основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11 и 30/13), на седници одржаној 26. априла 2017. године, а на предлог Министарства просвете, науке и технолошког развоја донео је Закључак 05 број 011-3777/2017, којим је одређено спровођење јавне расправе о Предлогу закона о високом образовању у периоду од 3. до 23. маја 2017. године.

Предлог закона о високом образовању објављен је на званичној интернет страници Министарства просвете, науке и технолошког развоја и на Порталу е-управа, а заинтересована лица могла су у току периода трајања јавне расправе да своје примедбе, сугестије и предлоге доставе преко посебног формулара на е-мејл адресу razvoj@mpn.gov.rs са назнаком „Предлог закона о високом образовању“.

Током јавне расправе одржано је пет трибина на којима је представљен Предлог закона о високом образовању, и то у Ректорату Универзитета у Београду, 9. маја Ректорату Универзитета уметности, 9. маја Ректорату Универзитета у Новом Саду 10. маја Ректорату Универзитета у Крагујевцу, 11. маја и Ректорату Универзитета у Нишу 22. маја.

Поред трибина, у Министарству је током али и након окончања јавне расправе одржан низ састанака са заинтересованим странама, удружењима студената, приватних високошколских установа и државних органа и организација ради обављања додатних консултација и унапређења текста Предлога закона.

У јавној расправи учествовали су: Национални савет за високо образовање, Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност, Агенција за борбу против корупције, Универзитет у Београду, Универзитет у Новом Саду, Одбор за обезбеђење квалитета и интерну евалуацију Универзитета у Новом Саду, Факултет техничких наука, Радна група Конференције академија струковних студија Србије, Национални савет мађарске националне мањине, Национални савет румунске националне мањине, Економски факултета Универзитета у Нишу, Машински факултет Ниш, Електронски факултет у Нишу, Републички завод за

статистику, Академик Владимир С. Костић, Проф. др Александар Липковски, Проф. др Раде Дорословачки, Проф. др Милена Драгичевић Шешкић, Проф. др Драган Антић, Проф. др Драган Домазет, Проф. др Саша Малков, Проф. др Вера Вујчић, Проф. др Вера Дондур, Проф. др Јелица Ђокић, Проф. др Јадранка Симоновић, Проф. др Иван Милентијевић, Проф. др Душица Павловић, Проф. др Славица Спасић, Проф. др Бојана Стојановић Пантовић, Проф. др Снежана Живанчевић Симоновић, Проф. др Мирјана Францешко, Проф. др Живадин Мицић, Проф. др Мирко Кулић, Проф. др Драгана Латковић, Проф. др Вера Марковић, Проф. др Мирко Савић, Проф. др Љубомир Стајић, Проф. др Снежана Смедеревац, Проф. др Милица Павков Хрвојевић, Проф. др Гордана Вукелић, Проф. др Душан Продановић, Проф. др Адријана Марчетић, Проф. др Ива Драшкић Вићановић, Проф. др Јован Попов, Проф. др Иван Гржетић, Проф. др Зоран Томић, Зоран Јовић, Проф. др Радомир Малбаша, доц. др Ђорђе Чантрак, Проф. др Јован Живадиновић, Проф. др Мила Павловић, Проф. др Драгица Живковић, Проф. др Драгутин Тошић, Проф. др Радош Радивојевић, др Драган Крецуљ, др Небојша Митровић, Проф. др Борко Крстић, Проф. др Душица Павловић, Проф. др Радомир Томић, Проф. др Александра Боричић, Проф. др Дејан Благојевић, Проф. др Јелена Петковић, др ум. Милица Ружичић, Проф. др Саша Обрадовић, доц. др Драган Кнежевић, Проф. емеритус Срђан Станковић, Проф. др Бранко Божић, Проф. др Софија Пекић Quagrie, Проф. др Сања Стојановић, Проф. др Недељко Родић, Проф. др Зоран Кековић, Проф. др Живорад Миленовић, мр Весна Рилак Станимировић, мр Јован Богосављевић, Проф. др Саша Марковић, Проф. др Драган Солеша, др Душко Благојевић, Проф. др Градимир Војводић, Проф. др Небојша Лалић, др Марија Маруна, Проф. др Владимир Јорга, Проф. др Синиша Јаснић, мр Сергеј Мацура, Мирјана Ћирић в.д. помоћника министра здравља, Боријан Соковић, Милан Савић, Срђан Димитријевић, Александар Митревски, Јелена Живковић, Иван Милојевић, Ирена Поповић, Дубравка Кахримановић, Ровинац Дамјан, Александар Бобић, Дино Мартинић, Стефан Ђурић, Давид Цвекић, Весна Росић, Предраг Ђуровић, Урош Ђурић, Зоран Радић, Горан Перић, Милош Јанковић, Горан Мишић, Србислав Тасић, Младен Шмакић, Наташа Миловић Стефановић, Горан Петровић, Ивана Милосављевић, Дејан Симоновић, Иван Вранић, Дејан Јовановић, Никола Самаиловић, Душица Перовић, Немања Пантовић, Дејан Тодоровић, Мирољуб Николић, Милорад Симиџија, Драган Павловић, Весна Костић, Снежана Богдановић, Александра Жунић, Марко Марковић, Братислав Павловић, Александар Божић, Гордана Стојшин, Ивица Лазовић, Никша Шебић, Група грађана, Магистранти и докторанти, Владан Илић, Филип Трпчевски, Стефан Врањевац, Дејан Бошњачић, Јасмина Стошовић, Удружење медицинских сестара и техничара „Сестринство“ КЦС и Синдикат медицинских сестара и техничара Србије.

Министарство је након јавне расправе прихватило следеће најзначајније сугестије :

- Улаз у високошколску установу омогућен је свим лицима осим лицима органа безбедности без претходне дозволе органа руковођења установе.
- поступак провере квалитета рада установа и студијских програма је прецизиран, и прописане су одговарајуће прелазне одредбе с обзиром да су се рокови за проверу квалитета изменили у односу на важећи закон

- Измењен је поступак по жалби у поступку акредитације високошколских установа и студијских програма тако што је уведена жалбена комисија коју именује Национални савет са листе рецензента коју утврђују Конференција универзитета и Конференција академија струковних студија и високих школа

- Прихваћен је предлог да Национални савет одлучи о акредитацији у другостепеном поступку уколико Национално акредитационо тело не поступи по првостепеној одлуци Националног савета којом је предмет враћен на поновно одлучивање

- Прихваћена је сугестија да се банкарска гаранција врати као вид обезбеђења у поступку добијања дозволе за рад.

- прихваћене су сугестије које се односе на сукоб интереса, тако да су предвиђена одговарајућа ограничења за чланство у свим телима уређеним Предлогом закона

- прихваћено је оснивање савета послодаваца при високошколској установи, ради остваривања сарадње при изради студијских програма

- прихваћено је прописивање гарантоване заступљености студената са инвалидитетом и студената уписаних по афирмативним мерама у студентским телима

- прихваћено је прописивање дужег рока трајања студија (у троструком трајању) за студенте са инвалидитетом, студенте који су уписани по афирмативним мерама и студенте категорисане врхунске спортисте;

- прихваћено је уједначавање оцењивања према бодовима, како студенти не би били оштећени приликом конкурисања за права из студентског стандарда;

- прихваћен је предлог за ограничавање броја мандата органа пословођења, као и чланова Националног савета.

Нису прихваћене следеће сугестије и примедбе дате у јавној расправи:

- да Национални савет за високо образовање бира Народна скупштина – Предлогом закона је предвиђено да чланове Националног савета за високо образовање бира Влада што треба да допринесе ефикасности рада Националног савета јер се у пракси дешавало да надлежном одбору Народне скупштине треба и више од годину дана да замени члана Националног савета који је дао оставку а то може да угрози функционисање рада. Са друге стране, компетентност је гарантована јер се чланови Националног савета бирају из реда истакнутих професора на предлог академске заједнице

- није прихваћен предлог да се специјалистичке струковне студије остану на другом степену високог образовања, с обзиром на одлуку Националног савета за високо образовање и став Министарства о степенима високог образовања. Такође, треба имати у виду да су и важећим законом и Предлогом закона предвиђене мастер струковне студије које имају најмање 300 ЕСПБ бодова. У прелазним и завршним одредбама Предлога закона, прописане су заштитне одредбе за сва лица која су стекла стручни назив струковног специјалисте другог степена високог образовања

- није прихваћена примедба да се ограничи број продужења радног односа за професоре који стекну услов за пензију, с обзиром да су прописани строжи услови за продужавање у односу на важећи закон

- није прихваћена примедба да не треба посебно акредитовати студијске програме који се изводе и на страном језику, с обзиром да би у том случају дошло до превеликог оптерећења наставника, што је у супротности са Стандардима за акредитацију студијских програма, што би довело до опадања квалитета тих студијских програма.

10. КОЈЕ ЋЕ СЕ МЕРЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЗАКОНА ПРЕДУЗЕТИ ДА БИ СЕ ОСТВАРИЛО ОНО ШТО СЕ ДОНОШЕЊЕМ ЗАКОНА НАМЕРАВА

За потпуну примену закона потребно је донети подзаконске акте за његово спровођење. Прелазним и завршним одредбама обезбеђен је прелазни период до пуне примене нових решења и правних институте, као и важење подзаконских акта донетих до ступања на снагу овог закона уколико нису у супротности са овим законом.

Посебно треба истаћи да прелазним одредбама омогућено да се поједина нова решења примењују одмах, односно пре доношења подзаконских аката (нпр. поступак по жалби на првостепену одлуку о акредитацији, осим за нове захтеве, примењиваће се и у поступцима започетим по старом закону уколико до дана ступања овог закона није изјављена жалба, а рецезенти ће бити именовани са листе коју је према старом закону утврдио КАПК).

Полазећи од програма Владе Републике Србије, који је у свом експозеу представила председница Владе Ана Брнабић, у делу кој се односи на високо образовање, напоменуто је као кључно извршити промену начина финансирања факултета новим законом који ће омогућити да се факултети финансирају по моделу заснованом на перформансама, а не на основу броја студената.

У том циљу Влада је одлучила да се Предлог посебног закона о финансирању високог образовања сачини кроз *Delivery Unit*. Намера је да се финансирање високошколских установа врши се на основу *performance based contract*-а и реализованих циљева и резултата које високошколска установа оствари у одређеном периоду. У делу који се односи на финансирање Предлог закона је сачињен тако да иде у сусрет новом закону о финансирању високошколских установа, у смислу праћења мерљивих индикатора остварења циљева и резултата кроз Јединствени информациони систем просвете (ЈИСП) у поглављу о евиденцијама и у њему су дате основе за прикупљање података за основно и додатно финансирање.

Подзаконски акти у надлежности Владе

	Подзаконски акт	Правни основ	Рок за доношење
1.	Нормативе и стандарде рада високошколских установа	Члан 68. став 5.	две године од дана ступања на снагу закона
2.	Одлуку о броју студената за упис у прву годину студијског програма који се финансира из буџета, за високошколску установу чији је оснивач Република	Члан 99. став 3.	годину дана од дана ступања на снагу закона

3.	додатни број студената чије се студије финансирају из буџета за реализацију афирмативних мера	Члан 99. став 4.	годину дана од дана ступања на снагу закона
4.	Посебан начин признавања високошколских исправа и вредновање студијских програма високошколских установа са територије Аутономне покрајине Косово и Метохија које обављају делатност у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација, као и друга питања од значаја за утврђивање права у погледу наставка образовања, односно запошљавања ималаца високошколских исправа са територије Аутономне покрајине Косово и Метохија	Члан. 138. став 2.	годину дана од дана ступања на снагу закона

Подзаконски акти у надлежности Националног савета за високо образовање:

	Подзаконски акт	Правни основ	Рок за доношење
1.	утврђује смернице у вези са организацијом, спровођењем кратког програма студија и издавањем одговарајућег сертификата	члан 12. став 1. тачка 7.	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
2.	утврђује научне, уметничке, односно стручне области у оквиру поља из члана 37. овог закона, на предлог Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа	члан 12. став 1. тачка 8	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
3.	утврђује листу стручних, академских, научних, односно уметничких назива са знаком звања одговарајућег степена студија из одговарајућих области и скраћенице стручних, академских, научних, односно уметничких назива двојезично, на српском и енглеском језику	члан 12. став 1. тачка 9)	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
4.	утврђује стандарде за самовредновање и оцењивање	члан 12. став 1. тачка 10)	годину дана од дана ступања на

	квалитета високошколских установа на предлог Националног акредитационог тела		снагу овог закона
5.	утврђује стандарде за спољашњу проверу квалитета високошколских установа на предлог Националног акредитационог тела	члан 12. став 1. тачка 11)	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
6.	утврђује стандарде за почетну акредитацију на предлог Националног акредитационог тела	члан 12. став 1. тачка 12)	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
7.	утврђује стандарде и поступак за акредитацију високошколских установа на предлог Националног акредитационог тела	члан 12. став 1. тачка 13)	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
8.	утврђује стандарде и поступак за акредитацију студијских програма на предлог Националног акредитационог тела	члан 12. став 1. тачка 14)	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
	стандарде за акредитацију студијских програма специјалистичких струковних студија првог степена	члан 12. став 1. тачка 14) и члан 142. став 3.	девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.
9.	утврђује минималне услове за избор у звања наставника, на предлог Конференције универзитета, односно Конференције академија и високих школа	члан 12. став 1. тачка 15)	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
10.	доноси Основе за кодекс о академском интегритету на високошколским установама у Републици Србији	члан 12. став 1. тачка 16)	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
11.	Критеријуме за избор наставника за закључење уговора о раду након 65. године живота доноси Национални савет за високо образовање	члан 93. став 3.	годину дана од дана ступања на снагу овог закона

Подзаконски акти у надлежности министарства:

	Подзаконски акт	Правни основ	Рок
1.	утврђује поступак за спољашњу проверу квалитета високошколских установа;	Члан 31. став 1. тачка 9)	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
2.	Стручно упутство о упису кандидата на високошколске установе, упису по афирмативним	Члан 100. став 9.	годину дана од дана ступања на снагу овог закона

	мерама и другим питањима од значаја за упис на високошколску установу чији је оснивач Република		
3.	Ближе услове у погледу вођења, прикупљања, уноса, ажурирања, доступности података о којима се води евиденција, као и друга питања од значаја за вођење евиденција	Члан 113. став 6.	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
4.	Ближе услове и начин успостављања регистара, вођења, прикупљања, уноса, ажурирања, доступности података који се уносе у регистре, као и врсте статистичких извештаја на основу података из регистара	Члан 114. став 4.	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
5.	Ближе услове у погледу поступка доделе ЈОБ-а	Члан 115. став 10.	три месеца од дана ступања на снагу овог закона
6.	Образац јавне исправе из става 2. овог члана, као и образац сертификата кратког програма студија	Члан 125. став 6.	годину дана од дана ступања на снагу овог закона
7.	Ближе услове у погледу поступка признавања ради запошљавања	Члан 131. став 8.	годину дана од дана ступања на снагу овог закона

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство просвете, науке и технолошког развоја

2. Назив прописа

Предлог закона о високом образовању - Draft Law on Higher Education

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум, односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну садржину прописа,
Споразум, Наслов VIII Политике сарадње, Члан 102. Образовање и стручно оспособљавање

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,

Општи рок утврђен чланом 72. Споразума

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

Потпуно

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

/

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

/

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

/

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

/

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

НЕ

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

НЕ

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

НЕ